RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

16. december 2010 *

I sag T-19/07,

Systran SA, Paris (Frankrig),

Systran Luxembourg SA, Luxembourg (Luxembourg),

ved advokaterne J.-P. Spitzer og E. De Boissieu,

sagsøgere,

mod

Europa-Kommissionen først ved E. Montaguti og F. Benyon, derefter ved E. Traversa og E. Montaguti, som befuldmægtigede, bistået af advokaterne A. Berenboom og M. Isgour,

sagsøgt,

angående et søgsmål med påstand om erstatning for det tab, sagsøgerne hævder at have lidt som følge af retsstridigheder begået efter Kommissionens udbud vedrørende vedligeholdelse og lingvistisk forbedring af Kommissionens maskinoversættelsessystem,

har

* Processprog: fransk.

RETTEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Azizi, og dommerne E. Cremona og S. Frimodt Nielsen (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig T. Weiler,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. oktober 2009,

afsagt følgende

Dom

Sagens faktiske omstændigheder

I — *De forskellige versioner af Systran-softwaren*

1 Der skal skelnes mellem fire versioner af maskinoversættelsessoftwaren Systran (som ligeledes benævnes »Systran-systemet«):

— den oprindelige version (herefter »Systran Mainframe«), der blev udviklet af P. Toma i 1968 og markedsført af det californiske selskab World Translation Center, Inc. (WTC) og andre til dette knyttede selskaber (herefter under ét »WTC-koncernen«)

— den version, Europa-Kommissionen oprindeligt anvendte (herefter »EC-Systran Mainframe«), og som i perioden 1975-1987 var genstand for en række kontrakter mellem WTC-koncernen og Kommissionen, mellem Kommissionen og forskellige tjenesteydere og mellem Systran-koncernen (overtageren af WTC-koncernen) og Kommissionen

— den nye version (herefter »Systran Unix«), som den første sagsøger Systran SA (herefter »Systran«) efter at have erhvervet WTC-koncernen i 1986 udviklede med henblik på at fungere i Windows- og Unix-miljøerne; denne version blev videreudviklet af Systran-koncernen fra 1993

— den nye, af Kommissionen anvendte, version (herefter »EC-Systran Unix«), hvorom den anden sagsøger, Systran Luxembourg SA (herefter »Systran Luxembourg«) og Kommissionen indgik en kontrakt i 1997.

II — *Forløbet af forbindelserne mellem parterne*

2 For at klarlægge rækkevidden af ejendoms- og udnyttelsesrettighederne til de forskellige versioner af Systran-softwaren, Kommissionen har benyttet, dvs. EC-Systran Mainframe og senere EC-Systran Unix, må det klarlægges, hvorledes de kontraktlige forbindelser mellem parterne, dvs. på den ene side WTC-koncernen og derpå dens overtager, Systran-koncernen, og på den anden side Kommissionen, er forløbet. Kommissionen har påberåbt sig dette forløb til støtte for, at det foreliggende søgsmål har et kontraktligt grundlag, hvorimod sagsøgerne har gjort gældende, at ingen af de nævnte kontrakter, som de heller ikke har påberåbt sig, har nogen betydning for deres intellektuelle ejendomsrettigheder og sagen.

A — *Første periode: fra Systran Mainframe til EC-Systran Mainframe*

3 Parterne er enige om, at maskinoversættelsessoftwaren Systran er udviklet af P. Toma, og at det alene var selskaberne i WTC-koncernen, der ejede Systran Mainframe-versionen af softwaren.

1. De oprindelige kontrakter mellem WTC (og andre selskaber) og Kommissionen

4 Den 22. december 1975 undertegnede WTC og Kommissionen en kontrakt om installering og udvikling af maskinoversættelsessystemet Systran engelsk-fransk og om den indledende udvikling af maskinoversættelsessystemet Systran fransk-engelsk (herefter »den oprindelige kontrakt«).

5 Den oprindelige kontrakts artikel 1, stk. 1, med overskriften »Formål« har følgende ordlyd:

»Kontrahenten påtager sig, for Kommissionens regning, den videre udvikling af sit maskinoversættelsessystem SYSTRAN engelsk-fransk (herefter »basissystemet«) og den indledende udvikling af et SYSTRAN fransk-engelsk maskinoversættelsessystem.«

6 I den oprindelige kontrakts artikel 3 med overskriften »Vederlag« hedder det:

»Til gengæld for udførelsen af de opgaver, som er omhandlet i nærværende kontrakt, betaler Kommissionen kontrahenten et beløb på 161 800 USD i overensstemmelse med følgende bestemmelser:

[...]

Det nævnte beløb omfatter en godtgørelse for retten til at anvende basissystemet i hele den af kontrakten omfattede periode. Beløbet skal dække alle kontrahentens omkostninger i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten, herunder personaleudgifter, computertid, rejseudgifter og leveringsomkostninger.«

7 Den oprindelige kontrakts artikel 4 med overskriften »Anvendelse af systemet efter kontraktens udløb« har følgende ordlyd:

»a) De kontraherende parter er enige om, at kontrahenten overdrager Kommissionen rettighederne til systemet, således som dette foreligger ved kontraktens udløb (herefter »det ændrede system«), samt den dertil hørende dokumentation på et begrænset grundlag, dvs. udelukkende med henblik på at dække Kommissionens behov og lignende behov hos de offentlige myndigheder i Fællesskabets medlemsstater, og udelukkende med henblik på oversættelse fra engelsk til fransk og fra fransk til engelsk, men uden tidsbegrænsning. [...]

b) Hvis Kommissionen, efter at nærværende kontrakt er blevet opfyldt, ønsker, internt eller ved at overdrage arbejdet til tredjemand, at videreudvikle det ændrede system med henblik på at lade det omfatte flere fællesskabssprogpar, betaler den kontrahenten et fast beløb på højst 100 000 USD for det første sprogpar og på

80 000 USD for hvert efterfølgende par eller et fast beløb på 200 000 USD for enhver kombination, der omfatter et nyt sprog. De nævnte beløb dækker Kommissionens ret til at anvende det udviklede ændrede system eksklusivt og frit uden tidsbegrænsning.

Hvis endvidere Kommissionen efter opfyldelsen af nærværende kontrakt ønsker at anmode kontrahenten om at udvikle det ændrede system yderligere med henblik på at lade det omfatte flere sprogpar, betaler den kontrahenten et fast beløb på højst 25 000 USD for det første par og på 20 000 USD for hvert efterfølgende par eller et fast beløb på 50 000 USD for enhver kombination, som omfatter et nyt sprog.

c) Kontrahenten har ret til for egen regning og til egne formål at anvende det ændrede system, således som det er blevet udviklet inden for rammerne af nærværende kontrakt og inden for rammerne af kontrakter om yderligere udvikling med henblik på at lade systemet omfatte flere sprogpar som angivet i litra b), andet afsnit, bortset fra glossarer, som er særligt udviklet for Kommissionen. Adgang til glossarerne meddeles kontrahenten fra tilfælde til tilfælde for en årlig royalty på højst 20 % af udgiften; de stilles kun gratis til rådighed for kontrahenten med henblik på demonstration.«

8 Ifølge den oprindelige kontrakts artikel 5, litra f), var kontrakten undergivet luxembourgsk lov, og retterne i Luxembourg var værneting.

9 I forlængelse af den oprindelige kontrakt indgik Kommissionen i perioden 1976-1987 flere kontrakter med selskaber i WTC-koncernen med henblik på dels at forbedre Systran-systemet, dels at udvikle nye sprogpar (i alt ni sprogpar).

10 Desuden indgik Kommissionen med en række selskaber, som ikke tilhørte WTC-koncernen, og som ikke var part i kontrakten, kontrakter, der tillod selskaberne at anvende Systran-systemet til gavn for statslige organer i medlemsstaterne og

Fællesskabets institutioner. I en af disse kontrakter, der benævntes »Protokol om teknisk samarbejde«, og som blev indgået den 18. januar 1985 med et fransk selskab ved navn Gachot SA, angav Kommissionen, at »Systran-systemet — programmerne og ordbøgerne — [forblev] Kommissionens ejendom« (artikel 4, »Udnyttelsesrettigheder«). Kommissionen tillod i henhold til samarbejdsprotokollen Gachot at udnytte »dens maskinoversættelsessystem Systran til gavn for organer inden for den offentlige sektor i Europa«, mod at Gachot gav Kommissionen oplysninger om kvaliteten af de udførte oversættelser, således at den kunne forbedre systemets præstationer (artikel 1, »Formål«). Der indgik ikke nogen økonomisk ydelse i samarbejdet mellem Kommissionen og Gachot (artikel 3, »Udgifter«).

2. Samarbejdskontrakten mellem Systran-koncernen og Kommissionen

11 Ved en række kontrakter, der blev indgået fra og med september 1985, erhvervede Gachot selskaberne i WTC-koncernen, som ejede Systran-teknologien og versionen Systran Mainframe, og ændrede efter denne erhvervelse navn til Systran.

12 Ved skrivelse af 2. februar 1987 til Gachot fra generaldirektøren for Generaldirektoratet for Telekommunikation, Informationsindustri og Innovation anmodede Kommissionen selskabet om at besvare en række spørgsmål, hvilket skete ved skrivelse af 5. februar 1987:

»Spørgsmål 1: Kan Jean Gachot dokumentere, at det er korrekt, at han (eller Gachot SA) er ejer af eller majoritetsaktionær i WTC-selskaberne og Systran Institut, og at han har påtaget sig alle de nævnte selskabers forpligtelser over for Kommissionen?«

»Svar: Gachot SA har købt alle P. Tomas aktier i WTC og Latsec og 76 % af aktierne i Systran Institut. Gachot SA har derfor fuld bemyndigelse til at udtale sig på hele koncernens vegne og til at repræsentere den over for Kommissionen.«

»Spørgsmål 2: Hvilke konsekvenser vil det få for disse forpligtelser, hvis J. Gachot (eller Gachot SA) ophører med at med at eje (eller være majoritetsaktionær i) de nævnte selskaber? Vil J. Gachot påtage sig at sikre, at eventuelle købere overholder forpligtelserne?«

»Svar: Der foreligger ingen planer om at afhænde selskaberne. Tværtimod følger koncernen en politik, hvorefter der skal ske en permanent udvikling på dette område. I øvrigt har Kommissionen ikke grund til bekymring i denne henseende, da kontrakterne er indgået mellem WTC og Kommissionen, dvs. mellem juridiske personer, og eventuelle ændringer i ejerskabet til aktierne i selskaberne vil under ingen omstændigheder kunne påvirke de indgåede kontrakter.«

»Spørgsmål 3: Kan J. Gachot bekræfte, at Kommissionen efter at have indgået en række kontrakter med WTC og Systran Institut besidder ikke-eksklusive rettigheder til at udnytte [ni] sprogversioner af Systran inden for den offentlige sektor i Europa?«

»Svar: Det er klart, at Kommissionen i medfør af de kontrakter, som er indgået mellem WTC og den [...], besidder ikke-eksklusive udnyttelsesrettigheder til sprogversionerne af Systran II inden for de sprog[par], den har erhvervet med henblik på at dække sine egne behov og behovene hos statslige organer i Fællesskabets medlemsstater.«

»Spørgsmål 8: Er J. Gachot stadig villig til at give mellemstatslige organer, som dækker et større geografisk område end Fællesskabet, tilladelse til at benytte Systran[-softwaren] mod at betale selskabet royalties?«

»Svar: Gachot SA er naturligvis villig til at stille Systran-systemet til rådighed for internationale organer, som dækker et større geografisk område end Fællesskabet, i overensstemmelse med de forskellige aftaler, som vil blive indgået mellem selskabet og de pågældende organer [...]«

»Spørgsmål 14: Er WTC villig til, på samme betingelser som tidligere, at overdrage Kommissionen udnyttelsesrettighederne til et spansk-engelsk Systran-system? Vil den pris, der skal betales, være af samme størrelsesorden som den pris, der blev tilbudt for tysk-engelsk-systemet?«

»Svar: WTC er fuldt villig til at meddele Kommissionen en ikke-eksklusiv udnyttelseslicens for spansk-engelsk og eventuelt også for italiensk-engelsk og portugisisk-engelsk. Prisen og vilkårene vil i det væsentlige afhænge af, hvor fremskreden udviklingen af systemerne er på det tidspunkt, hvor Kommissionen erhverver dem.«

»Spørgsmål 15: Er WTC villig til at udvikle nye systemer med dansk og græsk som målsprog og til at overdrage Kommissionen systemerne sammen med (ikke-eksklusive) rettigheder til udnytte dem inden for den offentlige og private sektor?«

»Svar: WTC er fuldt villig til at udvikle ethvert system, der omfatter europæiske sprogpar, og andre systemer, som Kommissionen måtte have behov for.«

»Spørgsmål 16: Vil J. Gachot være interesseret i at konvertere Systran-systemet til programmeringssproget C under Unix, hvilket ville gøre systemet mere portabelt i databehandlingsmæssig henseende? Vil J. Gachot være villig til at finansiere hele eller en del af den nødvendige investering (som formentlig vil være på omkring 1 mio. ECU)?«

»Svar: Konvertering af Systran-systemet til C under Unix er et projekt, som vi har overvejet muligheden for. Men vi har i første række fundet det langt vigtigere at fokusere på at forbedre oversættelsernes kvalitet og på at samle de forskellige versioner af Systran[-systemet]. En konvertering af Systran[-systemet] til Unix er i høj grad værd at overveje, men vil afhænge af, at der tilvejebringes konkrete midler til finansieringen [...]«

13 I en telefaxmeddelelse af 5. marts 1987 fra en tjenestemand i Generaldirektoratet for Telekommunikation, Informationsindustri og Innovation til Gachot SA beskrev Kommissionen indholdet af »Systran-aftalen«, som var under forhandling, på følgende måde:

»Rettigheder, formål og forpligtelser

Der er fuld ligevægt mellem de rettigheder, parterne erhverver inden for rammerne af aftalen.

Systran-koncernen ejer den grundlæggende software, og Kommissionens udnyttelsesrettigheder til dens ni sprog[par] omfatter kun fællesskabsinstitutionerne og medlemsstaternes offentlige organer.

Til gengæld ejer Kommissionen de glossarer, den har udarbejdet siden 1975.

Hver part har investeret omkring 8 mio. ECU for at erhverve sine rettigheder og tilstræber derfor at få udbytte af sine investeringer.

Kommissionen er moralsk forpligtet til at lade den investering, dens skattepligtige har betalt for, komme Fællesskabets økonomi til gode, mens Systran-koncernen ønsker hurtigt at påbegynde markedsføringen af systemet i Europa.

Disse to formål er fuldt overensstemmende og forenelige inden for rammerne af den foreslåede aftale.

Desuden har Kommissionen og Systran interesse i at gøre Systran[-softwaren] til et effektivt redskab ved at harmonisere programmerne og glossarerne [...]«

14 Den 4. august 1987 undertegnede Systran og Kommissionen en kontrakt om fælles tilrettelæggelse af udviklingen og forbedringen af oversættelsessystemet Systran for Fællesskabets aktuelle og fremtidige officielle sprog og om implementering af systemet (herefter »samarbejdskontrakten«).

15 I samarbejdskontrakten blev der i en »[i]ndledende redegørelse« angivet følgende:

»1. Systran-systemet, som er udviklet af WTC, er et maskinoversættelsessystem, der omfatter en basissoftware, en række sprogprogrammer og tillægsprogrammer samt en række tosprogede ordbøger.

2. Den 22. september 1975 indgik Kommissionen en kontrakt med WTC om Kommissionens anvendelse af Systran-systemet og WTC's indledende udvikling af systemet.

Kommissionen og WTC indgik efterfølgende yderligere kontrakter dels om forbedring af det bestående system, dels om udvikling af systemer til [nye] sprog[par].

De nævnte kontrakter, der blev indgået i perioden 1976-1985, drejede sig om udvikling og forbedring af oversættelsessoftwaren og basisordbøgerne for de pågældende sprog.

3. Vedligeholdelsen og den videre udvikling af systemerne blev sikret ved endnu en række kontrakter mellem Kommissionen og en række serviceselskaber. De pågældende kontrakter tog sigte på Kommissionens egne behov og formål.

4. Siden 1985 har Kommissionen indgået kontrakter med forskellige selskaber, der tillader disse at anvende Systran-systemet til gavn for statslige organer og De Europæiske Fællesskabers institutioner til gengæld for oplysninger, som gør det muligt for Kommissionen at forbedre systemets præstation.

5. Parterne konstaterer, at Kommissionen råder over en licens til at anvende basissystemet og de af WTC foretagne [...] forbedringer, idet anvendelsen er begrænset til De Europæiske Fællesskabers område inden for de sektorer, som angives i [punkt] 4 ovenfor.

6. De forbedringer og den udvikling af Systran-systemet, som er foretaget af Kommissionen og dens kontrahenter [angivet i punkt 3 ovenfor], navnlig med hensyn til ordbøgerne, er Kommissionens eksklusive ejendom.

7. Parterne finder, at det er i deres og Systran-brugernes interesse, at systemet til stadighed forbedres. De har besluttet at indgå nærværende samarbejdskontrakt for at forene deres bestræbelser og således fortsætte forbedringen.

Parterne indrømmer i denne ånd gensidigt hinanden ret til at anvende Systran-systemet, som forventes at udvikle sig gennem forbedringer, der foretages som følge af anvendelsen af systemet inden for såvel den private som den offentlige sektor.«

16 I samarbejdskontraktens artikel 4 vedrørende »[e]jendomsrettigheder« bestemmes:

»De forskellige sprogversioner af Systran og deres bestanddele forbliver de parters ejendom, som de tilhørte, da kontrakten blev undertegnet.

Selskaberne i Systran-koncernen forpligter sig til ikke at overdrage deres ejendomsrettigheder, før de forinden har underrettet Kommissionens tjenestegrene derom og opnået deres samtykke. Erhververen vil skulle acceptere at overtage de rettigheder og forpligtelser, der påhviler de nævnte selskaber i medfør af nærværende samarbejdskontrakt.«

17 I indledningen til bilag I til samarbejdskontrakten angives følgende:

»Mens Kommissionen altid har haft ejendomsretten til de glossarer og andre komponenter, den har udviklet til forskellige versioner af Systran, er ejendomsrettighederne til basissoftwaren blevet fordelt mellem en række selskaber, og Kommissionen har indgået kontrakter og aftaler om udnyttelse af systemet samt af forbedringerne og udviklingen af det med bl.a. [WTC] og Systran Institut.

Skønt Gachot SA [...] siden begyndelsen af 1986 har været hovedaktionær i de nævnte selskaber, er nærværende samlede kontrakt om udvikling og anvendelse af Systran indgået mellem alle de berørte parter [...]«

18 I samarbejdskontraktens artikel 4a vedrørende »[f]orbedringer og royalties« bestemmes:

»Enhver udvikling og enhver forbedring af systemet, der følger af Systran-koncernens udnyttelse af det, meddeles straks Kommissionen og stilles til rådighed for denne.

Enhver udvikling og enhver forbedring af systemet, der følger af Kommissionens udnyttelse af det, meddeles straks Systran-koncernen og stilles til rådighed for denne.

Enhver ændring af systemet, der ikke hidrører fra udnyttelsen af det i egentlig forstand, skal være genstand for forhandling mellem parterne.

I en indledende periode på to år kan hver part gøre brug af den udvikling og de forbedringer, den anden part har foretaget, uden at skulle betale nogen royalty derfor.

Ved udløbet af denne periode fastsætter Kommissionen og Systran-koncernen under hensyn til de indvundne erfaringer de kontraktlige vilkår for deres fremtidige samarbejde.«

19 I samarbejdskontraktens artikel 5 vedrørende »[a]nvendelsesrettigheder« bestemmes:

»a) Kommissionen har ret til at anvende det fælles system i dets mest udviklede version inden for den offentlige sektor på Fællesskabets område og til at indrømme nationale og internationale offentlige organer, der er etableret på Fællesskabets område som defineret i [punkt] 4 i den indledende redegørelse, licens til at anvende systemet.

b) [...]

c) Selskaberne i Systran-koncernen forpligter sig til at tillade ethvert privat organ at anvende systemet på vilkår, som er i overensstemmelse med handelssædvane.«

20 Ifølge samarbejdskontraktens artikel 11 og 12 var kontrakten undergivet belgisk lov, og tvister mellem parterne om fortolkningen, opfyldelsen eller den manglende opfyldelse af kontrakten skulle afgøres ved voldgift.

21 I 1988 og 1989 indgik Kommissionen fire kontrakter med Gachot SA med henblik på at erhverve en licens til at anvende Systran-softwaren på sprogparrene tysk-engelsk, tysk-fransk, engelsk-græsk, spansk-engelsk og spansk-fransk.

22 Ved anbefalet skrivelse af 11. december 1991 opsagde Kommissionen samarbejdskontrakten i henhold til dennes artikel 8 med et varsel på seks måneder. Det var fastsat i den nævnte bestemmelse, at hver part efter udløbet af en periode på tre år rådede over Systran-systemet på det stadium, hvortil det var nået for den pågældende parts vedkommende. Ifølge Kommissionen var opsigelsen begrundet i, at Systran ikke havde overholdt sine kontraktlige forpligtelser og ønskede at modtage betaling for udvikling vedrørende to sprogpar (fransk-italiensk og fransk-spansk), som Kommissionen havde foretaget og stillet til rådighed for Systran i henhold til samarbejdskontrakten. Da samarbejdskontrakten udløb, omfattede EC-Systran Mainframe-versionen seksten sprogversioner.

23 Efterfølgende udviklede og markedsførte Systran-koncernen en ny version af Systran-softwaren, der kunne fungere under operativsystemerne Unix og Windows (Systran Unix), mens Kommissionen videreudviklede versionen EC-Systran Mainframe inden for de ovennævnte seksten sprogpar, hvortil føjede sig sprogparret græsk-fransk, som blev udviklet i samarbejde med en ekstern kontrahent, og som fungerede under operativsystemet Mainframe, der er inkompatibelt med operativsystemerne Unix og Windows.

B — *Anden periode: fra Systran Unix til EC-Systran Unix*

24 For at gøre det muligt for EC-Systran Mainframe-versionen at fungere i Unix- og Windows-miljøet blev der indgået fire kontrakter mellem Systran Luxembourg og Kommissionen (herefter »migrationskontrakterne«).

25 Den 19. december 1997 anmodede Kommissionen forud for undertegnelsen af den første migrationskontrakt skriftligt Systran om at give sit samtykke til en række punkter, herunder de to følgende:

»1. Anvendelse af navnet Systran

I fremstillinger, dokumentation og korrespondance henviser vi ofte til »Kommissionens maskinoversættelsessystem«. Da dette er baseret på Systran-systemet, er det ved sådanne lejligheder mere logisk at anvende benævnelsen Systran eller [...] EC-versionen af Systran.

2. Princippet om Systran [SA]'s [...] og Kommissionens gensidige anvendelse af systemerne

Kommissionen kan anvende Systran SA's produkter på sin server. Systran SA kan på sin side anvende Kommissionens system.

Systran SA og dets datterselskaber forpligter sig herefter til ikke at fremsætte noget økonomisk krav i henhold til tidligere indgåede kontrakter mellem »Systran-koncernen« og Kommissionen.«

26 Den 22. december 1997, hvor den første migrationskontrakt blev undertegnet, besvarede Systran Kommissionens anmodning, idet den anførte følgende:

»1. Anvendelse af navnet Systran

Vi bekræfter vort samtykke til, at Kommissionen anvender varemærket SYSTRAN. Det skal anvendes systematisk for ethvert maskinoversættelsessystem, som er afledt af det oprindelige Systran-system. Vi meddeler Dem følgelig ret til at anvende varemærket SYSTRAN, dog kun med henblik på distribution eller tilrådighedsstillelse af maskinoversættelsessystemet Systran.

2. Princippet om Systran [SA]'s [...] og Kommissionens gensidige anvendelse af systemerne

Vi bekræfter vort samtykke til, at Kommissionen anvender Systran-produkterne i Unix- og/eller Windows-miljøet til at dække sine interne behov.

Systran SA forpligter sig til ikke at fremsætte noget økonomisk krav som følge af opfyldelsen af tidligere indgåede kontrakter mellem Systran-koncernen og Kommissionen.«

27 Artikel 2 i den første migrationskontrakt mellem Systran Luxembourg og Kommissionen indeholder følgende definition af udtrykket »Kommissionens maskinoversættelsessystem«:

»Ved Kommissionens maskinoversættelsessystem, der benævnes »Systran EC version« [EF-versionen af Systran], forstås en særlig version af maskinoversættelsessystemet

Systran, som oprindeligt blev udviklet af »World Translation Center«, La Jolla, USA, og som Europa-Kommissionen siden 1976 har videreudviklet til egne formål. Kommissionens maskinoversættelsessystem er forskelligt fra »Systran Original Version« [den originale version af Systran-systemet], dvs. det maskinoversættelsessystem, Systran SA France og dets datterselskaber har udviklet og markedsført.«

(The Commission's machine translation system, or »Systran EC version«, designates a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission for internal purposes. The Commission's machine translation system is distinct from the »Systran Original Version«, which refers to the machine translation system developed and commercialised by Systran S.A. of France and its subsidiaries.)

28 I den første migrationskontrakts artikel 13, »Patenter, brugscertifikater (brugsmønstre), varemærker, design og industrielle mønstre, industrielle og intellektuelle ejendomsrettigheder«, bestemmes:

»1. Kommissionen underrettes straks om ethvert resultat eller ethvert patent, som kontrahenten [dvs. Systran Luxembourg] opnår inden for rammerne af gennemførelsen af nærværende kontrakt; det pågældende resultat eller patent tilhører De Europæiske Fællesskaber, som kan råde frit over det, undtagen i de tilfælde, hvor der allerede foreligger industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder.

2. Kommissionens maskinoversættelsessystem, herunder dets bestanddele, selv om det eller de måtte være blevet ændret under gennemførelsen af kontrakten, forbliver Kommissionens ejendom, undtagen i de tilfælde, hvor der allerede foreligger industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder.

[...]

5. Hvis der indbringes søgsmål af tredjemand, herunder navnlig hvis der påberåbes en rettighed, og selv efter at kontrakten er blevet opfyldt, underretter den involverede part hurtigst muligt den anden part, og de to parter handler da i fællesskab og meddeler gensidigt hinanden alle de oplysninger og alt det bevismateriale, de er eller kommer i besiddelse af.«

(1. Any results or patent obtained by the Contractor [dvs. Systran Luxembourg] in performance of this contract shall be immediately reported to the Commission and shall be the property of the European Communities, which may use them as they see fit, except where industrial or intellectual property rights already exist.

2. The Commission's machine translation system, together with all its components shall, whether modified or not in the course of the contract, remain the property of the Commission, except where industrial or intellectual property rights already exist.

[...]

5. At the first sign of proceedings by a third party, in particular of a claim, even after completion of the contract, the party involved shall notify the other party as soon as possible and the two parties shall then act in unison and provide each other with all the information and evidence that they possess or obtain.)

29 Ifølge den første migrationskontrakts artikel 15 og 16 var kontrakten undergivet luxembourgsk lov, og retterne i Luxembourg var værneting i tilfælde af tvister mellem Fællesskabet og Systran Luxembourg.

30 Endvidere var kontraktens udløb i første tillæg til den fjerde migrationskontrakt fastsat til den 15. marts 2002, og det bestemtes i tillægget, at »kontrahenten [på det

pågældende tidspunkt] [forpligtede] sig til senest den 15. marts 2002 at fuldføre alle de i kontrakten omhandlede opgaver, herunder bl.a. at fremlægge ajourført dokumentation for samtlige rettigheder (varemærker, patenter, intellektuelle og industrielle ejendomsrettigheder, ophavsret osv.) vedrørende maskinoversættelsessystemet Systran, som Systran-koncernen gør krav på«. Ifølge Kommissionen meddelte Systran Luxembourg ikke Kommissionen de nævnte oplysninger.

C — *Tredje periode: fra udbuddet af 4. oktober 2003*

31 Den 4. oktober 2003 iværksatte Kommissionen et udbud vedrørende vedligeholdelse og lingvistisk forbedring af Kommissionens maskinoversættelsessystem. I forlængelse af udbuddet blev to af de ti partier, det omfattede, tildelt selskabet Gosselies. Det drejede sig om de partier, hvori engelsk og fransk anvendtes som kildesprog.

32 Ved skrivelse af 31. oktober 2003 meddelte Systran Kommissionen:

»Vi er blevet bekendt med det udbud, der blev iværksat den 4. oktober 2003 [...] Det forekommer os på baggrund af ordlyden af det pågældende dokument, at de arbejder, De ønsker udført, kan krænke Systrans intellektuelle ejendomsrettigheder. Da vi lægger vægt på at bevare den atmosfære af konstruktivt samarbejde, der hersker mellem Systran og Kommissionen, ville vi gerne kende Deres opfattelse vedrørende dette punkt. Som De vil forstå, kan vi af ovennævnte grunde ikke deltage i udbuddet.«

33 I sit svar af 17. november 2003 anførte Kommissionen følgende:

»Jeg har læst Deres skrivelse af 31. oktober d.a. Vi mener ikke, at de arbejder, vi ønsker udført, vil kunne krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Jeg deler Deres

ønske om at opretholde gode faglige forbindelser under hensyn til Kommissionens procedurer.«

34 Efter denne korrespondance blev der udvekslet yderligere skrivelser mellem Systran og Kommissionen, og sidstnævnte arrangerede en række møder med henblik på at tilvejebringe nærmere oplysninger om selskabets krav.

35 Inden for rammerne af disse kontakter gjorde sagsøgerne følgende gældende:

— Systran-koncernen ejer en maskinoversættelsessoftware ved navn »Systran« (»Systran-systemet«), som det udvikler forskellige versioner af.

— Efter udløbet af en række kontrakter mellem Systran-koncernen og Kommissionen tilpassede Systran sit software og udviklede derved en version, der benævntes »EC-Systran«.

— I perioden 1999-2002 varetog Systran-koncernen migrationen af EC-Systran-versionen, således at den kunne fungere under Unix; i dette øjemed anvendte Systran-koncernen Systrans i forvejen eksisterende rettigheder til det oprindelige program og til kernen i Systran-systemet under Unix, som Systran-koncernen i 1993 havde genskrevet fuldstændigt til egne formål.

36 Som svar herpå anførte Kommissionen, at ovennævnte oplysninger — på samme måde som den tekniske dokumentation, sagsøgernes it-sagkyndige fremlagde den 6. januar 2005 — ikke udgjorde noget »bevis for de intellektuelle ejendomsrettigheder« til Systran-softwaren, som Systran-koncernen påberåbte sig. På grund af manglen på »dokumentation« for de nævnte rettigheder var Kommissionen af den opfattelse, at Systran-koncernen ikke havde ret til at modsætte sig de arbejder, som det selskab, der havde vundet det omtvistede udbud, skulle udføre.

37 Sammenfattende har Systran-koncernen ved at påberåbe sig sine rettigheder til Systran-softwaren, hvoraf den markedsfører versionen Systran Unix, ikke kunnet forhindre, hvad koncernen finder er Kommissionens krænkelse af rettighederne til softwaren.

Retsforhandlinger og parternes påstande

38 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 25. januar 2007 har sagsøgerne anlagt den foreliggende sag.

39 Som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse blev parterne den 1. december 2008 anmodet om at besvare en række spørgsmål om, hvorvidt søgsmålet havde et kontraktligt grundlag eller ej (herefter »den første række spørgsmål«).

40 Parterne besvarede den første række spørgsmål den 30. januar og den 2. februar 2009.

41 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet parterne om at besvare yderligere en række spørgsmål om Systran Unix-versionen, brugerens rettigheder, karakteren af de arbejder, der skulle udføres inden for rammerne af det omtvistede udbud, og Gosselies'virksomhed inden for udvikling og markedsføring af oversættelsesprogrammer (herefter»den anden række spørgsmål«).

42 Parterne besvarede den anden række spørgsmål den 14. oktober 2009.

43 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 27. oktober 2009.

44 Under retsmødet indbød Retten parterne til et uformelt forligsmøde. Ved afslutningen af dette møde anførte parterne, at de ville meddele Retten indholdet af forliget, hvis der blev indgået et sådant før afsigelsen af nærværende dom. Retten har ikke modtaget en sådan meddelelse.

45 I protokollatet for retsmødet gengives de vigtigste argumenter, der blev fremsat på retsmødet vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt søgsmålet har et kontraktligt grundlag eller ej, den retsstridige adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, og opgørelsen af det tab, sagsøgerne har påberåbt sig. Protokollatet og referatet af det uformelle møde er blevet meddelt parterne.

46 Ved kendelse af 26. marts 2010 besluttede Retten (Tredje Afdeling) at genåbne den mundtlige forhandling med henblik på at anmode parterne om som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse at besvare en række spørgsmål om, hvilke aspekter der skulle lægges til grund for opgørelsen af tabet (herefter »den tredje række spørgsmål«).

47 Parterne besvarede den tredje række spørgsmål den 4. og 5. maj 2010.

48 På baggrund af svarene og som led i foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse blev sagsøgerne og Kommissionen anmodet om at fremsætte deres bemærkninger til modpartens svar på den tredje række spørgsmål. Desuden udbad Retten sig nærmere oplysninger om nogle af de aspekter, parterne havde påberåbt sig i deres svar (herefter »den fjerde række spørgsmål«).

49 Parterne afgav indlæg og besvarede den fjerde række spørgsmål den 11. juni 2010. Derpå afsluttedes den mundtlige forhandling.

50 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionen tilpligtes omgående at ophøre med sine krænkelser og sin videregivelse.

— Det bestemmes, at alle medier i Kommissionens og Gosselies' besiddelse, hvorpå den databehandlingsmæssige udvikling er registreret, som Gosselies i strid med sagsøgernes rettigheder har foretaget på grundlag af versionerne EC-Systran Unix og Systran Unix, skal beslaglægges og overgives til Systran eller i det mindste destrueres under opsyn.

— Kommissionen tilpligtes at betale Systran Luxembourg et beløb på mindst 1 170 328 EUR og Systran et beløb, der senere suppleres, på mindst 48 804 000 EUR.

— Det bestemmes, at den afgørelse, Retten træffer, for Kommissionens regning offentliggøres i fagpressen og faglige tidsskrifter samt på faglige hjemmesider efter Systrans valg.

— Under alle omstændigheder tilpligtes Kommissionen at betale sagens omkostninger.

51 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Subsidiært frifindelse.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

I — *Formaliteten*

A — *Påstanden om, at Kommissionen tilpligtes at betale erstatning for det påståede tab*

52 Kommissionen har påberåbt sig tre grunde til, at sagen må afvises for så vidt angår den tredje påstand om, at den tilpligtes at betale erstatning for det af sagsøgerne påståede tab. For det første er erstatningspåstanden uantagelig til pådømmelse, fordi den har et kontraktligt grundlag, eftersom Retten kun kan vurdere påstandene om krænkelser og videregivelse af knowhow på grundlag af de forskellige kontrakter, som er indgået mellem Systran-koncernen og Kommissionen, og de indeholder ikke nogen voldgiftsbestemmelse om, at tvister skal afgøres af Retten. For det andet må erstatningspåstanden ligeledes afvises, fordi stævningen er uklar, da det ikke angives i den, hvilke retsforskrifter Kommissionen skulle have tilsidesat, og da den kun indeholder få oplysninger om de krænkelser og den videregivelse af knowhow, som sagsøgerne påstår har fundet sted. For det tredje har Retten ikke kompetence til at påkende sager om krænkelser inden for rammerne af et erstatningssøgsmål, således som det fremgår af kendelse af 5. september 2007, Document Security Systems mod ECB (sag T-295/05, Sml. II, s. 2835, herefter »Document Security Systems-kendelsen«).

1. Grundlaget for søgsmålet

a) Parternes argumenter

53 Kommissionen har hævdet, at Retten ikke kan vurdere, om der er sket krænkelser og retsstridig videregivelse, uden at lægge de forskellige kontrakter til grund, som forbindelserne mellem Systran-koncernen og Kommissionen var undergivet i perioden 1975-2002. Det ansvar, Kommissionen måtte have pådraget sig gennem udnyttelsen af EC-Systran Unix- og Systran Unix-versionerne af Systran-softwaren, vil være kontraktligt. Det er derfor nødvendigt at henholde sig til artikel 288, stk. 1, EF, hvorefter »Fællesskabets ansvar i kontraktforhold bestemmes efter den lovgivning, der finder anvendelse på den pågældende kontrakt«. På grund af manglen på en voldgiftsbestemmelse som omhandlet i artikel 238 EF er Retten følgelig åbenbart inkompetent.

54 Som svar på et spørgsmål fra Retten om, på grundlag af hvilke kontraktbestemmelser Kommissionen finder, at den havde ret til at foretage sig, hvad den gjorde inden for rammerne af det omtvistede udbud, uden at indhente sagsøgernes tilladelse, har Kommissionen dels udtrykt tvivl om, at sagsøgerne besidder intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, dels anført, at den »formelt bestrider, at sagsøgerne besidder rettigheder til EC Systran Unix-softwaren«. Kommissionen har navnlig gjort gældende, at den besidder »eksklusive ejendomsrettigheder« til »kildekoderne til de sproglige dele af softwaren« i medfør af de forskellige kontrakter, der blev indgået i perioden 1975-2002, og som følge af det arbejde, dens tjenestegrene udførte i forbindelse med udviklingen af de pågældende dele. I medfør af kontrakterne havde Kommissionen både før og efter migrationen ret til at udvikle EC-Systran Unix-versionen i samarbejde med udenforstående kontrahenter. Kommissionen har i den forbindelse henvist til artikel 4 i protokollen om teknisk samarbejde, punkt 6 i den indledende redegørelse i samarbejdskontrakten og artikel 13,

stk. 1 og 2, i de med Systran Luxembourg indgåede migrationskontrakter, hvorefter Kommissionens maskinoversættelsessystem forbliver dens ejendom.

55 Sagsøgerne har i det væsentlige gjort gældende, at Retten har kompetence i henhold til artikel 288, stk. 2, EF. I det foreliggende tilfælde er grundlaget for søgsmålet, at Kommissionen har foretaget eller ladet foretaget ændringer af Systran Unix-softwaren eller af EC-Systran Unix-versionen heraf, hvortil der ikke var givet tilladelse, og som derfor ikke var kontraktmæssige, skønt den ikke besad rettigheder, der tillod den at ændre softwaren, og slet ikke at ændre den uden sagsøgernes tilladelse.

56 I deres svar på Rettens spørgsmål har sagsøgerne fremhævet, at Kommissionen aldrig har fået tilladelse til at give nogen tredjepart de omtvistede oplysninger. Da der ikke er nogen kontraktbestemmelser, som tillader den at foretage den form for anvendelse og den videregivelse, der er sket, har Kommissionen ved at overskride de i kontrakterne fastlagte grænser pådraget sig ansvar uden for kontraktforhold, hvilket henhører under Rettens enekompetence.

b) Rettens bemærkninger

Bemærkninger om kompetencen i sager, der henholdsvis vedrører og ikke vedrører kontraktforhold

57 Rettens kompetence til at påkende erstatningssøgsmål er forskellig, alt efter om der gøres ansvar gældende inden for eller uden for kontraktforhold. For sager, der vedrører kontraktforhold, bestemmes det i artikel 238 EF, at Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som er indeholdt i en

offentligretlig eller privatretlig aftale, der er indgået af Fællesskabet eller på dets vegne. For sager, der ikke vedrører kontraktforhold, angives det i artikel 235 EF, at Domstolen har kompetence til at afgøre tvister vedrørende de skadeserstatninger, som er omhandlet i artikel 288, stk. 2, EF, der vedrører skader forvoldt af institutionerne eller deres ansatte under udøvelsen af deres hverv.

58 I sager, der vedrører ansvar inden for kontraktforhold, har Retten således kun kompetence, hvis der foreligger en voldgiftsbestemmelse som omhandlet i artikel 238 EF. I mangel af en sådan bestemmelse kan Retten ikke i medfør af artikel 235 EF træffe afgørelse i realiteten vedrørende erstatningssøgsmål, der udspringer af et kontraktforhold. I modsat fald ville Retten udvide sin kompetence ud over de tvister, hvis påkendelse udtømmende er forbeholdt den ved artikel 240 EF, da denne bestemmelse forbeholder de nationale dømmende myndigheder en almindelig kompetence til at påkende søgsmål, hvori Fællesskabet er part (jf. i denne retning Domstolens dom af 20.5.2009, sag C-214/08 P, Guigard mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 35-41, Rettens kendelse af 18.7.1997, sag T-44/96, Oleifici Italiani mod Kommissionen, Sml. II, s. 1331, præmis 35 og 38, og Rettens dom af 25.5.2004, sag T-154/01, Distilleria Palma mod Kommissionen, Sml. II, s. 1493, præmis 50).

59 Derimod har Retten i sager, der vedrører ansvar uden for kontraktforhold, kompetence, uden at det er fornødent, at tvistens parter forinden har tilkendegivet, at de er indforstået hermed. Domstolens kompetence følger nemlig direkte af artikel 235 EF og artikel 238, stk. 2, EF for så vidt angår søgsmål, hvori der er nedlagt påstand om, at Fællesskabet yder erstatning for skader uden for kontraktforhold, som Kommissionen har forvoldt.

60 For at fastslå, om Retten har kompetence i medfør af artikel 235 EF, skal den på grundlag af de forskellige relevante elementer i sagens akter prøve, om den af sagsøgerne fremsatte erstatningspåstand objektivt og samlet betragtet bygger på forpligtelser, som følger eller ikke følger af et kontraktforhold, og som gør det muligt at fastslå,

om tvisten har eller ikke har et kontraktligt grundlag. De pågældende elementer kan bl.a. udledes af parternes påstande, de omstændigheder, som har givet anledning til det tab, der kræves erstattet, og indholdet af de kontraktlige eller ikke-kontraktlige bestemmelser, der påberåbes med henblik på at afgøre det omtvistede spørgsmål (jf. i denne retning dommen i sagen Guigard mod Kommissionen, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 35-38).

61 Det skal i den forbindelse fremhæves, at Rettens kompetence i sager vedrørende kontraktforhold udgør en undtagelse fra almindelige retsregler og derfor skal fortolkes snævert, således at Retten kun kan påkende de påstande, der hviler på en kontrakt, eller som står i direkte forbindelse med de forpligtelser, der følger af denne kontrakt (jf. Domstolens dom af 20.2.1997, sag C-114/94, IDE mod Kommissionen, Sml. I, s. 803, præmis 82 og den deri nævnte retspraksis). Det gælder navnlig, hvis det fremgår af sagens faktiske omstændigheder, at Kommissionen ifølge kontrakten havde ret til at overdrage de af udbuddet omfattede arbejder til tredjemand, og hvis tvistens genstand reelt består i en erstatningspåstand, som udspringer af et kontraktforhold, fordi de nævnte arbejder er omhandlet i en eller flere kontraktbestemmelser (jf. i denne retning dommen i sagen Guigard mod Kommissionen, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 35 og 36 med hensyn til at lægge sagens faktiske omstændigheder til grund og præmis 38 for så vidt angår den reelle genstand for erstatningspåstanden).

62 Det skal ligeledes bemærkes, at det ganske vist er nødvendigt, at Retten for at prøve, om der er grundlag for Kommissionens argumentation, undersøger de forskellige kontrakter, som blev indgået mellem WTC/Systran-koncernen og Kommissionen i perioden 1975-2002, og som Kommissionen har påberåbt sig til støtte for denne argumentation, men at dette sker som led i undersøgelsen af spørgsmålet om kompetence og ikke — i sig selv — kan medføre en ændring af tvistens karakter, således at den anses for at have et kontraktligt grundlag. I modsat fald ville tvisten kunne ændre karakter, og den kompetente domstol dermed blive en anden, blot fordi sagsøgte påberåbte sig en eller anden form for kontraktlig forbindelse med sagsøgeren, selv om det fremgik

af de påberåbte kontrakter, at disse var uden betydning i denne sammenhæng. Når Retten behandler en sag om ansvar uden for kontraktforhold, kan den således udmærket undersøge en kontrakt — således som den gør med et hvilket som helst dokument, som en part påberåber sig til støtte for sin argumentation — for at afklare, om kontrakten kan give anledning til tvivl om den saglige kompetence, som Retten udtrykkeligt tillægges i artikel 235 EF. Denne undersøgelse er et led i vurderingen af de faktiske omstændigheder, der er påberåbt for at fastslå, at Retten er kompetent, idet ufravigelige procesforudsætninger som omhandlet i procesreglementets artikel 113 ikke er opfyldt, hvis dette ikke er tilfældet.

63 Sammenligningsvis fastslog Domstolen i en sag om fornyelse af en kontrakt, hvori sagsøgeren havde påberåbt sig tilsidesættelse af såvel kontraktlige som ikke-kontraktlige forpligtelser, at den blotte påberåbelse af retsforskrifter, som ikke udsprang af den pågældende kontrakt, men som parterne var undergivet, ikke kunne medføre, at tvisten ikke var af kontraktlig karakter, og at den kompetente domstol ikke skulle pådømme den (dommen i sagen Guigard mod Kommissionen, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 43). I en sag om konsekvenserne af et udbud, hvori sagsøgerne alene lægger til grund, at der er sket krænkelser af ikke-kontraktlige forpligtelser, kan det ikke i sig selv medføre, at tvisten ikke er ikke-kontraktlig, og at den kompetente domstol ikke skal pådømme den, at medkontrahenten påberåber sig kontraktlige forpligtelser, som den omtvistede adfærd ikke er omfattet af.

64 Endvidere påhviler det generelt den part, der påberåber sig, at en forpligtelse er blevet krænket, at vise, hvori krænkelsen består, og hvorledes den relaterer sig sagens faktiske omstændigheder. Derfor skal de argumenter, sagsøgerne har fremsat i forbindelse med erstatningspåstanden, undersøges før de argumenter, som Kommissionen har fremført om, at det i henhold til kontrakterne er tilladt at videregive oplysninger, der kan være beskyttet af ophavsret og som knowhow, til tredjemand.

Undersøgelse af sagsøgernes erstatningspåstand

65 I det foreliggende tilfælde er sagsøgernes erstatningspåstand alene fremsat på grundlag af artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF. Sagsøgerne har hverken påberåbt sig eller støttet sig på de med Kommissionen indgåede kontraktbestemmelser. Kommissionen har kun påberåbt sig disse bestemmelser til støtte for sin påstand om, at den har ret til at foretage sig det, den er blevet beskyldt for i den foreliggende sag.

66 Til underbygning af deres erstatningspåstand har sagsøgerne påberåbt sig to ikkekontraktlige retsstridige og tabsvoldende former for adfærd. For det første skal Kommissionen retsstridigt have videregivet Systrans knowhow til tredjemand, idet udførelsen af de ydelser, der beskrives i udbudsbekendtgørelsen, ikke kan have undgået at medføre ikke-tilladt videregivelse og ændring af kildekoden til Systran-softwaren, som kun sagsøgerne har ejendomsret til. For det andet skal Kommissionen have krænket sagsøgernes rettigheder ved at lade Gosselies foretage ikke-godkendt udvikling af EC-Systran Unix-versionen, der er en version af Systran-softwaren, som på det nærmeste er identisk med Systran Unix-versionen, og som derfor tilhører samt er udviklet og markedsføres af Systran-koncernen, der er eneejer af de dertil knyttede intellektuelle ejendomsrettigheder.

67 I det foreliggende tilfælde består de omstændigheder, som har givet anledning til det tab, der kræves erstatning for — dvs. den angiveligt retsstridige adfærd, som har påført sagsøgerne tab — navnlig i, at Kommissionen uden at have fået tilladelse dertil til tredjemand, nærmere bestemt Gosselies, har videregivet kildekoder, som Systrankoncernen hævder at have ejendomsret til og gør krav på beskyttelse af i henhold til de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning om ophavsret og knowhow.

68 Sagsøgerne har nærmere gjort gældende, at de som ophavsmand til Systran-softwaren og versionen Systran Unix kan modsætte sig enhver udnyttelse, ændring, bearbejdelse eller forbedring af det af Systran Unix afledte værk, som EC-Systran Unix er, når indehaveren af rettighederne til den oprindelige software ikke har givet tilladelse dertil. Sagsøgerne har nemlig efter lovgivningen en »ret til at gøre indsigelse«, der skal sikre, at visse data, som de ejer, er beskyttet mod, at Kommissionen uden at have fået tilladelse dertil anvender dem på en bestemt måde eller videregiver dem til tredjemand.

69 Til støtte for, at de har denne ret, har sagsøgerne som almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, påberåbt sig Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker af 9. september 1986, med senere ændringer (herefter »Bernerkonventionen«), Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT L 122, s. 42) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (som berigtiget, EUT L 195, s. 16). De nævnte bestemmelser, der efter omstændighederne kan udgøre ikke-kontraktlige forpligtelser, således som Kommissionen medgav som svar på et spørgsmål herom under retsmødet, er optaget i medlemsstaternes lovgivninger. I bestemmelserne fastslås i det væsentlige følgende retsgrundsætninger: Ophavsmanden til et edb-program besidder, alene fordi han har frembragt det, en eksklusiv intellektuel ejendomsret, der kan gøres gældende over for alle; medmindre andet bevises, anses den eller de for ophavsmand til edb-programmet, i hvis navn det udbredes; med visse undtagelser besidder ophavsmanden til et edb-program eneretten til at reproducere, bearbejde og distribuere programmet eller til at give tilladelse hertil.

70 Derved har sagsøgerne fremført tilstrækkelige grunde til, at det på dette trin af prøvelsen kan fastslås, at Systran-koncernen kan påberåbe sig ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som den har udviklet, og som den markedsfører under sit navn.

71 Derimod er det i mangel af bevis for, at sagsøgerne ikke besidder de nævnte rettigheder, klart ikke lykkedes for Kommissionen at rejse tvivl om, at Retten er kompetent, ved at bestride, at Systran-koncernen besidder de ophavsrettigheder, den har påberåbt sig til denne version af Systran-softwaren.

72 For det første er den blotte tvivl, som Kommissionen har fremsat om, at sagsøgerne besidder intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren (jf. præmis 54 ovenfor), utilstrækkelig i denne henseende. En sådan argumentation opfylder ikke den grad af bevis, der kræves for at bestride, at Systran-koncernen kan påberåbe sig ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren på grundlag af de førnævnte almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes retssystemer, eftersom den bygger på generelle og utilstrækkeligt præcise påstande om den omhandlede softwares karakteristika og de sagkyndige juridiske og tekniske udtalelser, som sagsøgerne har fremlagt.

73 For det andet — og uden at foregribe udfaldet af forhandlingerne om tvistens realitet — bemærkes, at Retten har anmodet Kommissionen om at forklare, hvori dens tvivl om de af sagsøgerne påberåbte ejendomsrettigheder består, og sagsøgerne om at udtale sig herom. De sagkyndige, hvis udtalelser sagsøgerne har henvist til, har således fremsat en række juridiske og tekniske argumenter til støtte for, at Systran-koncernen besidder ophavsrettigheder til såvel en genskreven software som de versioner af softwaren, hvori dets kildekode anvendes (udtalelse af P. Sirinelli, professor ved Université Panthéon-Sorbonne Paris-I, om ophavsretlig beskyttelse af en genskreven software, herefter »den anden udtalelse af P. Sirinelli«, og teknisk notat af H. Bitan om Systran Unix-softwarens karakter af en ny og særskilt software i forhold til Systran Mainframe-softwaren og EC-Systran Mainframe-softwaren for så vidt angår skrivningen, sammensætningen og strukturen, herefter »det andet tekniske notat af H. Bitan«). Det fremgår navnlig heraf, at Systran Unix-versionen ikke er en ren overførsel af den forud eksisterende version Systran Mainframe, således som Kommissionen har forsøgt at gøre gældende, men en genskrivning i programmeringssproget C af samtlige programmer, der oprindeligt var skrevet i assemblersprog, og at de to versioner

er grundlæggende forskellige. Det er heller ikke blevet bestridt, at versionen Systran Unix har afløst versionen Systran Mainframe, der med tiden er blevet forældet.

74 På trods af en udtrykkelig anmodning fra Retten derom har Kommissionen ikke kunnet fremlægge tekniske beviser, der kan rejse tvivl om, at Systran-koncernen besidder ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren eller til de dataelementer, programmet består af, eller som udgør dets operative kildekode, herunder navnlig til de dele, der vedrører den grundlæggende kerne og sprogprogrammerne i softwaren, idet sagsøgerne ikke har bestridt, at Kommissionen besidder ejendomsrettighederne til de ordbøger, dens tjenestegrene har udarbejdet for at tage hensyn til den særlige sprogbrug, der anvendes i denne institution.

75 For det tredje har Kommissionen, efterhånden som sagen er skredet frem, måttet erkende, at Systran-koncernen rent faktisk besidder intellektuelle ejendomsrettigheder i denne forbindelse. I duplikken har Kommissionen således medgivet, at den ikke bestrider, at Systran besidder rettigheder til Systran Unix-softwaren, som Systran har markedsført, idet den dog samtidig har anført, at Systran-koncernen sandsynligvis har integreret den udvikling, Kommissionen har foretaget inden for rammerne af versionerne EC-Systran Mainframe og EC-Systran Unix, i Systran Unix-versionen. Nærmere bestemt anførte Kommissionen under retsmødet, at den i realiteten ikke bestred, at Systran besidder rettigheder til den nævnte software — hverken til Mainframe- eller, naturligvis, Unix-versionen — men at den tog et vist forbehold med hensyn til elementer, der kan være blevet integreret retsstridigt i den oprindelige Systran Unix-version i forbindelse med de kontrakter, som tidligere er blevet indgået med Kommissionen.

76 Imidlertid må det — således som Retten anførte i forbindelse med den anden række spørgsmål, og således som den på ny anførte under retsmødet — konstateres, at Systran Unix-versionen blev udviklet flere år før EC-Systran Unix-versionen. Det er derfor lidet sandsynligt, at Systran-koncernen i den af koncernen udviklede og markedsførte Systran Unix-version har kunnet integrere den udvikling, der er foretaget

på et senere tidspunkt inden for rammerne af EC-Systran Unix-versionen med henblik på at opfylde Kommissionens egne sproglige og terminologiske behov. Kommissionen har ikke kunnet underbygge sin påstand på dette punkt.

77 På samme måde er Kommissionens argument om, at elementer af EC-Systran Mainframe-versionen, som blev udviklet på grundlag af sagsøgernes Systran Mainframeversion, sandsynligvis er blevet integreret retsstridigt i den oprindelige Systran Unix-version, ikke blevet underbygget af materielle oplysninger. Desuden modsiges argumentet for så vidt angår kildekoden til softwaren og navnlig kernen og de dertil knyttede sprogprogrammer af redegørelsen af sagsøgernes teknisk sagkyndige, hvorefter et program skrevet i assemblersprog adskiller sig væsentligt fra et program skrevet i C (jf. det andet tekniske notat af H. Bitan, navnlig eksemplet på behandlingen af karakterrækken »Hello World!« i henholdsvis assemblersprog og C). Kommissionen har ikke anfægtet denne tekniske redegørelse.

78 Om den påberåbte beskyttelse som knowhow har sagsøgerne gjort gældende, at knowhow generelt defineres som »teknisk viden, som er hemmelig, væsentlig og identificeret i en hensigtsmæssig form«. De er hvad dette angår af den opfattelse, at Kommissionens videregivelse af sådanne oplysninger til tredjemand uden nogen form for tilladelse fra dem udgør en retsstridig adfærd, der medfører, at Fællesskabet har pådraget sig ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 288, stk. 2, EF.

79 Til støtte for dette argument har sagsøgerne med rette henvist til Domstolens dom af 7. december 1985, Adams mod Kommissionen (sag 145/83, Sml. s. 3539, præmis 34), hvori det blev fastslået, at den fortrolighedspligt, der påhviler Kommissionen og dens personale i henhold til artikel 287 EF, udgør et generelt retsprincip. Det generelle princip om, at virksomhederne har ret til beskyttelse af deres forretningshemmeligheder,

som artikel 287 EF er et udtryk for, blev også fastslået i Domstolens dom af 19. maj 1994, SEP mod Kommissionen (sag C-36/92 P, Sml. I, s. 1911, præmis 36). Ligeledes peges der i artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, proklameret den 7. december 2000 i Nice (EFT 2000 C 364, s. 1), på nødvendigheden af, at forvaltningen iagttager »legitime fortrolighedshensyn samt tavshedspligt og sagernes fortrolighed«.

80 Forretningshemmeligheder omfatter tekniske oplysninger om knowhow, hvoraf ikke kun videregivelse til offentligheden, men også den blotte tilsendelse til et andet retssubjekt end det, som har afgivet dem, alvorligt kan skade dennes interesser (jf. i denne retning Rettens dom af 18.9.1996, sag T-353/94, Postbank mod Kommissionen, Sml. II, s. 921, præmis 87). For at tekniske oplysninger ifølge deres natur er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 287 EF, skal de for det første kun være tilgængelige for en begrænset personkreds. Der skal dernæst være tale om oplysninger, hvis offentliggørelse alvorligt kan skade den person, som har videregivet oplysningerne, eller tredjemand. Endelig kræves det, at de interesser, som vil kunne skades ved offentliggørelsen af den pågældende oplysning, objektivt set er beskyttelsesværdige (Rettens dom af 30.5.2006, sag T-198/03, Bank Austria Creditanstalt mod Kommissionen, Sml. II, s. 1429, præmis 71, og af 12.10.2007, sag T-474/04, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse mod Kommissionen, Sml. II, s. 4225, præmis 65).

81 I det foreliggende tilfælde må det derfor lægges til grund, at en teknisk oplysning, som henhører under en virksomheds forretningshemmeligheder, og som er blevet meddelt Kommissionen i en bestemt hensigt, ikke kan videregives til tredjemand i anden hensigt, uden at den pågældende virksomhed har givet tilladelse dertil.

82 Det må konkluderes, at den påstand, sagsøgerne har fremsat, om, at Kommissionen har tilsidesat ikke-kontraktlige forpligtelser vedrørende ophavsretten til og den knowhow, som er forbundet med Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, giver tilstrækkeligt grundlag for at finde, at Retten er kompetent i henhold til artikel 235 EF.

83 Kommissionen har ikke kunnet imødegå denne konklusion, og der er derfor anledning til at undersøge anden del af dens argumentation, hvorefter det kontraktligt var tilladt for den at gøre, hvad den er blevet foreholdt i den foreliggende sag.

Undersøgelse af de argumenter, Kommissionen har fremsat til støtte for, at det var kontraktligt tilladt for den at videregive oplysninger, der kunne være beskyttet af ophavsret og som knowhow

84 I den foreliggende sag består de retsstridige og tabsvoldende former for adfærd, Kommissionen skal have gjort sig skyldig i, navnlig i den angivelige videregivelse uden sagsøgernes samtykke til tredjemand, nærmere bestemt Gosselies, af oplysninger, der kan være beskyttet af Systran-koncernens ophavsret og som dens knowhow.

85 Intet i sagens akter giver grundlag for at fastslå, at det kontraktligt var tilladt for Kommissionen at meddele Gosselies oplysningerne om Systran Unix-versionen og den dermed forbundne knowhow.

86 For det første er spørgsmålet om eventuel tildeling af visse arbejder vedrørende EC-Systran Unix-versionen til tredjemand ikke udtrykkeligt omhandlet i nogen af de kontrakter, parterne har indgået. Da Systran kontaktede Kommissionen for at drøfte dette spørgsmål, indskrænkede denne sig i realiteten til at bestride Systrans rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren og til at afvise, at Systran-koncernen havde ret til at modsætte sig de arbejder, der blev overdraget til Gosselies (jf. præmis 31-37 ovenfor).

87 For det andet har Kommissionen som svar på et spørgsmål fra Retten herom påberåbt sig tre kontraktbestemmelser til støtte for, at den kunne anmode Gosselies om at videreudvikle EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, uden at Systran-koncernen kunne modsætte sig det under påberåbelse af sine ophavsrettigheder til og sin knowhow vedrørende Systran Unix-versionen af softwaren (jf. præmis 53 ovenfor).

88 For det første har Kommissionen påberåbt sig artikel 4, »Udnyttelsesrettigheder«, i den protokol om teknisk samarbejde, der blev indgået med Gachot den 18. januar 1985, før Gachot overtog WTC-koncernen og ændrede navn til Systran, og hvori det navnlig hedder, at »Systran-systemet — programmerne og ordbøgerne — forbliver Kommissionens ejendom«.

89 Denne bestemmelse giver ikke grundlag for at finde, at den foreliggende tvist vedrører kontraktforhold. For det første kan den ikke gøres gældende over for sagsøgerne, hvis ejendomsrettigheder til Systran-softwaren, herunder Systran Mainframe-versionen, ikke bygger på den protokol, Kommissionen indgik med Gachot den 18. januar 1985 (jf. præmis 10 ovenfor). Systran-koncernens ejendomsrettigheder til Systran-softwaren og versionen Systran Mainframe heraf følger nemlig af Gachots overtagelse af WTC-koncernen på et senere tidspunkt (jf. præmis 11 ovenfor og de dokumenter, som er vedføjet replikken som bilag 5-7). Endvidere kan det, skønt ingen har bestridt, at Gachot den 18. januar 1985 ikke besad nogen som helst ejendomsret til Systran-systemet, heller ikke udledes af førnævnte bestemmelse, at Kommissionen fra denne dato og som følge af den nævnte protokol kunne hævde at have den fulde, uindskrænkede ejendomsret til Systran-systemet og dets programmer, herunder den grundlæggende kerne og kildekoderne. En sådan konklusion ville tilsidesætte de ejendomsrettigheder til Systran-systemet, herunder navnlig Systran Mainframe-versionen, som WTC-koncernen besad på det pågældende tidspunkt, og som Kommissionen ikke har bestridt (jf. præmis 3 ovenfor), hvilke rettigheder senere blev overdraget til Gachot, der skiftede navn til Systran. Endelig skal det under alle omstændigheder bemærkes, at den foreliggende sag ikke drejer sig om Systran-koncernens rettigheder til

versionen Systran Mainframe, der er blevet forældet, men Systran-koncernens rettigheder til versionen Systran Unix, som har efterfulgt denne version, og som er skrevet i et andet programmeringssprog med henblik på at fungere i et andet edb-miljø.

90 For det andet har Kommissionen påberåbt sig punkt 6 i den indledende redegørelse i den samarbejdskontrakt, der blev indgået mellem Kommissionen og Systran-koncernen (dvs. på det pågældende tidspunkt selskaberne WTC, Latsec, Systran Institut og Gachot), og hvori det hedder, at »[d]e forbedringer og den udvikling af systemet, som Kommissionen og dens kontrahenter har foretaget [og som er angivet i punkt 3], navnlig med hensyn til ordbøgerne, er Kommissionens eksklusive ejendom«. Denne bestemmelse skal således sammenholdes med den indledende redegørelses punkt 3, hvori det hedder:

»Vedligeholdelsen og den videre udvikling af systemerne blev sikret ved endnu en række kontrakter mellem Kommissionen og en række serviceselskaber. De pågældende kontrakter tog sigte på Kommissionens egne behov og formål.«

91 Heller ikke disse bestemmelser giver grundlag for at finde, at den foreliggende tvist er af kontraktlig karakter. Ifølge de nævnte to punkter i den indledende redegørelse er de forbedringer og den udvikling af systemet, der blev foretaget af Kommissionen og dens eksterne kontrahenter før undertegnelsen af samarbejdskontrakten den 4. august 1987, navnlig med hensyn til ordbøgerne, nemlig Kommissionens eksklusive ejendom. Denne eksklusive ejendomsret er ikke blevet anfægtet af sagsøgerne, i hvis skriftlige indlæg der ikke henvises til ejendomsretten til ordbøgerne, forbedringerne og den specifikke udvikling, der er foretaget af Kommissionen eller for dennes regning for at opfylde Kommissionens terminologiske behov. De rettigheder, sagsøgerne har påberåbt sig, bygger på basissystemet, dvs. det væsentligste af kernen og

sprogrutinerne, som Systran-koncernen er ophavsmand til, og i relation til hvilke den besidder knowhow.

92 Desuden tydeliggør andre punkter i samme indledende redegørelse forholdet mellem Kommissionen og selskaberne i Systran-koncernen og gør det muligt at fastslå, på hvilke rettigheder til Systran-systemet Systran-koncernen kunne gøre grav på et tidspunkt, hvor der endnu kun fandtes versioner, som var kompatible med Mainframemiljøet. Det hedder således som følger i den indledende redegørelse:

»1. Systran-systemet, som er udviklet af WTC, er et maskinoversættelsessystem, der omfatter et basisprogram, en række sprogprogrammer og tillægsprogrammer samt en række tosprogede ordbøger.

2. Den 22. september 1975 indgik Kommissionen en kontrakt med WTC om Kommissionens anvendelse af Systran-systemet og WTC's indledende udvikling af systemet.

Kommissionen og WTC indgik efterfølgende yderligere kontrakter, dels om forbedring af det bestående system, dels om udvikling af systemer til [nye] sprog[par].

De nævnte kontrakter, der blev indgået i perioden 1976-1985, drejede sig om udvikling og forbedring af oversættelsesprogrammerne og basisordbøgerne for de pågældende sprog.

[...]

5. Parterne konstaterer, at Kommissionen råder over en licens til at anvende basissystemet og de af WTC foretagne [...] forbedringer, idet anvendelsen er begrænset til De Europæiske Fællesskabers område inden for de sektorer, som angives i [punkt] 4 ovenfor.

[...]

7. Parterne finder, at det er i deres og Systran-brugernes interesse, at systemet til stadighed forbedres. De har besluttet at indgå nærværende samarbejdskontrakt for at forene deres bestræbelser og således fortsætte forbedringen.

Parterne indrømmer i denne ånd gensidigt hinanden ret til at anvende Systran-systemet, som forventes at udvikle sig gennem forbedringer, der foretages som følge af anvendelsen af systemet inden for såvel den private som den offentlige sektor.«

93 I ovenstående bestemmelser, der drejer sig om det kontraktforhold, som bestod mellem Kommissionen og Systran-koncernen på det pågældende tidspunkt, anerkendes Systran-koncernens rolle i tilblivelsen af Systran-systemet og den oprindelige og senere udvikling af systemet for Kommissionen udtrykkeligt, og der henvises kun til udnyttelsesrettigheder, som Systran-koncernen meddelte Kommissionen, og ikke til ejendomsrettigheder — og slet ikke eksklusive sådanne — til systemet som helhed. Under alle omstændigheder henvises der intetsteds i de nævnte bestemmelser til, at det kan overdrages til en tredjepart at foretage ændringer i systemet, uden at Systran-koncernen forinden har givet tilladelse til de pågældende ændringer.

94 Endelig drejer den foreliggende sag sig, på samme måde som artikel 4 i protokollen om teknisk samarbejde, ikke om rettigheder, som Systran-koncernen besidder til versionen Systran Mainframe, der er blevet forældet, men om rettigheder, som koncernen besidder til versionen Systran Unix, der har efterfulgt Systran Mainframe, og

som er skrevet i et andet programmeringssprog med henblik på at fungere i et andet edb-miljø.

95 For det tredje har Kommissionen påberåbt sig stk. 1 og 2 i migrationskontraktens artikel 13, »Patenter, brugscertifikater (brugsmønstre), varemærker, design, og industrielle mønstre, industrielle og intellektuelle ejendomsrettigheder«, ifølge hvilke Kommissionens maskinoversættelsessystem forbliver dens ejendom. Det skal i denne forbindelse fremhæves, at de to stykker har følgende ordlyd i den første migrationskontrakt:

»1. Kommissionen underrettes straks om ethvert resultat eller ethvert patent, som kontrahenten [dvs. Systran Luxembourg] opnår inden for rammerne af gennemførelsen af nærværende kontrakt; det pågældende resultat eller patent tilhører De Europæiske Fællesskaber, som kan råde frit over det, undtagen i de tilfælde, hvor der allerede foreligger industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder.

2. Kommissionens maskinoversættelsessystem, herunder dets bestanddele, selv om det eller de måtte være blevet ændret under gennemførelsen af kontrakten, forbliver Kommissionens ejendom, undtagen i de tilfælde, hvor der allerede foreligger industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder.«

96 I artikel 13, stk. 1 og 2, i den første migrationskontrakt tages der således udtrykkeligt forbehold for allerede eksisterende intellektuelle eller industrielle ejendomsrettigheder. Kommissionen kan derfor ikke påberåbe sig denne bestemmelse som grundlag for at påstå, at det er åbenbart, at sagsøgerne havde givet afkald på at hævde deres ophavsrettigheder til og deres knowhow vedrørende Systran-systemet. De nævnte rettigheder, i særdeleshed de rettigheder, der knytter sig til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, eksisterede allerede, da migrationskontrakterne blev undertegnet,

hvilket skete på et tidspunkt, hvor den af Kommissionen anvendte EC-Systran Mainframe-version var ved at blive forældet.

97 Endvidere fremgår det — således som sagsøgerne har anført under retsmødet — klart af artikel 13 i den første migrationskontrakt, at stk. 1 kun vedrører den såkaldte »EC«-del af udviklingen af EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, dvs. alle de resultater eller patenter, som den pågældende kontrahent, Systran Luxembourg, måtte opnå i forbindelse med gennemførelsen af migrationskontrakterne. Ejendomsretten til alt det, der eksisterede forud for de nævnte eventuelle resultater og patenter, dvs. Systran Unix-versionen, hvoraf versionen EC-Systran Unix er afledt, falder uden for det område, kontrakterne dækker. De ændrer derfor ikke rettighederne til den del af den grundlæggende kerne i Systran Unix-versionen, som ikke er blevet ændret i EC-Systran Unix-versionen. Stk. 2 i den nævnte bestemmelse vedrører udtrykkeligt »Kommissionens maskinoversættelsessystem«, dvs. EC-Systran Mainframe-versionen af Systran-softwaren (jf. definitionen i artikel 2 i den første migrationskontrakt, der gengives i præmis 27 ovenfor), og tager således forbehold for rettighederne til Systran Mainframe-versionen, idet Systran Unix-versionen gjorde begge disse versioner forældede.

98 Desuden er Systran ikke part i migrationskontrakterne og kan derfor ikke have afstået noget som helst til Kommissionen for så vidt angår rettighederne til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som Systran har udviklet og markedsfører. I medfør af princippet om kontrakters gensidige virkning, der kan betragtes som en almindelig retsgrundsætning, der er fælles for medlemsstaternes lovgivning om kontrakter, kan migrationskontrakterne derfor ikke som sådanne gøres gældende over for Systran. Selv hvis, i den forbindelse, Systran Luxembourg ikke havde forelagt Kommissionen »ajourført dokumentation for samtlige rettigheder [...] vedrørende maskinoversættelsessystemet Systran, som Systran-koncernen gør krav på« (jf. præmis 30 ovenfor), ville det ikke kunne have frataget Systran muligheden for over for Kommissionen at påberåbe sig de rettigheder, som selskabet besidder som følge af dets erhvervelse af WTC-koncernen eller, navnlig, dets udvikling og markedsføring af Systran Unix-versionen, som Kommissionen var bekendt med. Det skal ligeledes fremhæves, at

Systran Luxembourg — således som sagsøgerne havde lejlighed til at gøre gældende under retsmødet, uden at Kommissionen modsagde dem på dette punkt — ikke var et selskab, der var fuldt integreret i Systran-koncernen, da migrationskontrakterne blev undertegnet, men et fællesforetagende, der varetog både de virksomheders interesser, der tidligere samarbejdede med Kommissionen om at sikre vedligeholdelsen af EC-Systran Mainframe-versionen, og Systran-koncernens interesser i Luxembourg.

99 Endelig, og under alle omstændigheder, er det et princip inden for intellektuel ejendomsret, at der ikke kan forudsættes en klausul om afståelse af ejendomsrettigheder. Principielt kan en sådan klausul ikke være implicit, men skal være udtrykkelig. I det foreliggende tilfælde fremgår det ikke af nogen af de dokumenter, parterne har fremlagt for Retten, at der findes en sådan kontraktbestemmelse om afståelse af intellektuelle ejendomsrettigheder tilhørende Systran eller en virksomhed i Systran-koncernen, som kunne påberåbes i relation til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren.

100 Det fremgår af det ovenstående, at ingen af de kontraktbestemmelser, Kommissionen har henvist til, kan underbygge påstanden om, at den foreliggende tvist nødvendigvis er af kontraktlig karakter. De nævnte kontraktbestemmelser, der vedrører en tidligere eller, for så vidt angår kontrakterne vedrørende Systran Mainframe-versionen, som blev forældet i 1990'erne på grund af udviklingen i edb-miljøet, længst overstået periode, giver ikke grundlag for at fastslå, at Kommissionen havde eller har tilladelse fra Systran-koncernen til at videregive oplysninger til tredjemand, der kan være beskyttet af de ophavsrettigheder og som den knowhow, der er blevet påberåbt for så vidt angår Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som koncernen har udviklet og markedsfører.

101 På baggrund af det ovenstående må det fastslås, at det fremgår af sagsøgernes erstatningspåstand og af de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og som er blevet påberåbt for at godtgøre sagsøgernes rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren og for at påvise, at det kræver

forudgående samtykke fra ophavsmanden til denne version at videregive den del af indholdet, som indgår i EC-Systran Unix-versionen, som er afledt af denne Systran Unix-versionen, at sagsøgerne i tilstrækkeligt omfang har fremlagt sådanne retlige og faktiske oplysninger, som er nødvendige for, at Retten kan udøve den kompetence, den i henhold til traktaten har i sager, der ikke vedrører kontraktforhold.

102 I øvrigt kan det fastslås ud fra de forskellige kontraktbestemmelser, som Kommissionen har påberåbt sig for at påvise, at erstatningspåstanden har et kontraktligt grundlag, at Systran-koncernen ikke har afstået ophavsretten til Systran Unix-versionen eller givet tilladelse til at videregive oplysninger om denne version til tredjemand.

103 Det fremgår af denne samlede vurdering, at den foreliggende tvist er af ikke-kontraktlig art. Det drejer sig nemlig om at vurdere, om det, som påstået, er retsstridigt og skadeligt i henhold de til almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes lovgivning på området — og ikke i henhold til bestemmelser i tidligere indgåede kontrakter om spørgsmål, der ikke vedrører Systrans ophavsret til og knowhow vedrørende Systran Unix-versionen — at Kommissionen har videregivet oplysninger, der er beskyttet af ejendomsret eller som knowhow, til tredjemand uden indehaverens udtrykkelige tilladelse.

104 Kommissionens påstande om, at sagen på grund af sit angivelige kontraktlige grundlag ikke kan antages til realitetsbehandling, må derfor forkastes.

2. Stævningens uklarhed

a) Parternes argumenter

105 Kommissionen har gjort gældende, at søgsmålet må afvises, fordi det ikke opfylder betingelsen i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), om, at stævningen skal indeholde »søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene«. Det angives ikke i stævningen, hvilke retsforskrifter Kommissionen skal have tilsidesat, og den indeholder kun få oplysninger om den krænkelse af sagsøgernes rettigheder og den videregivelse af deres knowhow, de hævder har fundet sted.

106 Sagsøgerne har i det væsentlige gjort gældende, at stævningen er tilstrækkeligt præcis til, at Kommissionen kan forberede sit forsvar og retten træffe afgørelse i sagen.

b) Rettens bemærkninger

107 Ifølge artikel 21, stk. 1, i Domstolens statut, der i medfør af artikel 53, stk. 1, i samme statut og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement finder anvendelse på Retten, skal en stævning angive søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar og Retten foretage sin retlige prøvelse. Af retssikkerheds- og retsplejehensyn skal de væsentligste faktiske og retlige omstændigheder, som

søgsmålet støttes på, fremgå af selve stævningen, eventuelt kortfattet, men dog på en sammenhængende og forståelig måde (Rettens kendelse af 28.4.1993, sag T-85/92, De Hoe mod Kommissionen, Sml. II, s. 523, præmis 20, og af 11.7.2005, sag T-294/04, Internationaler Hilfsfonds mod Kommissionen, Sml. II, s. 2719, præmis 23).

108 For at opfylde disse krav skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution, bl.a. indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen (kendelsen i sagen Internationaler Hilfsfonds mod Kommissionen, nævnt i præmis 107 ovenfor, præmis 24).

109 I det foreliggende tilfælde har sagsøgerne anført i stævningen, at Kommissionen efter en udbudsprocedure retsstridigt har videregivet Systrans knowhow til tredjemand, og at den i den forbindelse har gjort sig skyldig i krænkelse af deres ophavsrettigheder. Der er tale om to retsstridige og tabsvoldende former for adfærd, som Kommissionen skulle have udvist (jf. præmis 66 ovenfor). Kommissionen har kunnet tilrettelægge sit forsvar på baggrund af disse angivelser.

110 Kommissionens påstande om, at søgsmålet må afvises, fordi stævningen er uklar, må derfor forkastes.

3. Rettens mangel på kompetence til at fastslå immaterialretskrænkelser i sager om ansvar uden for kontraktforhold

a) Parternes argumenter

111 Kommissionen har gjort gældende, at søgsmålet må afvises, idet Retten ikke har kompetence til at træffe afgørelse om immaterialretskrænkelser i sager om ansvar uden for kontraktforhold, således som det blev fastslået i kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor. Kommissionen har i den forbindelse peget på, at ophavsret til forskel fra den generelle fællesskabsharmonisering, der har fundet sted inden for varemærket, kun har været genstand for en delvis harmonisering, om end denne navnlig gælder beskyttelsen af edb-programmer (direktiv 91/250). Ikke desto mindre gælder det for såvel ophavsret som patentret, at sager om krænkelse af sådanne rettigheder ikke er blandt de retsmidler, for hvilke kompetencen er tillagt Fællesskabets retsinstanser. Det samme gælder med hensyn til knowhow, for hvilken der ikke har fundet nogen form for fællesskabsharmonisering sted. Kommissionen har i den forbindelse afvist, at der kan drages nogen form for parallel til den afgørelse, der blev truffet i dommen i sagen Adams mod Kommissionen, nævnt i præmis 79 ovenfor, idet den har henvist til, at sagsøgerne ikke har påberåbt sig en tilsidesættelse af artikel 287 EF, men kun en retsstridig videregivelse af knowhow uden at have foretaget en nærmere præcisering eller fremlagt noget bevis. Endvidere er oplysningerne i den foreliggende sag i modsætning til i den sag, der gav anledning til dommen i sagen Adams mod Kommissionen, blevet samlet inden for rammerne af kontraktforhold og ikke ved fremsendelse af hemmelige dokumenter.

112 Sagsøgerne har gjort gældende, at Retten som følge af den fællesskabsharmonisering, der er foretaget inden for den ophavsretlige beskyttelse af edb-programmer (direktiv 91/250), har kompetence til at tage stilling til en krænkelse, som Kommissionen har begået af ophavsretten til et edb-program. I den foreliggende sag kan det derfor ikke være en betingelse, at der er gjort brug af et nationalt retsmiddel, idet anvendelsen af et sådant — i modsætning til den sag, der gav anledning til kendelsen i sagen Document

Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, der drejede sig om beskyttelse af patenter — ikke kan føre til, at der opnås erstatning. Det drejer sig om at sikre sagsøgerne en effektiv retsbeskyttelse. Med hensyn til retsstridig videregivelse af knowhow har sagsøgerne fremhævet betydningen af dommen i sagen Adams mod Kommissionen, nævnt i præmis 79 ovenfor, ifølge hvilken den tavshedspligt, der påhviler Kommissionens og dens personale i henhold til artikel 287 EF, udgør et almindeligt retsprincip.

b) Rettens bemærkninger

113 Kommissionen har påberåbt sig kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, til støtte for, at Retten ikke har kompetence til at træffe afgørelse om immaterialretskrænkelser inden for rammerne af erstatningssøgsmål.

114 Retten sondrede imidlertid i den sag, der gav anledning til den nævnte kendelse, mellem det søgsmål om patentkrænkelse, sagsøgeren havde indbragt, og selve erstatningspåstanden. Sagsøgeren havde nemlig nedlagt påstand om, at det blev fastslået, at Den Europæiske Centralbank (ECB) havde krænket de rettigheder, der var knyttet til det omtvistede patent, og at ECB blev tilpligtet at betale erstatning for krænkelse af de pågældende rettigheder (kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, præmis 25). Retten bemærkede heroverfor indledningsvis, at den ikke havde kompetence til at påkende sager om patentkrænkelse (kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, præmis 50-75). Med hensyn til selve erstatningspåstanden anførte Retten udtrykkelig, at den havde kompetence til at påkende den i henhold til artikel 235 EF, sammenholdt med artikel 288, stk. 2, EF (kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, præmis 76). Erstatningspåstanden blev imidlertid fundet åbenbart ugrundet, da

sagsøgeren ikke havde fremført noget i sagen, der kunne godtgøre, at den adfærd, der blev foreholdt sagsøgte, var retsstridig (kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, præmis 80-82).

115 I den foreliggende sag er begreberne krænkelse af ophavsret og beskyttelse af fortroligheden af knowhow blevet påberåbt i forening alene for at kvalificere Kommissionens adfærd som retsstridig inden for rammerne af en sag om ansvar uden for kontraktforhold. Prøvelsen af, om den pågældende adfærd er retsstridig, sker på grundlag af almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og kræver ikke, at der forinden er truffet en afgørelse af en national kompetent myndighed, således som det var tilfældet med hensyn til de forskellige omtvistede patenter i den sag, der førte til kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor. ECB havde således indbragt ugyldighedssøgsmål i en række medlemsstater, og de — indbyrdes modstridende — afgørelser, nogle af de pågældende domstole havde truffet, var blevet appelleret (kendelsen i sagen Document Security Systems, nævnt i præmis 52 ovenfor, præmis 21-24), og noget sådant er ikke tilfældet i den foreliggende sag.

116 På grund af den kompetence, Retten i artikel 235 EF og 288, stk. 2, EF tillægges i sager om ansvar uden for kontraktforhold, og i mangel af et nationalt retsmiddel, der kan føre til, at Kommissionen yder erstatning for det tab, sagsøgerne angiveligt har lidt på grund af den påståede krænkelse, er der derfor intet til hinder for, at dette af sagsøgerne anvendte begreb kan benyttes ved kvalificeringen af Kommissionens adfærd som retsstridig inden for rammerne af en erstatningspåstand.

117 Begrebet »krænkelse«, som sagsøgerne har anvendt inden for rammerne af det foreliggende erstatningssøgsmål, skal alene fortolkes på grundlag af de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og som for edb-programmers vedkommende gentages eller fastslås i en række harmoniseringsdirektiver.

Kommissionens påstande om, at søgsmålet må afvises, idet Retten ikke har kompetence til at fastslå, at der har fundet en krænkelse sted i den betydning, en kompetent national myndighed i en medlemsstat kunne tillægge dette udtryk i henhold til den pågældende stats lovgivning, må derfor forkastes.

B — *De øvrige påstande*

118 Kommissionen har gjort gældende, at en række af de påstande, sagsøgerne har fremsat, ikke kan antages til realitetsbehandling. Det drejer sig om påstandene om, at det bestemmes, at Kommissionens krænkelser og videregivelse straks skal ophøre, at en række edb-data hos Kommissionen og Gosselies beslaglægges eller tilintetgøres, og at den afgørelse, Retten træffer, for Kommissionens regning offentliggøres i fagpressen og faglige tidsskrifter samt på faglige hjemmesider.

119 Kommissionen har i den forbindelse henvist til en fast retspraksis, hvorefter Fællesskabets retsinstanser, selv inden for rammerne af erstatningssager, ikke uden at gribe ind i den administrative myndigheds enekompetencer kan påbyde en fællesskabsinstitution at træffe foranstaltninger (jf. Rettens dom af 10.5.2006, sag T-279/03, Galileo International Technology m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1291, herefter »Galileo-dommen«, præmis 60 og den deri nævnte retspraksis).

120 Ifølge artikel 288, stk. 2, EF skal Fællesskabet »[f]or så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold [...] i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv«. Denne bestemmelse omhandler såvel betingelserne for, at der foreligger ansvar uden for kontraktforhold, som

vilkårene for og udstrækningen af retten til erstatning. Endvidere tillægges Domstolen i artikel 235 EF kompetence til at afgøre tvister vedrørende de i artikel 288, stk. 2, EF omhandlede skadeserstatninger.

121 Det følger af disse to bestemmelser — der i modsætning til artikel 40, stk. 1, EKSF, som blot fastsatte en økonomisk erstatning, ikke udelukker erstatning in natura — at Fællesskabets retsinstanser har kompetence til at pålægge Fællesskabet enhver form for erstatning, der er i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer på området for ansvar uden for kontraktforhold, herunder erstatning in natura, såfremt den er i overensstemmelse med disse grundsætninger, i givet fald i form af et handle- eller undladelsespålæg (Galileo-dommen, nævnt i præmis 119 ovenfor, præmis 63).

122 Fællesskabet kan følgelig principielt ikke unddrages en tilsvarende processuel foranstaltning fra Domstolens side, eftersom denne har enekompetence til at påkende søgsmål med påstand om erstatning for skader, som Fællesskabet er ansvarligt for (jf. vedrørende et pålæg i forbindelse med varemærker Galileo-dommen, nævnt i præmis 119 ovenfor, præmis 67).

123 En fuldstændig erstatning for det tab, der angiveligt er forvoldt i det foreliggende tilfælde, kræver, at ophavsretsindehaverens retsstilling genoprettes helt og fuldt, hvilket som minimum, og uafhængigt af en eventuelt opgjort økonomisk erstatning, kræver et øjeblikkeligt ophør af krænkelsen af rettigheden. Sagsøgerne vil netop med det i sagen begærede pålæg opnå, at Kommissionens angivelige krænkelse af deres ophavsrettigheder bringes til ophør (jf. i denne retning Galileo-dommen, nævnt i præmis 119 ovenfor, præmis 71). En fuldstændig erstatning for tabet kan ligeledes have form af beslaglæggelse eller destruktion af resultatet af krænkelsen eller af offentliggørelse for Kommissionens regning af Rettens afgørelse.

124 Kommissionens argumenter om, at de påstande, der ikke vedrører erstatning for det angivelige tab, må afvises, må derfor forkastes.

125 Det følger af det ovenstående, at alle de formalitetsindsigelser, der er fremsat mod det foreliggende søgsmål, må forkastes.

II — *Realiteten*

126 Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 288, stk. 2, EF forudsætter opfyldelse af en række betingelser vedrørende retsstridigheden af den adfærd, som den pågældende institution hævdes at have udvist, og eksistensen af en skade samt vedrørende årsagsforbindelsen mellem den pågældende institutions adfærd og den påberåbte skade (Domstolens dom af 29.9.1982, sag 26/81, Oleifici Mediterranei mod EØF, Sml. s. 3057, præmis 16, og af 9.11.2006, sag C-243/05 P, Agraz m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 10833, præmis 26).

A — *De af sagsøgerne påberåbte rettigheder og retsstridigheden af Kommissionens adfærd*

127 Den retsstridige adfærd, en institution beskyldes for, skal bestå i en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af en bestemmelse, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (Domstolens dom af 4.7.2000, sag C-352/98 P, Bergaderm og Goupil mod Kommissionen Sml. I, s. 5291, præmis 42). Såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af fællesskabsretten, være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse (dommen i sagen Bergaderm og Goupil mod Kommissionen, præmis 44).

128 I det foreliggende tilfælde har sagsøgerne gjort gældende, at der er en høj grad af lighed mellem Systran Unix-versionen, der blev udviklet af Systran-koncernen i 1993, og EC-Systran Unix-versionen, der blev udviklet af Systran Luxembourg fra den 22. december 1997 for at opfylde Kommissionens behov. Som følge af de ophavsrettigheder og med knowhow forbundne rettigheder, der knytter sig til Systran Unix-versionen, giver denne høje grad af lighed sagsøgerne ret til at modsætte sig, at indholdet af EC-Systran Unix-versionen videregives til tredjemand uden deres samtykke. Gennemførelsen af det omtvistede udbud har således medført, at Systran-koncernens ophavsret er blevet tilsidesat, og at dens knowhow er blevet videregivet retsstridigt, hvilket kan medføre, at Fællesskabet har pådraget sig ansvar uden for kontraktforhold.

129 Kommissionen har bestridt, at de rettigheder til Systran-softwaren, Systran-koncernen har hævdet at besidde, findes. Den har gjort gældende, at den besidder de intellektuelle ejendomsrettigheder, der kræves for at foretage de handlinger, den har udført, og at den ikke kan beskyldes for en krænkelse eller en videregivelse af knowhow, der udgør en forseelse som omhandlet i artikel 288, stk. 2, EF.

1. Sammenligningen af de forskellige versioner af Systran-softwaren

a) Parternes argumenter

130 Sagsøgerne sondrer mellem tre dele af Systran-softwaren, som interagerer med hinanden, nemlig kernen, sprogprogrammerne — der ligeledes benævnes »sprogrutinerne« — og ordbøgerne. Sagsøgerne har i denne sammenhæng gjort gældende, at Systran Unix-versionen er et primært værk, og at EC-Systran Unix-versionen er et værk, som er afledt af dette primære værk. Det fremgår nemlig af en sammenligning af de to versioner, at de på det nærmeste er identiske eller i hvert fald væsentligt ens. Det kan heller ikke være anderledes, idet Systran Luxembourg for at udvikle

EC-Systran Unix-versionen, hvilket skete fra den 22. december 1997, genanvendte Systran Unix-versionen, som Systran havde udviklet siden 1993, og integrerede ordbøgerne fra EC Systran Mainframe-versionen i den.

131 Kommissionen har givet den samme fremstilling af Systran-softwarens struktur som sagsøgerne, men tilføjet hjælpeprogrammerne, der bl.a. omfatter grænsefladerne og styringsredskaberne til ordbøgerne. Kommissionen har fremhævet, at kernen, sprogprogrammerne og ordbøgerne har en kildekode, der skal kompileres til maskinsprog. Når der er foretaget ændringer i sprogprogrammerne, skal de og kernen således rekompileres, men kernen ændres ikke derved. Ifølge Kommissionen kræver det ikke nogen ændring af kernen, datastrukturen eller det forberedende designmateriale at udbygge sprogprogrammerne. Det indebærer udelukkende en ændring af den sproglige del af kildekoden. På samme måde kræver kodningen af ordbøgerne ikke nogen ændring af kernen eller systemets datastruktur, hvorfor det er unødvendigt at ændre kildekoden og det forberedende designmateriale. Desuden er hjælpeprogrammerne i almindelighed scripts, der kan anvendes, som de er, uden at blive ændret.

132 Over for argumentet om, at versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix på det nærmeste er identiske, har Kommissionen gjort gældende, at EC-Systran Unix-versionen ikke er blevet udarbejdet på grundlag af Systran Unix-versionen, således som sagsøgerne har påstået, men på grundlag af den tidligere version EC-Systran Mainframe. Udtrykket »migration«, der anvendes i de med Systran Luxembourg indgåede migrationskontrakter, betyder således, at det kun er softwarens edb-miljø, der ændres, hvorimod dens logiske strukturer bevares. Systran-koncernen leverede derfor ikke en »helt ny version af Systran-systemet for Unix«, således som sagsøgerne har hævdet. Kommissionen har i den forbindelse fremhævet, at den stadig besidder de rettigheder, den erhvervede i medfør af kontrakterne om EC-Systran Mainframe.

133 Hvad dette angår har Kommissionen gjort gældende, at de ændringer, der blev foretaget af den af WTC udviklede version Systran Mainframe i den af Kommissionen anvendte version EC-Systran Mainframe, ikke kun vedrørte ordbøgerne, som Kommissionens personale regelmæssigt havde udbygget, men også kernen og navnlig sprogrutinerne. Ifølge Kommissionen befandt sprogrutinerne i Systran Mainframe-versionen, der blev udarbejdet af WTC i 1970'erne, sig på et meget tidligt stadium, og Kommissionen investerede et meget betydeligt antal timer og store beløb i at forbedre dem i EC-Systran Mainframe-versionen, således at de opfyldte Kommissionens særlige krav. EC-Systran Mainframe-versionen omfatter ligeledes sprogrutiner, der er udviklet specifikt af og for Kommissionen (jf. det tekniske notat af 16.1.2008 fra Kommissionens Generaldirektorat for Oversættelse (herefter »GDO«) om »[s]ammenhængen mellem EC-Systran Unix og EC-Systran Mainframe«, herefter »det første GDO-notat«).

134 Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at hvis migrationen var blevet foretaget ved at anvende sprogprogrammerne fra Systran Unix-versionen i EC-Systran Unix-versionen, kunne der ikke være opnået noget resultat for så vidt angår sprogparrene græsk-fransk, engelsk-græsk, spansk-fransk, fransk-tysk og spansk-italiensk-nederlandsk, da disse sprogpar ikke fandtes i Systran Unix-versionen (jf. rapporten af Atos af 4.5.1998: »Gennemførligheden af migrationen af EC-Systran og af sammenlægningen af EC-Systran og Systran-systemet«, herefter »rapporten af 4. maj 1998«, s. 32). Da, endvidere, koderne til ordbøgerne i EC-Systran Mainframe-versionen i vid udstrækning var inkompatible med sprogprogrammerne i Systran Unix-versionen, skulle der for at opfylde Kommissionens specifikationer også ske en migration af sprogprogrammerne for de øvrige sprogpars vedkommende. Samtlige sprogprogrammer i EC-Systran Mainframe-versionen blev derfor konverteret af Systran Luxembourg ved hjælp af konverteringsprogrammet Eurot og ikke udskiftet med de tilsvarende elementer i Systran Unix-versionen. Under alle omstændigheder kræver de af Kommissionen anvendte ordbøger de dertil knyttede sprogprogrammer, og de kan derfor ikke genanvendes ved blot at integrere dem i Systran Unix-versionen.

135 I den forbindelse har Kommissionen gjort gældende, at Systran Luxembourg udviklede EC-Systran Unix-versionen på grundlag af migrationen af EC-Systran Mainframe-systemet, hvis kerne blev udarbejdet af WTC, men mange af hvis elementer var blevet ændret efter Kommissionens anmodning inden for rammerne af forskellige kontrakter, hvori det bestemtes, at udvikling, der blev foretaget for Kommissionen, var dennes ejendom. At EC-Systran Unix-versionen er en følge af migrationen af EC-Systran Mainframe-versionen, indebærer, at førstnævnte version ikke blot er en version af Systran Unix-softwaren.

136 Endvidere har Kommissionen med hensyn til de forskellige ligheder mellem versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix, der fremgår af sammenligningen i den rapport, sagsøgernes it-sagkyndige, H. Bitan, har udarbejdet (herefter »Bitan-rapporten«), gjort gældende, at de ikke beviser, at den har gjort sig skyldig i en forseelse eller krænkelse. Efter Kommissionens opfattelse kan det kun udledes af det forhold, at de nævnte to versioner af Systran-softwaren på det nærmeste er identiske, dels at Systran-koncernen anvendte elementer i dens allerede eksisterende system — hvorfor man må undre sig over, at det krævede fire års arbejde og flere hundrede tusind euro at nå frem til en sådan grad af lighed — dels at Systran-koncernen sandsynligvis anvendte udvikling foretaget for Kommissionens regning ved at integrere den i sit eget markedsførte system, skønt den ifølge de forskellige indgåede migrationskontrakter ikke besad rettigheder til de pågældende elementer. Det er følgelig en fra begyndelsen forkert sammenligning, der er foretaget, eftersom det ikke er de versioner, Systran-koncernen ejede, der skal sammenlignes, men dem, Systran udviklede for Kommissionens regning inden for rammerne af migrationskontrakterne. Kommissionen forbeholder sig muligheden af at forsvare sine rettigheder i den henseende.

b) Rettens bemærkninger

137 For at påvise, at Kommissionen har handlet retsstridigt, har sagsøgerne gjort gældende, at Systran Unix-versionen er et primært værk, og at EC-Systran Unix-versionen, i relation til hvilken ophavsretskrænkelserne og videregivelsen af knowhow er sket, er et værk, som er afledt af denne version af Systran-softwaren. Påvisningen bygger

først og fremmest på den sammenligning af indholdet af versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix, der er foretaget af sagsøgernes it-sagkyndige, H. Bitan, som har en doktorgrad i jura og er telekommunikations- og informatikingeniør, it-sagkyndig autoriseret af cour de cassation (Frankrig), sagkyndig ved tribunal administratif og cour d'appel, Paris (Frankrig), og docent ved Université Panthéon-Assas Paris-II.

138 Ud fra de oplysninger, sagsøgerne har fremlagt vedrørende dette punkt, og hvorom Kommissionen har haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger, kan der foretages tre rækker faktuelle konstateringer.

139 For det første er parterne enige om, at Systran-softwaren efter sin struktur — hvad enten der er tale om Systran Unix-versionen eller EC-Systran Unix-versionen — kan opdeles i en række dele (jf. Bitan-rapporten, teknisk notat af H. Bitan, herefter »det første tekniske notat af H. Bitan«, og det andet tekniske notat af H. Bitan):

— kernen, softwarens vigtigste del, der styrer hele oversættelsesprocessen ved hjælp af softwarens øvrige komponenter, hvis handlinger den kontrollerer; kernen indeholder styringsmekanismen for oversættelsesprocessen, datastrukturer, som er kompatible med sprogrutinerne og ordbøgerne, samt moduler, der aktiveres under oversættelsesprocessen; den omfatter de algoritmer, hvormed ordbøgerne håndteres, algoritmerne til fortolkning af de »makroer«, som anvendes i ordbøgerne, filtrene til de forskellige dokumentformater og inddelingen i sætninger

— sprogprogrammerne (der ligeledes benævnes »sprogrutinerne«), som består i en analyse i flere på hinanden følgende trin, homografiske og leksikale rutiner, en overførsel fra kildesproget til målsproget og en syntese; rutinerne består i en række sproglige regler, som anvendes i en forudbestemt orden under

oversættelsesprocessen; deres funktion er at ændre oplysningerne i det analyseområde, kernen danner under oversættelsesprocessen

— ordbøgerne, som er databaser, der anvendes af kernen og sprogprogrammerne, og hjælpeprogrammerne, som navnlig omfatter grænsefladerne og styringsredskaberne til ordbøgerne; de datastrukturer, der anvendes i ordbøgerne, er fastlagt i oversættelsesreglerne og kodemanualerne.

140 Det skal ligeledes nævnes, at den af kernen styrede oversættelsesproces forløber i tre overordnede etaper, nemlig for det første forbehandlingen, som omfatter filtrering af det kildedokument, der skal oversættes, inddeling i sætninger, opslag i ordbøgerne, forskellige sproglige forbehandlinger og dannelse af et »indledende analyseområde«, for det andet gennemførelsen af sprogrutinerne på analyseområdet inddelt i trin (analyse, overførsel og syntese) samt for det tredje efterbehandlingen, der gør det muligt at rekonstruere sætningerne og gendanne det oversatte dokument i dets oprindelige format.

141 Denne redegørelse for Systran-softwarens arkitektur og funktionsmåde gælder for såvel Systran Unix-versionen som EC-Systran Unix-versionen. Det fremgår af den, at de forskellige dele af softwaren ganske vist udgør dele af en helhed, men at de har en specifik rolle inden for denne helhed. Det skal navnlig fremhæves, at kernen har en særlig stilling og betydning, idet den forbereder kildeteksten ved at filtrere den og inddele den i sætninger og derpå for hver enkelt sætning danner analyseområdet ud fra oplysninger i ordbogen. Det er på dette område, sprogrutinerne gennemføres.

142 Det er på grundlag af denne struktur i Systran-softwaren, som sagsøgerne har redegjort overbevisende for, og som Kommissionen ikke som sådan har bestridt, at de rettigheder, parterne har påberåbt sig til de forskellige versioner af den her omtvistede Systran-software, skal undersøges.

143 For det andet kan det fastslås ud fra de oplysninger, sagsøgerne har fremlagt om resultaterne af sammenligningen mellem Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen, som er de eneste versioner, i relation til hvilke Kommissionen påstås at have udvist den retsstridige adfærd, den er blevet beskyldt for, at der er en høj grad af lighed mellem de nævnte to versioner af Systran-softwaren.

144 I Bitan-rapporten anføres der således primært følgende for at underbygge, at der et vist sammenfald, eller i hvert fald en høj grad af lighed, mellem Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren:

— Med hensyn til datastrukturerne er mindst 72 % i Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen identiske eller lidet forskellige (jf. punkt 5, »Sammenfatning«, og punkt 3.1, »Komparativ analyse af beskrivelserne af datastrukturerne«).

— Med hensyn til kodemanualerne gentages størstedelen af koderne i kodemanualen for Systran Unix-versionen i manualen for EC-Systran Unix-versionen (jf. punkt 5, »Sammenfatning«, og punkt 3.2, »Komparativ analyse af kodemanualerne«).

— Med hensyn til kildekoderne er der mellem 80 % og 95 % lighed mellem kernerne i de to versioner af Systran-softwaren, som er softwarens væsentligste del; endvidere er der ligheder mellem sprogrutinerne, idet en stor del af rutinerne i Systran Unix-versionen også findes i EC-Systran Unix-versionen (jf. punkt 5, »Sammenfatning«, og punkt 4, »Komparativ analyse af kildekoderne«).

145 Ovennævnte faktuelle oplysninger er ikke som sådanne blevet bestridt af Kommissionen, som har gjort gældende, dels at EC-Systran Unix-versionen er et værk, der

er afledt af EC-Systran Mainframe-versionen, dels at Systran Unix-versionen er et værk, hvori der er integreret udvikling, der tilhører Kommissionen i henhold til dens rettigheder til EC-Systran Mainframe-versionen, som for sit vedkommende er afledt af versionen Systran Mainframe, eller til EC-Systran Unix-versionen (jf. præmis 132-136 ovenfor og 150-157 nedenfor).

146 Under retsmødet har Kommissionen således anført, at den ikke var i stand til at modsige H. Bitan, som har redegjort for lighederne mellem Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen i dokumenter bilagt stævningen.

147 På baggrund af det materiale, sagsøgerne har fremlagt, og de bemærkninger, der blev fremsat derom under retsmødet (jf. præmis 137-146 ovenfor), må sagsøgerne følgelig anses for at have redegjort tilstrækkeligt overbevisende for, at der i det foreliggende tilfælde er en høj grad af lighed mellem Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen, og at de derfor kan påberåbe sig Systran-koncernens rettigheder til versionen Systran Unix, som Systran udviklede fra 1993, som grundlag for at modsætte sig, at der uden deres samtykke videregives oplysninger til tredjemand om den afledte version EC-Systran Unix, som Systran Luxembourg fra den 22. december 1997 tilpassede, for at den kunne opfylde Kommissionens behov.

148 Denne konklusion anfægter ikke, at Kommissionen kan have rettigheder til den afledte version EC-Systran Unix i henhold til migrationskontrakterne, eller fordi den har udarbejdet og udviklet ordbøger, der opfylder dens sproglige behov. Den har kun til formål at fastslå, at sagsøgerne har ført bevis for, at visse dele af Systran-softwaren, bl.a. mellem 80 % og 95 % af kernen og en stor del af sprogrutinerne, er blevet udviklet af Systran og findes i Systran Unix-versionen, som virksomheden markedsfører, idet det ikke fremgår af sagens akter, at der har fundet nogen som helst afståelse sted til Kommissionen af ejendomsretten til de nævnte dele.

149 Det kan således lægges til grund — således som det i øvrigt angives i Bitan-rapporten — at Systran Luxembourg ved udviklingen af EC-Systran Unix-versionen genanvendte en meget stor del af Systran Unix-versionen, som Systran markedsfører, og integrerede ordbøgerne fra EC-Systran Mainframe-versionen deri.

150 Med henblik på at bestride denne konklusion har Kommissionen gjort gældende, at EC-Systran Unix-versionen reelt kun er resultatet af migrationen af den tidligere version EC-Systran Mainframe fra ét edb-miljø til et andet. Kommissionen har fremsat dette argument i det første GDO-notat, hvori der i det væsentlige drages følgende konklusioner:

— »Arbejdsrapporterne beviser, at EC-Systran Unix blev udarbejdet på grundlag af EC-Systran Mainframe [og at] EC-Systran Unix således lige fra begyndelsen er blevet udviklet for Kommissionens midler.«

— »Det originale system, der blev udviklet af WTC [versionen Systran Mainframe], var forholdsvis rudimentært i betragtning af, at Kommissionen selv måtte varetage udviklingen af et særdeles stort antal moduler [og] programmer, for at det kunne opfylde dens kvalitetskrav.«

— »Det gjorde det så meget lettere for Systran [...] at tilbyde Kommissionen sit migrerede basissystem [dvs. versionen Systran Unix], at dette migrerede system allerede indeholdt en række specifikke elementer fra EC-Systran Mainframe, som var et resultat af det samarbejde og den udvikling, der fandt sted før 1993/1994, hvor Systran SI indledte migrationen af EC-Systran Mainframe for Kommissionens regning.«

151 Efter Kommissionens opfattelse besidder den fortsat de rettigheder, den erhvervede i medfør af kontrakterne om EC-Systran Mainframe, på grund af en sammenhæng, der angiveligt er mellem versionerne EC-Systran Mainframe og EC-Systran Unix. Endvidere har Kommissionen hævdet om de ligheder, H. Bitan har iagttaget mellem

versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix, at de i realiteten kun viser, at Systran-koncernen sandsynligvis anvendte den udvikling, der var blevet foretaget for Kommissionen inden for rammerne af versionerne EC-Systran Mainframe og EC-Systran Unix, og integrerede den i Systran Unix-versionen.

152 Denne argumentation fra Kommissionens side svarer til at bestride, at Systran-koncernen har nogen som helst rettigheder til Systran-softwaren, hvad enten der er tale om Systran Mainframe-versionen, som den erhvervede fra WTC-koncernen og dens ophavsmand, eller Systran Unix-versionen, som Systran-koncernen udviklede og markedsførte, flere år før den udarbejdede EC-Systran Unix-versionen for at opfylde Kommissionens behov, da denne stod over for, at EC-Systran Mainframe-versionen var blevet forældet.

153 Som anført i forbindelse med undersøgelsen af, om Retten har kompetence til at påkende den foreliggende sag (jf. præmis 70-77 ovenfor), bygger Kommissionens argumentation på generelle og utilstrækkeligt præcise påstande om softwarens karakteristika og de sagkyndige juridiske og tekniske udtalelser, sagsøgerne har fremlagt.

154 Kommissionen har nemlig i sin argumentation først og fremmest henvist til den rolle, dens tjenestegrene har spillet i forbindelse med udviklingen af de ordbøger, der anvendes i EC-Systran Mainframe-versionen og EC-Systran Unix-versionen, og som sagsøgerne ikke har bestridt, og i mindre udstrækning til den indflydelse, dens tjenestegrene har kunnet have på udviklingen af visse sprogrutiner i EC-Systran Unix-versionen. Kommissionen har forbigået betydningen af det arbejde, Systran har udført vedrørende kernen og størstedelen af sprogrutinerne, og den har på intet tidspunkt omtalt de rettigheder, dette kan have givet Systran-koncernen. Som nævnt i præmis 147 ovenfor, har sagsøgerne imidlertid redegjort tilstrækkeligt overbevisende for, på hvilket grundlag de kan påberåbe sig rettigheder til EC-Systran Unix-versionen som følge af udviklingen og markedsføringen af den foregående version Systran Unix.

155 Endvidere har Kommissionen på trods af en udtrykkelig anmodning fra Retten derom ikke kunnet fremlægge tekniske beviser for, at Systran-koncernen ikke kan påberåbe sig ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren eller til et eller flere af de dataelementer, hvoraf programmet består, eller som udgør dets operative kildekode (herunder navnlig ophavsrettigheder til de dele, der vedrører den grundlæggende kerne og sprogprogrammerne i softwaren). Under retsmødet erkendte Kommissionen ligeledes, at den ikke kunne fremlægge beviser for, hvilke elementer af Systran Unix den kunne påberåbe sig ejendomsret til som følge af de kontrakter, der blev indgået med Systran-koncernen vedrørende Systran Mainframe-versionen. Retten kan derfor ikke tiltræde Kommissionens argumentation i den henseende (jf. præmis 136 ovenfor).

156 Endvidere anførte H. Bitan, ligeledes under retsmødet og i forbindelse med den anden udtalelse af P. Sirinelli og det andet tekniske notat af H. Bitan, at versionerne Systran Unix og Systran Mainframe under alle omstændigheder er fuldstændig forskellige af den simple grund, at det anvendte programmeringssprog er forskelligt. Ud over at det ikke kan fastslås ud fra den sammenhæng, der påstås at være i det første GDO-notat, hvorfor sagsøgerne ikke kan påberåbe sig rettigheder til EC-Systran Mainframe-versionen som følge af de rettigheder, de besidder til Systran Mainframe-versionen — hvilket spørgsmål ikke er omfattet af den foreliggende sag — modsiges påstanden om denne sammenhæng af, at der i databehandlingsmæssig henseende er betydelige forskelle mellem de versioner af Systran-softwaren, som fungerer i Mainframe-miljøet, der efterhånden er blevet forældet, og de versioner af softwaren, som er tilpasset de nye edb-miljøer Unix og Windows, og for hvis vedkommende det ikke kan bestrides, at Systran-koncernen er ophavsmand til den originale version Systran Unix. Denne version fremkom i øvrigt længe før EC-Systran Unix-versionen, som Systran Luxembourg fra den 22. december 1997 udviklede for at opfylde Kommissionens behov, i modsætning til hvad der kan udledes af det andet GDO-notat, hvori der fejlagtigt henvises til årene »1993/1994, hvor Systran [Software, Inc.] indledte migrationen af EC-Systran Mainframe for Kommissionens regning« (jf. præmis 150 ovenfor).

157 Den argumentation fra Kommissionens side, der bygger på sammenhængen mellem EC Systran Unix-versionen og EC-Systran Mainframe-versionen, og de tilføjelser, der angiveligt blev foretaget i Systran Unix-versionen efter udviklingen af EC-Systran Mainframe-versionen, kan derfor ikke rejse tvivl om den konklusion, der drages i præmis 147 ovenfor.

2. Det retsstridige i Kommissionens adfærd

158 Den retsstridige adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, består i, at den har givet sig selv ret til lade de arbejder udføre, der var angivet i udbudsbekendtgørelsen, og som kunne ændre eller medføre videregivelse af oplysninger om elementer af Systran Unix-versionen, som indgår i EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, og som er beskyttet af Systran-koncernens ophavsret eller som dennes knowhow, uden at koncernen har overdraget Kommissionen ejendomsretten til de pågældende elementer ved kontrakt eller givet den sit samtykke til, at der udføres sådanne arbejder.

a) Parternes argumenter

Ophavsretskrænkelsen

159 Med hensyn til ophavsretskrænkelsen har sagsøgerne gjort gældende, at de sammenfald eller ligheder, der opregnes i Bitan-rapporten, vedrører elementer, som er beskyttet af ophavsret, nemlig Systran-softwarens arkitektur og kildekoder. EC-Systran Unix-versionen er nemlig et værk, der er afledt af Systran Unix-versionen, dvs. et værk, som er afhængigt af Systran-systemet. Heraf følger, at ophavsmanden til det første værk, nemlig Systran-koncernen, kan modsætte sig enhver ændring af det

afledte værk, som den ikke har givet tilladelse til. Ved at overdrage arbejder til tredjemand, der skulle føre til ændringer i den af Systran Luxembourg udviklede version EC-Systran Unix, krænkede Kommissionen derfor sagsøgernes rettigheder, eftersom den ikke havde ret til at ændre softwaren uden forudgående tilladelse fra Systrankoncernen. For at fastslå, hvilke almindelige retsgrundsætninger der er tale om, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning på området, har sagsøgerne anført, at krænkelse af immaterialrettigheder medfører sanktioner efter samtlige medlemsstaters lovgivning og betragtes som en erstatningspådragende handling, en ikke-forsætlig erstatningspådragende handling eller i det mindste en forseelse, der kan medføre erstatning af den skade, som institutionerne har forvoldt.

160 Ifølge artikel 4 i direktiv 91/250, som medlemsstaterne var forpligtet til at gennemføre inden den 1. januar 1993, har ophavsmanden til et program »ret til at foretage eller tillade: a) varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form [...] b) oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf«. Hvis en af disse handlinger udføres uden ophavsmandens tilladelse, udgør det en krænkelse af rettighederne til værket. Det angives ligeledes i direktivet, at edb-programmer skal beskyttes af ophavsret som værker som omhandlet i Bernerkonventionen. På grund af henvisningen til Bernerkonventionen, som alle 15 medlemsstater var part i, da direktiv 91/250 blev vedtaget, kan ophavsretten derfor defineres ved at henvise til allerede eksisterende fælles principper.

161 I fransk ret, som Systran, der har udviklet og markedsfører Systran Unix-versionen, er undergivet, er direktiv 91/250 blevet gennemført ved lov nr. 94-351 af 10. maj 1994 om gennemførelse af direktiv 91/250 og om ændring af lov om intellektuel ejendomsret (JORF af 11.5.1994, s. 6863), som er kodificeret i den franske lov om intellektuel ejendomsret. Ophavsmanden til et edb-program besidder ophavsrettigheder, der knytter sig til programmet, under forudsætning af at dette er originalt, og kan beskytte sit program gennem en krænkelsessag. Det bestemmes således i lovens artikel L 122-6, at »den udnyttelsesret, der tilkommer ophavsmanden til et edb-program, omfatter retten til at foretage eller tillade [for det første] varig eller midlertidig, hel eller delvis reproduktion af et edb-program på en hvilken som helst måde og i en

hvilken som helst form, [for det andet] oversættelse, bearbejdelse, arrangement og enhver anden ændring af et edb-program samt reproduktion af resultaterne heraf«. Handlinger, hvortil der kræves tilladelse fra ophavsmanden til programmet, og som foretages, uden at denne har givet tilladelse dertil, udgør følgelig en krænkelse af rettighederne til programmet. Direktiv 91/250 er ligeledes blevet gennemført i de øvrige medlemsstater, bl.a. Luxembourg (lov af 18.4.2001 om ophavsrettigheder, beslægtede rettigheder og databaser, *Mémorial* A 2001, s. 1042, herefter »den luxembourgske lov om ophavsrettigheder«, navnlig artikel 3) og Belgien (lov af 30.6.1994 om gennemførelse i belgisk ret af EØF-direktivet af 14.5.1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer, *Moniteur belge* af 27.7.1994, s. 19315, herefter »den belgiske lov om edb-programmer«).

162 Over for Kommissionens argument om, at det må føres bevis for, at Systran-koncernen er indehaver af de påberåbte rettigheder, har sagsøgerne anført, at Kommissionen har krævet et sådant bevis på trods af, at den har indgået adskillige kontrakter, hvori det angives, at det alene er selskaberne i Systran-koncernen, der besidder de nævnte rettigheder, og på trods af de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning på området — og hvortil der henvises i professor P. Sirinellis udtalelser »Undersøgelse af betingelserne for, at en krænkelsessag anlagt af en juridisk person kan antages til realitetsbehandling« (herefter »den første udtalelse af P. Sirinelli«) og »Adgangen til ophavsretsbeskyttelse af et genskrevet edb-program« (den anden udtalelse af P. Sirinelli) — bl.a. doktrinen om den ydre fremtræden, hvorefter den tilsyneladende rettighedshaver kan anlægge sag, uden at krænkeren kan kræve kæden af overdragelseskontrakter fremlagt eller påberåbe sig, at sagen ikke kan realitetsbehandles, fordi der hersker en eller anden form for tvivl om, hvem rettighedshaveren er. Det er derfor mod bedre vidende, at Kommissionen for at undgå en domfældelse for at have krænket sagsøgernes rettigheder har krævet bevis for, at de har ejendomsretten til systemerne.

163 Dette er i øvrigt et argument, der hyppigt fremsættes af krænkere, og som i det foreliggende tilfælde er blevet gentaget af Kommissionen, der prøver at fraskrive sig sit ansvar ved at hævde, at Systran-koncernen ikke har ført bevis for, at den besidder rettighederne til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren og den deraf afledte version EC-Systran Unix. I fransk ret, som Systran er undergivet, og i belgisk ret, hvortil Kommissionen har henvist, bygger forsvaret af ophavsrettigheder imidlertid på den formodning om besiddelsen af rettighederne, at det er den, som udnytter det

pågældende værk, der har ejendomsretten til det. Denne formodning har i fransk retspraksis på området ført til, at det er blevet fastslået, at juridiske personer, der anlægger krænkelsessag, i praksis ikke behøver at fremlægge hele kæden af overdragelseskontrakter fra den oprindelige rettighedshaver, ophavsmanden, som er en fysisk person, til den sidste rettighedshaver, hvorimod krænkeren ikke kan påberåbe sig i sit forsvar, at kæden af overdragelseskontrakter eventuelt ikke er fremlagt. Noget meget lignende gælder i belgisk ret, hvorefter en juridisk person, hvis navn er anført på det pågældende værk, kan påberåbe sig den formodning, der fastslås i artikel 6, stk. 2, i lov af 30. juni 1994 om ophavsret og beslægtede rettigheder (*Moniteur belge* af 27.7.1994, s. 19297, herefter »den belgiske lov om ophavsret«), hvori det hedder, at »medmindre andet bevises, anses den for ophavsmand til værket, der fremstår som sådan, fordi hans navn er anført på det, eller fordi hans identitet kan fastslås ved hjælp af et ordtegn«. I fællesskabsretten gælder den samme formodning. Det hedder således i artikel 5 med overskriften »Formodning om ophavs- eller ejendomsret« i direktiv 2004/48:

»Ved anvendelse af de i dette direktiv omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler

a) er det, for at ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse, indtil det modsatte er bevist, tilstrækkeligt, at den pågældendes navn er anført på værket på sædvanlig måde

b) finder bestemmelserne i litra a) tilsvarende anvendelse på indehavere af ophavsretbeslægtede rettigheder for så vidt angår det beskyttede materiale.«

164 Systran kan således anlægge sag, medmindre Kommissionen fører bevis for, at selskabet ikke er indehaver af ejendomsretten. Indtil nu har Kommissionen imidlertid

indskrænket sig til at forsøge at vælte bevisbyrden over på sagsøgerne, og det kan allerede nu fastslås, at Kommissionen ikke vil kunne føre det nævnte bevis, eftersom det er ubestridt, at Systran er den, der udnytter det værk, det drejer sig om, og at Kommissionen altid har anerkendt Systran som sådan. Den juridiske person, der udnytter et værk, formodes således at være indehaver af rettighederne og kan derfor anlægge sag mod andre, der krænker dem. Formodningen gælder uanset arten af det pågældende værk og antallet af berørte ophavsmænd. Det er kun sagsøgerens udnyttelse af værket, der har betydning, når den ikke er blevet anfægtet af ophavsmanden eller ophavsmændene. Professor P. Sirinelli har anført, at der findes en »reel materiel regel, hvorefter den, der udnytter et værk, har krav på beskyttelse, alene fordi han udnytter værket«. Der er ikke tvivl om, at Systran ejer Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, eftersom Systran har udstedt licenser til denne version af Systran Unix-softwaren til de største internetportaler, har solgt den til adskillige multinationale virksomheder og varehuse og markedsfører den i fjernsalgskataloger. Systran er ligeledes indehaver af varemærket SYSTRAN og »systran«-domænenavnene, som selskabet udnytter overalt i verden. Systran-koncernens ejendomsret er ligeledes blevet offentligt bekræftet og demonstreret i talrige artikler og reklamer. Sagsøgerne har bl.a. henvist til, at Kommissionens medlem med ansvar for spørgsmål vedrørende informationssamfundet i 2005 overrakte Systran »European IST Prize« i Haag (Nederlandene). Systran-koncernen, der optræder som indehaver af såvel værket som dets navn, har derfor ret til at forfølge krænkere ved Retten. Endelig er den software, Kommissionen anvender, identificeret med benævnelsen »EC-Systran Unix«, hvilket tjener som et bevis for den rolle, Systran har spillet i forbindelse med softwaren.

165 Uanset ovenstående argumenter, og for at bortvejre enhver mulig tvivl, har sagsøgerne for fuldstændighedens skyld ønsket at påvise, at det ikke kan bestrides, at Systran-koncernen er indehaver af de intellektuelle ejendomsrettigheder til versionerne Systran Mainframe og Systran Unix af Systran-softwaren, og at Kommissionen gennem tiden har anerkendt koncernen som indehaver.

166 Hvad Systran Mainframe-versionen angår har sagsøgerne gjort gældende, at Systran-koncernen er indehaver af rettighederne til denne version, fordi den erhvervede den

fra Gachot, som erhvervede rettighederne fra skaberen af og ophavsmanden til den oprindelige software, P. Toma, og de selskaber, der udnyttede denne software. Det er desuden ubestrideligt, at Systran er indehaver af de intellektuelle ejendomsrettigheder til samtlige versioner af Systran Mainframe-softwaren, herunder også EC-Systran Mainframe. Overdragelse og overførsel af intellektuelle ejendomsrettigheder kan nemlig kun ske skriftligt og fortolkes i tvivlstilfælde altid i ophavsmandens favør i medfør af princippet om indskrænkende fortolkning. Selv om det var godtgjort, at Systran havde erhvervet rettighederne fra selve ophavsmanden til softwaren, P. Toma, har selskabet aldrig overdraget dem til Kommissionen, uanset de kontrakter, denne har påberåbt sig udelukkende for at forsøge ikke at fremstå som krænker. Sagsøgerne forstår ikke, hvorfor Kommissionen har påberåbt sig kontrakter om anvendelsen af softwaren, som er indgået med andre virksomheder, og som ikke kan gøres gældende over for Systran og følgelig ikke kan indebære, at der er sket nogen som helst form for overdragelse af intellektuelle ejendomsrettigheder til Kommissionen. Med hensyn til de kontrakter, som er indgået med Systran eller med selskaber, hvis rettigheder Systran har erhvervet, er der kun tale om kontrakter om anvendelseslicenser eller om levering af tjenesteydelser. Ingen af kontrakterne indebærer overdragelse eller overførsel af intellektuelle ejendomsrettigheder til Kommissionen.

167 F.eks. gav den oprindelige kontrakt kun Kommissionen udnyttelsesret (artikel 4) til såvel det eksisterende system som eventuel ny udvikling. Ifølge luxembourgsk ret, som den nævnte kontrakt er undergivet, og som på dette punkt stemmer overens med fransk og belgisk ret, skal overdragelse og overførsel af økonomiske rettigheder nemlig dokumenteres skriftligt i relation til ophavsmanden og fortolkes indskrænkende i dennes favør. Der er imidlertid ikke nogen klausul i den oprindelige kontrakt, som på nogen måde kan fortolkes som en overdragelse af rettigheder. Kontrakten giver derfor ikke Kommissionen nogen intellektuel ejendomsret til Systran-softwaren, herunder EC-Systran Mainframe-versionen, bortset fra til de af Kommissionen udviklede ordbøger.

168 På samme måde bestemmes det heller ikke i samarbejdskontrakten, at der sker nogen form for overdragelse af intellektuelle ejendomsrettigheder til Kommissionen. Denne kontrakt synes at have særlig betydning for Kommissionen, skønt denne selv opsagde

kontrakten i 1991. I modsætning til hvad der er blevet gjort gældende af Kommissionen, som mener, at dens angivelige intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran Mainframe-softwaren hidrører fra denne kontrakt, bestemmes det i kontrakten, at Kommissionen meddeles en anvendelseslicens, og — uden at der overdrages nogen som helst rettighed — at de rettigheder, hver part besidder på det tidspunkt, hvor kontrakterne undertegnes, bevares og sikres. Det hedder således i den indledende redegørelse i samarbejdskontrakten:

»2. Den 22. september 1975 indgik Kommissionen en kontrakt med WTC om Kommissionens anvendelse af Systran-systemet og WTC's indledende udvikling af systemet.

[...]

5. Parterne konstaterer, at Kommissionen råder over en licens til at anvende basissystemet [...]«

169 Ligeledes angives det i samarbejdskontraktens artikel 4, at de rettigheder, hver part besidder på tidspunktet for undertegnelsen, bevares. Kommissionen havde imidlertid ikke nogen rettigheder til Systran Mainframe-softwaren. Den kan følgelig ikke påberåbe sig, at den på nogen måde har fået overdraget intellektuelle ejendomsrettigheder til denne software, selv om den har rettigheder til de ordbøger, den har udviklet (punkt 6 i den indledende redegørelse i samarbejdskontrakten). Disse rettigheder har hverken noget at gøre med Systrans status som ophavsmand eller med selskabets rettigheder til Systran Mainframe-softwaren (eller versionen EC-Systran Mainframe), herunder navnlig til dets kerne. WTC's, Gachots og Systrans status som ophavsmænd fastslås udtrykkeligt i bilag I til samarbejdskontrakten. I denne kontrakt — i øvrigt på samme måde som i størstedelen af kontrakterne — meddeles Kommissionen ret til at anvende softwaren i dens mest udviklede version og til, udelukkende på Fællesskabets område, at meddele underlicens til softwaren i dens mest udviklede version

(jf. samarbejdskontraktens artikel 5, hvori det udtrykkeligt angives, at Kommissionen har en udnyttelsesret). Det er uden held, at Kommissionen har påberåbt sig opsigelsesklausulen i samarbejdskontrakten. Heller ikke på dette punkt kan bestemmelser i en kontrakt fortolkes ud over, hvad der er fastsat i dem, selv i medfør af de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning på det obligationsretlige område. Indholdet af den nævnte klausul er klart: Der er sikret udnyttelsesret i tre år som omhandlet i artikel 5. I disse tre år kan Kommissionen udvikle og/eller forbedre systemet (samarbejdskontraktens artikel 4). Når de tre år er gået, kan den anvende EC-Systran Mainframe-softwaren på det udviklingstrin, hvortil det er nået på dette tidspunkt. Efter udløbet af det nævnte tidsrum har Kommissionen derfor kun udnyttelsesret. At Kommissionen ikke har erhvervet nogen intellektuel ejendomsret til Systran Mainframe-softwaren i medfør af samarbejdskontrakten, følger ligeledes af, at overdragelse af økonomiske rettigheder skal fortolkes indskrænkende, hvilket ligeledes gælder i belgisk ret.

170 Der er således ikke sket nogen form for overdragelse til Kommissionen af intellektuel ejendomsret, hverken til Systran Mainframe-softwaren, den originale idé eller det originale skriftlige materiale, hvorpå det bygger, det forberedende designmateriale eller datastrukturen og slet ikke til kernen. Sagsøgerne har understreget, at ovenstående argumenter, der skal vise, at Systran er indehaver af de intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran Mainframe-versionen af Systran-softwaren, kun har til formål at imødegå Kommissionens argumentation, som ikke har nogen relevans for løsningen af tvisten, eftersom krænkelsen vedrører Systran Unix-versionen og ikke Systran Mainframe-versionen.

171 Med hensyn til Systran Unix-versionen har sagsøgerne gjort gældende, at Kommissionen ikke kan påberåbe sig nogen form for intellektuel ejendomsret til denne version af Systran-softwaren. Systran Unix-versionen blev nemlig på Systrans anmodning udviklet af datterselskabet Systran Software, som Systran ejede fuldt ud (Systrans svar på udbuddet). Systran Unix-versionen er en ny version af Systran-softwaren, der er forskellig fra Systran Mainframe-versionen, der var blevet forældet. Systran-koncernen

er den eneste indehaver af rettighederne til Systran Mainframe-versionen og til kernen i denne og har i sin egenskab af ophavsmand til Systran Unix-versionen den fulde ejendomsret til dette nye system og dets kerne, således som professor P. Sirinelli har vist.

172 Migrationskontrakterne mellem Systran Luxembourg og Kommissionen blev først indgået efter udviklingen og markedsføringen af den nye Systran Unix-software. Ifølge disse kontrakter skulle EC-Systran Mainframe-versionen erstattes af Systran Unix-versionen, som det er blevet påvist er en original og ny software, og Kommissionens ordbøger skulle migrere, således at de kunne fungere sammen med denne nye version. Dette fremgår ligeledes af Bitan-rapporten, idet EC-Systran Unix-versionen har den samme kerne som Systran Unix-softwaren, da de to kerner er ens for 85 %'s vedkommende. I modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, er EC-Systran Unix-versionen blot en version af Systran Unix-softwaren, som indeholder de af Kommissionen udviklede ordbøger, og som er migreret inden for rammerne af migrationskontrakterne, og ikke resultatet af en migration af EC-Systran Mainframe-softwaren, der var blevet forældet. Selv om Kommissionen har rettigheder til de ordbøger, den har udviklet, har den derfor ikke nogen rettigheder til Systran Unix-softwaren, der eksisterede forud for migrationskontrakterne.

173 Desuden indebærer disse kontrakter, på samme måde som de foregående, ikke nogen form for overførsel til Kommissionen af intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran Unix-softwaren. Kontrakterne blev i øvrigt indgået med Systran Luxembourg, som ikke har noget rettigheder til Systran Unix-softwaren, og ikke med Systran, som er den eneste ejer af de nævnte rettigheder. Ydermere bestemmes det udtrykkeligt i kontrakterne, at allerede eksisterende intellektuelle ejendomsrettigheder bevares, herunder naturligvis Systrans ophavsrettigheder til Systran Unix-softwaren. Også selv om man skulle følge Kommissionens opfattelse, hvorefter der var tale om en migration af EC-Systran Mainframe-versionen, ville den afledte ret, Kommissionen ville råde over, under ingen omstændigheder tillade den at ændre EC-Systran Unix-softwaren uden

Systrans samtykke. Selv i dette tilfælde ville Kommissionen derfor have krænket Systrans rettigheder ved at udføre eller lade udføre de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder.

174 Sagsøgerne er overraskede og chokerede over Kommissionens holdning, indledningsvis fordi institutionerne har lagt stor vægt på bekæmpelsen af immaterialretskrænkelser og gjort den til et højt prioriteret anliggende, herunder iværksat eller indført alle mulige former initiativer, foranstaltninger og bestemmelser, der skal gøre det muligt at bekæmpe denne plage effektivt, og endvidere fordi Kommissionen i det foreliggende tilfælde altid har været klar over, at Systran-koncernen uomtvisteligt er indehaver af rettighederne til Systran-softwaren, herunder særligt Systran Unix-softwaren. Kommissionen har således indgået flere licenskontrakter, som viser, at den ikke var i tvivl om Systrans status som indehaver af rettighederne. Desuden har Kommissionen altid været klar over Systrans status som indehaver af de intellektuelle ejendomsrettigheder til såvel Systran Mainframe-softwaren som Systran Unix-softwaren og over, at sidstnævnte software eksisterede på forhånd, således som det fremgår:

— af udvekslingen af skrivelser af 27. januar og 5. februar 1987 mellem direktøren for Generaldirektoratet for Telekommunikation, Informationsindustri og Innovation og J Gachot

— af rapporten af 4. maj 1998, hvori fremhæves den innovative karakter af den af Systran udviklede Systran Unix-software; hvad nærmere angår kernen hedder det i rapporten af 4. maj 1998, at »[p]rogrammerne i systemet [alle er] blevet genskabt eller genskrevet i programmeringssproget C«

— af det bud, som blev afgivet inden for rammerne af det udbud, Kommissionen iværksatte i 1997 med henblik på indgåelse af migrationskontrakterne, og som viser, at Kommissionen var fuldt klar over oprindelsen til Systrans rettigheder, som den ikke bestred på det pågældende tidspunkt, og over det forhold, at Systran Unix eksisterede først.

175 Endvidere har Kommissionen flere gange anerkendt Systrans ejendomsret til såvel Systran Mainframe-versionen som Systran Unix-versionen, og det forhold, at Systran Unix-versionen eksisterede forud for EC-Systran Unix-versionen, således som det fremgår:

— af telefaxmeddelelsen til Gachot af 5. marts 1987, hvori Kommissionen skriver:

»Systran-koncernen ejer den grundlæggende software, og Kommissionens udnyttelsesrettigheder til dens ni sprog[par] omfatter kun fællesskabsinstitutionerne og medlemsstaternes offentlige organer. Til gengæld ejer Kommissionen de glossarer, den har udarbejdet siden 1975«

— af Carpentiers rapport til Det Rådgivende Udvalg for Indkøb og Aftaler

— af J. Beavens rapport, der viser, at Systran Unix-softwaren eksisterede før EC-Systran Unix-versionen, og at det var for at drage fordel af de nyskabelser, Systran Unix-softwaren tilførte, og komme ud af den situation med en forældet software, som den befandt sig i, at Kommissionen ønskede at genoptage de forretningsmæssige forbindelser med Systran

— af det tekniske bilag til bilag II til anden, tredje og fjerde migrationskontrakt, hvori den generelle fremgangsmåde for migrationen fastlægges, og som bekræfter, at Kommissionen vidste, at Systran Unix-softwaren fandtes først, og at det var denne software, der dannede grundlag for udarbejdelsen af EC-Systran Unix-versionen

— af det forlig, som Kommissionen indgik med Systran, og som bør fremhæves: For det første havde Kommissionen, der havde misligholdt den oprindelige kontrakt ved ikke at betale Systran royalties, selv om den var forpligtet dertil, fundet det nødvendigt at komme overens med selskabet og havde indgået et forlig med det i form af en udveksling af skrivelser af 19. og 22. december 1997, hvori generaldirektøren for GDO fremhævede, at det gjaldt om at »få størst muligt udbytte af det arbejde, Kommissionen i de sidste 20 år har investeret i udarbejdelsen af ordbøger, som er særligt tilpasset det administrative og tekniske sprog i Kommissionens dokumenter«; dette arbejde, som var blevet udført gennem de foregående 20 år, er det eneste, Kommissionen kan påberåbe sig, eftersom den ikke har nogen rettigheder til selve Systran Mainframe-softwaren; for det andet krævede generaldirektøren for GDO, at Systran forpligtede sig til »ikke at fremsætte noget økonomisk krav som følge af opfyldelsen af de kontrakter, der var indgået mellem Systran-koncernen og Kommissionen«; Systrans økonomiske krav på det pågældende tidspunkt bestod imidlertid netop i skyldige royalties som følge af Systrans ophavsret til Systran Mainframe-versionerne; for det tredje anmodede generaldirektøren for GDO endog om tilladelse til at anvende navnet Systran og anerkendte således Systrans status som ophavsmand; Systran samtykkede i, at Kommissionen anvendte navnet Systran for »det maskinoversættelsessystem, der er afledt af det oprindelige Systran-system«, bekræftede sit samtykke til, at Kommissionen anvendte dens software, afstod fra sine økonomiske krav i forbindelse med overtrædelserne af de tidligere kontrakter og anførte:

»Vi er ikke imod princippet i, at bestemte dele af ordbøgerne i den version af Systran, der anvendes af Kommissionen, offentliggøres. Der må dog drages omsorg for, at de elementer af Systran-systemet, som er omfattet af ejendomsret, ikke spredes i offentligheden.«

176 Sagsøgerne har følgelig gjort gældende, at Kommissionen ikke nu kan foregive, at den ikke kender udstrækningen af deres rettigheder, og at den udmærket ved, at den aldrig har fået tilladelse til at ændre Systran Unix-softwaren, herunder navnlig dets kerne. Enhver ændring, der foretages uden tilladelse, udgør imidlertid en krænkelse, da hovedreglen på dette område er, at der gælder et forbud, og ikke det modsatte.

177 Kommissionen har fremhævet, at edb-programmer er beskyttet i samtlige medlemsstater gennem lovgivningen om ophavsret. Den har henvist til situationen i Belgien, hvor det drejer sig om den belgiske lov om edb-programmer og den belgiske lov om ophavsret, og i Luxembourg, hvor det drejer sig om lov af 24. april 1995 om ændring af lov af 29. marts 1972 om ophavsret for så vidt angår retlig beskyttelse af edb-programmer (*Mémorial* A 1995, s. 944, herefter »den luxembourgske lov om edb-programmer«), lov af 8. september 1997 om ændring af ændret lov af 29. marts 1972 om ophavsret (*Mémorial* A 1997, s. 2662) og den luxembourgske lov om ophavsrettigheder.

178 For det første har Kommissionen hævdet, at der ikke findes noget bevis for de rettigheder, Systran har påberåbt sig til Systran-softwaren. Sagsøgerne har, i det foreliggende tilfælde, ikke forklaret, hvorledes de har erhvervet de rettigheder, de hævder at være indehavere af.

179 Med hensyn til versionerne Systran Mainframe og EC-Systran Mainframe har Kommissionen anført, at sagsøgerne har gjort gældende, at ophavsmanden til Systran-softwaren i den oprindelige kontrakt klart angives som WTC, at de har påstået, at Systran ved slutningen af 1980'erne som led i en delvis overtagelse af aktiver erhvervede de aktiver, der vedrørte hele den gren af Gachots virksomhed, som drejede sig om maskinoversættelse, mens Gachot selv havde erhvervet de rettigheder, der tilhørte selskaberne WTC, Latsec, Systran USA og Systran Institut (Tyskland), som udviklede maskinoversættelsessystemet Systran, der også benævnes »Systran-softwaren« eller »Systran-systemet«, og at de har gjort gældende, at alle de kontrakter, der blev indgået med Kommissionen i perioden 1975-1987, de jure er blevet overtaget og videreført af Systran. Trods disse påstande og Kommissionens udtrykkelige anmodninger til Systran om at angive det retlige og kontraktlige grundlag for sine krav (jf. skrivelser til Systran af 15.2. og 28.4.2005) har sagsøgerne og navnlig Systran Luxembourg ikke fremlagt nogen form for bevis (aftale om overdragelse af rettigheder eller lignende) for, at de rent faktisk er blevet indehavere af de rettigheder, de hævder er blevet krænket, og heller ikke angivet, for hvilke geografiske områder og i hvor lang tid de besidder de nævnte rettigheder. Det bestemmes i artikel 5, litra c), i den oprindelige, med WTC indgåede, kontrakt, at der ikke kan ske nogen overdragelse eller overførsel af

rettigheder eller forpligtelser, der følger af kontrakten, uden at Kommissionen forinden har givet sit samtykke. Under påberåbelse af denne bestemmelse har Kommissionen gjort gældende, at den aldrig på forhånd er blevet underrettet om den af sagsøgerne påberåbte overtagelse eller overdragelse, og at den derfor aldrig har givet sit samtykke til, at WTC blev afstået til sagsøgerne.

180 Med hensyn til formodningen om, at den eller de er ophavsmand eller ophavsmænd til et værk, i hvis navn det spredes, medmindre det modsatte bevises, har Kommissionen gjort indvending imod anvendelsen af fransk ret i denne henseende. Den nævnte formodning, som er fastsat i lov nr. 94-361 i Frankrig, gælder ikke i det foreliggende tilfælde og er blevet kritiseret i belgisk og fransk retslitteratur. Kommissionen har ligeledes fremhævet, at formodningen kun gælder, indtil det modsatte er bevist, og at den klart afkræfter formodningen for så vidt angår EC-Systran Unix-versionen, eftersom denne version ikke markedsføres i en emballage, hvorpå ophavsmanden navn er angivet, og da den undertiden benævnes »Commission's MT system« eller »ECMT«.

181 For det andet har Kommissionen gjort gældende, at de kontraktlige forbindelser mellem parterne skal opfattes som en kæde af »bestillingskontrakter«, der har til formål at give Kommissionen ejendomsret til versionerne EC-Systran Mainframe og EC-Systran Unix, uden at Systran-koncernen kan gøre rettigheder gældende i så henseende. I de forskellige kontrakter, der er indgået mellem parterne siden 1975, har selskaberne i Systran-koncernen generelt forpligtet sig til at udvikle alle eller en del af de elementer i EC-Systran-programmet for Kommissionen, som opfylder de særlige behov, Kommissionens virksomhed giver anledning til, hvad enten der er tale om EC-Systran Mainframe-versionen eller EC-Systran Unix-versionen. Hvad dette angår har Systran ikke godtgjort, at selskabet har erhvervet rettighederne til de programmer, der således er blevet udviklet for Kommissionen. Programmerne er i sagens natur blevet skabt og udviklet af fysiske personer. For at kunne hævde, at Systran besidder rettighederne til dem, må selskabet dokumentere, at det har erhvervet dem fra de pågældende udviklere. Kommissionen har anført herom, at det fremgår af den belgiske lovgivning, som Systran har påberåbt sig, at et edb-program kun er erhvervet fra ophavsmanden, selv om denne er ordregiveren, hvis overdragelsen er fastsat i et dokument. Det samme gælder i øvrigt efter den luxembourgske lov om ophavsrettigheder. Den belgiske lov om edb-programmer indeholder således kun én bestemmelse, der gør det muligt at fravige de almindelige regler i artikel 3 i den belgiske lov om ophavsret (hvorefter der kræves et af ophavsmanden udfærdiget dokument som i den

luxembourgske lov). Denne undtagelse gælder tilfælde, hvor programmet er blevet udviklet af en ansat eller en embedsmand. Der gælder i så fald en formodning om, at de økonomiske rettigheder er afstået til arbejdsgiveren, medmindre andet er andet er aftalt kontraktligt eller vedtægtsmæssigt. Bortset fra dette tilfælde, som sagsøgerne ikke har henvist til, er den »bestillingskontrakt«, hvorved en person overdrager det til en anden person, som ikke er underordnet førstnævnte person, at udarbejde et edb-program eller en del heraf, derfor omfattet af de førnævnte regler i den belgiske lov om ophavsret. Endvidere har Kommissionen peget på, at sagsøgerne, som er juridiske personer, ikke kan anses for ophavsmænd efter belgisk ret. Ophavsrettens oprindelige indehaver er nemlig den fysiske person, som har skabt værket, og ophavsret kan i Belgien kun opstå til fordel for en fysisk person. Kommissionen har under henvisning til belgisk retspraksis fremhævet, at juridiske personer skal dokumentere, af hvilke personer og på hvilken måde de har erhvervet rettighederne (dom afsagt af Cour d'appel de Gand den 27.10.1993, Ing. Cons., 1993, s. 336). Ifølge Kommissionen har sagsøgerne ikke forklaret, på hvilken måde de som juridiske personer kan hævde at besidde rettigheder til Systran Unix-versionen eller den af denne version afledte version EC-Systran Unix.

182 Subsidiært har Kommissionen hævdet, at selv hvis det må fastslås, at sagsøgerne besidder visse rettigheder til Systran-softwaren, besidder den under alle omstændigheder ligeledes de intellektuelle ejendomsrettigheder, der kræves for at foretage de handlinger, den har udført ved at overdrage visse arbejder vedrørende EC-Systran Mainframe-versionen til tredjemand. Kommissionen har hvad dette punkt angår henvist til indholdet af den oprindelige kontrakt, protokollen om teknisk samarbejde, samarbejdskontrakten, der vedrører versionen EC-Systran Mainframe, og de migrationskontrakter, der blev indgået med Systran Luxembourg i perioden 1998-2002 om versionen EC-Systran Unix. De nævnte kontrakter giver Kommissionen grundlag for at bestride sagsøgernes påstand om, at der ikke er blevet overdraget den nogen intellektuel ejendomsret vedrørende Systran Unix-versionen.

183 For at bestride sagsøgernes påstand om, at det forhold, at Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren på det nærmeste er identiske, giver

grundlag for at fastslå, at Kommissionens ikke-godkendte anvendelse af Systran-softwaren udgør en krænkelse af rettigheder og dermed en retsstridig adfærd, har Kommissionen gjort gældende, at den besidder en række rettigheder.

184 Indledningsvis har Kommissionen hævdet, at den besidder ejendomsrettigheder til den udvikling og de forbedringer af Systran-softwaren, som dens tjenestegrene har finansieret, uanset hvilken del af softwaren der er tale om (kernen, sprogprogrammerne eller ordbøgerne). Endvidere har den eksklusiv ejendomsret til de glossarer og ordbøger, den har udviklet og forbedret for at dække sine egne behov [jf. artikel 4, litra a), i den oprindelige kontrakt, artikel 4 i protokollen om teknisk samarbejde, punkt 6 i den indledende redegørelse i samarbejdskontrakten og artikel 4 i denne kontrakt samt bilag I til kontrakten, hvori det hedder, at »[m]ens Kommissionen altid har haft ejendomsretten til de glossarer og andre komponenter, den har udviklet til forskellige versioner af Systran, er ejendomsrettighederne til basissoftwaren blevet fordelt mellem en række selskaber«]. Kommissionen har påpeget, at den omfattende specifikke udvikling, der er foretaget med henblik på migrationen fra Mainframesystemet til Unix-systemerne, er Kommissionens ejendom (jf. artikel 13, stk. 2, i migrationskontrakterne og tillæg 2 til bilaget til tillægskontrakt nr. 4 til den første migrationskontrakt).

185 Dernæst har Kommissionen hævdet, at den besidder udnyttelsesrettigheder. Hvad dette angår strider sagsøgernes påstand om, at Kommissionen, som ikke skabte den oprindelige Systran-software, ikke kan besidde nogen rettighed i forbindelse med denne software eller med noget af den udvikling, der, endog uden tilladelse, er foretaget på basis af Systran-softwaren, imod migrationskontrakternes artikel 13. Sagsøgernes fortolkning af den begrænsning, som er indeholdt i denne bestemmelse, nemlig »undtagen i de tilfælde, hvor der allerede foreligger industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder«, er i strid med princippet om, at aftaler skal fortolkes loyalt. I migrationskontrakterne understreges således ifølge Kommissionen for det første forskellen mellem det Systran-system, Systran-koncernen markedsfører, og de af Kommissionen anvendte EC-Systran-versioner, og for det andet bestemmes det udtrykkeligt i kontrakterne, at det system, der benævnes »Kommissionens

maskinoversættelsessystem«, herunder alle dets bestanddele, forbliver Kommissionens ejendom, uanset om det eller de måtte være blevet ændret under gennemførelsen af kontrakten. Den begrænsning, hvorefter de nævnte rettigheder gælder »med forbehold af allerede eksisterende industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder«, kan derfor kun forstås som en beskyttelse af den situation, der forelå, før migrationen af systemet blev tilendebragt, og udelukker, at sagsøgerne har erhvervet nogen rettigheder til EC-Systran Unix-versionen gennem migrationen. Aftalen herom, der blev indgået med Systran Luxembourg, som var part i migrationskontrakterne, kan anses for også at omfatte Systran, eftersom dette selskab i en tilsagnserklæring af 12. marts 2001 (bilag V til den fjerde migrationskontrakt) indestod for, at dets datterselskab, Systran Luxembourg, ville opfylde hele den fjerde migrationskontrakt.

186 Kommissionen har følgelig gjort gældende, at det følger af ovennævnte kontrakter, og at det allerede fulgte af den oprindelige kontrakt af 22. september 1975, at det var parternes hensigt, at oversættelsessystemet Systran skulle stilles til rådighed for Fællesskabet, og at Kommissionen skulle råde over ejendomsrettigheder eller i det mindste udnyttelsesrettigheder til EC-Systran-versionerne. Disse versioner af Systran-softwaren var nemlig blevet udviklet for Kommissionens regning (for et budget på ca. 45 mio. EUR, hvoraf omkring 14 mio. EUR tilfaldt selskaberne i Systran-koncernen) og kunne i øvrigt være blevet udviklet selvstændigt af Kommissionen. Der hersker ingen tvivl om, at Fællesskabet kan anvende Systran-softwaren inden for den offentlige sektor i bred forstand på Fællesskabets område. Desuden var det allerede fastsat i den oprindelige kontrakt, at Fællesskabet frit kunne anvende systemet til ethvert formål, således også uden for Fællesskabets område, herunder inden for den private sektor, mod at betale WTC supplerende royalties. Tankegangen bag denne løsning var ifølge Kommissionen, at partneren WTC, som havde udviklet systemet, og som også selv havde ret til at anvende det, efter en række kontrakter havde opnået et vederlag, der var tilstrækkeligt til, at Fællesskabet kunne anses for at have erhvervet fuld ret til at råde frit over systemet og dermed at have erhvervet ejendomsret til det.

187 Ifølge Kommissionen fremgår den nævnte løsning ganske vist som sådan ikke udtrykkeligt af samarbejdskontrakten af 1987, men denne kontrakt kan kun fortolkes på den nævnte måde. Enhver anden fortolkning end den, hvorefter det var hensigten at give Kommissionen ejendomsrettigheder til EC-Systran Mainframe-versionen af Systran-softwaren, uden at sagsøgerne kunne gøre nogen indsigelsesret gældende, kan ikke forklare den sammenhæng, der er mellem kontraktens artikel 4, 4a, 5 og 8. Kontrakten fremstår således ifølge Kommissionen som en »forligsmæssig løsning«, der gør det muligt at undgå enhver uenighed mellem parterne om spørgsmål vedrørende ejendomsretten til de forskellige bestanddele af Systran-systemet, herunder ordbøgerne.

188 For det tredje har sagsøgerne ikke ført bevis for, at Kommissionen har overtrådt belgisk eller luxembourgsk ret, selv hvis Kommissionen anvender EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren i en ændret form i forhold til Systran Unix-versionen, således som det fremgår af Bitan-rapporten. Kommissionen har påberåbt sig en række bestemmelser i belgisk og luxembourgsk ret, i medfør af hvilke et edb-program kan reproduceres eller bearbejdes uden ophavsmandens samtykke, når dette er nødvendigt for, at brugeren kan benytte programmet efter dets formål, og ligeledes for at rette fejl (jf. artikel 6 i den belgiske lov om edb-programmer, artikel 28, stk. 4, i den luxembourgske lov om edb-programmer og artikel 34 i den luxembourgske lov om ophavsrettigheder).

189 For det fjerde har Kommissionen kategorisk benægtet, at den videregav kildekoderne til EC-Systran Unix-versionen til Gosselies i forbindelse med de arbejder, der skulle udføres i henhold til det omtvistede udbud. I modsætning til hvad der hævdes i Bitan-rapporten, krævede de arbejder, der blev overdraget til dette selskab, ikke ændringer i softwarens kerne. Gosselies fik efter at være blevet tildelt den omtvistede kontrakt kun adgang til kildekoderne til de sproglige dele af EC-Systran Unix-versionen, hvortil Kommissionen har eksklusive ejendomsrettigheder som følge af de kontrakter, der

er indgået mellem parterne, og de bidrag, dens tjenestegrene har ydet til udviklingen af de nævnte dele.

190 Skønt der er ligheder mellem Systran Unix-versionen og EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, beviser dette følgelig ikke, at Kommissionen har gjort sig skyldig i en krænkelse. De retlige konklusioner, som sagsøgerne har draget af de nævnte ligheder, er ikke korrekte. Kommissionen har fuld ret til at ændre eller bearbejde softwaren og til at overdrage bearbejdelsen eller ændringen til et udenforstående selskab uden sagsøgernes forudgående tilladelse.

Påberåbte rettigheder, der er knyttet til knowhow

191 Sagsøgerne har gjort gældende, at knowhow defineres som »teknisk viden, som er hemmelig, væsentlig og identificeret i en hensigtsmæssig form«. De har i den forbindelse henvist til definitionen i artikel 10 i Kommissionens forordning (EF) nr. 240/96 af 31. januar 1996 om anvendelse af [artikel 81, stk. 3, EF] på visse kategorier af teknologioverførselsaftaler (EFT L 31, s. 2). De har ligeledes anført, at det fremgår af den nævnte bestemmelse og af de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning, at knowhow er et aktiv, der beskyttes såvel inden for rammerne af aftaler om overførsel af knowhow eller fortrolighedsaftaler som i sager om videregivelse af knowhow uden indehaverens tilladelse. I det foreliggende tilfælde har sagsøgerne påberåbt sig den knowhow, de besidder vedrørende Systran-softwaren, hvad enten der er tale om Systran Unix-versionen, som Systran-koncernen har udviklet og markedsfører, eller den heraf afledte og på det nærmeste identiske version EC-Systran Unix, der er udviklet af Systran Luxembourg med henblik på at blive anvendt af Kommissionen. Denne knowhow, som sagsøgerne beskytter og hemmeligholder, er resultatet af tekniske, databehandlingsmæssige og sproglige kundskaber, der har fået konkret udtryk i kernen, sprogrutinerne og ordbøgerne samt den dermed forbundne dokumentation (jf. Bitan-rapporten og det første tekniske notat af H. Bitan).

Udførelsen af de ydelser, der beskrives i det af Kommissionen offentliggjorte udbud, kræver, at kildekoden til Systran-softwaren ændres, og dermed at koden videregives til den, som tildeles kontrakten. Ved at overdrage det til tredjemand at gennemføre en sådan kontrakt har Kommissionen videregivet Systrans knowhow, uden at selskabet har givet tilladelse dertil. Denne videregivelse udgør en forseelse, der kan medføre ansvar for Fællesskabet.

192 Over for argumentet om, at begrebet knowhow ikke er defineret, og at knowhow ikke er beskyttet som sådan, har sagsøgerne bemærket, at det er Kommissionen selv, der har defineret begrebet knowhow i sine forordninger, og at det fremgår af de pågældende retsakter, at knowhows værdi består i det betydelige forspring, videregivelse af knowhowen kan give, hvilket medfører, at den er hemmelig, ukendt og ikke kan erhverves. Det kan ikke bestrides, at Systran Unix-versionen af Systran-softwaren er en væsentlig nyskabelse, som Systran-koncernen har foretaget, og at den er udtryk for en reel teknisk kunnen og en knowhow, som er resultatet af forskning og erfaring, således som genskrivningen af Systran-systemet, der tidligere var skrevet i assemblersprog, i programmeringssproget C++ vidner om. Hvis der opnås adgang til de nævnte elementer, bliver det navnlig muligt at opdage hemmeligheder om udviklingen af softwaren, og ethvert selskab, der har en sådan adgang, kan fremstille en konkurrerende software.

193 Over for argumenterne om, dels at Kommissionen ikke kan være forpligtet til at erstatte det tab, der hævdes at være lidt som følge af retsstridig videregivelse af knowhow, eftersom erstatning for krænkelse af knowhow kun kan opnås gennem en sag om illoyal konkurrence, dels at Kommissionen ikke er næringsdrivende og en konkurrent til sagsøgerne, men en fællesskabsinstitution, har sagsøgerne gjort gældende, at en sådan sag om illoyal konkurrence først og fremmest er en sag om ansvar uden for kontraktforhold, der bygger på de tre faktorer forseelse, skade og årsagsforbindelse, som klart er til stede i det aktuelle tilfælde. Under alle omstændigheder har sagsøgerne peget på, at det er blevet fastslået i fransk retspraksis, som på dette punkt stemmer overens med retspraksis i en lang række europæiske lande, at »det forhold at knowhowen blev spredt uden for virksomheden, var skadevoldende i sig selv, uanset hvordan den kan være blevet anvendt«, og at en »ordregiver, som videregiver

planer udarbejdet af en anden til en underleverandør, begår en forseelse, der medfører et civilretligt ansvar for den pågældende« (dom afsagt af cour d'appel de Paris den 31.5.1995, domme afsagt af cour de cassation, Afdelingen for Handelssager, den 28.1.1982 og den 8.11.1994).

194 Over for argumentet om, at det er Kommissionen, der besidder en knowhow, og Systran, der har draget fordel af denne, har sagsøgerne anført, at det er betegnende for Kommissionens holdning, hvorefter den retsstridigt kan tilegne sig de versioner af Systran-softwaren, som er bestemt til at fungere i Unix-miljøet. Kommissionen har flere gange udtrykkeligt anerkendt den knowhow, som Systran besidder på dette område.

195 Med hensyn til den fortrolighedsklausul, der gælder i forbindelse med tildelingen af kontrakten til Gosselies, har sagsøgerne gjort gældende, at Kommissionen ikke kan hævde, at den kan tilegne sig Systran-koncernens knowhow, når blot denne overtrædelse forbliver fortrolig. Dette ræsonnement fra Kommissionens side, der svarer til at anføre, at en licenstager, for hvem det ikke er udtrykkeligt forbudt at begå krænkelser, frit kan gøre det uden at blive forfulgt og frit videregive beskyttede værker uden rettighedshaverens tilladelse, hvis der foreligger en fortrolighedsklausul, er absurd.

196 Kommissionen har gjort gældende, at skønt sagsøgerne har henvist til den definition af knowhow, der findes i forordning nr. 240/96, har de ikke angivet, hvilket retsgrundlag den forseelse har, de har beskyldt Kommissionen for. Kommissionen har i den forbindelse hævdet, at knowhow ikke er beskyttet, i det mindste ikke som sådan. Der findes nemlig ikke nogen lovbestemmelse, som indeholder en definition eller fastsætter beskyttelse af knowhow. Ifølge Kommissionen ydes der normalt kun beskyttelse

af knowhow på grundlag af lovgivningen om illoyal konkurrence. Kommissionen har hvad dette angår vedrørende Belgien henvist til lov af 14. juli 1991 om handelspraksis og om oplysning og beskyttelse af forbrugerne (*Moniteur belge* af 29.8.1991, s. 18712) og vedrørende Luxembourg til lov af 27. november 1986 om regler for visse former for handelspraksis og foranstaltninger mod illoyal konkurrence (*Mémorial* A 1986, s. 2214) og lov af 30. juli 2002 om regler for visse former for handelspraksis, foranstaltninger mod illoyal konkurrence og gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/55/EF om ændring af direktiv 84/450/EØF om vildledende reklame for at medtage sammenlignende reklame (*Mémorial* A 2002, s. 1630). Ifølge disse lovbestemmelser kan de nødvendige betingelser for at beskytte sagsøgernes angivelige knowhow i henhold til reglerne om illoyal konkurrence ikke opfyldes, eftersom Kommissionen og sagsøgerne ikke er konkurrenter, Kommissionen hverken er næringsdrivende, fabrikant eller håndværker, og Kommissionens sæde ikke er i Frankrig, men i Belgien, hvorfor fransk lov ikke finder anvendelse.

197 Kommissionen har gjort gældende, at den aldrig har været i besiddelse af kildekoderne til Systran Unix-versionen, men kun af kildekoderne til EC-Systran Unix-versionen, hvortil den under henvisning til de forskellige kontrakter, der er indgået med Systran-koncernen vedrørende EC-Systran Mainframe-versionen og denne versions migration til Unix-miljøet, har påberåbt sig visse ejendoms- og udnyttelsesrettigheder. Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at de kontrakter, den har indgået med Systran-koncernen, ikke indeholder nogen klausul, der pålægger den tavshedspligt. Endvidere henvises der ikke i nogen af kontrakterne til tilførsel af knowhow fra Systran-koncernen eller til beskyttelse af en sådan knowhow. Desuden har Kommissionen fremhævet, at Systran-softwaren og dens applikationer i vid udstrækning er blevet udviklet af dens tjenestegrene og af selskaber uden for Systran-koncernen, der har samarbejdet med denne. På den måde har sagsøgerne draget fordel af Kommissionens eller af tredjemands knowhow og har kunnet markedsføre Kommissionens og de nævnte tredjeparters produkter til egen vinding. Ifølge Kommissionen arbejdede nogle af de personer, der beskæftigede sig med EC-Systran Unix-versionen hos Gosselies, tidligere for selskabet Telindus og senere for Systran Luxembourg. Telindus, hvormed Systran indgik fællesskab med henblik på at stifte Systran Luxembourg, indgik allerede i 1990 en række kontrakter om oversættelse med Kommissionen, hvilket beviser, at Systran ikke kan påberåbe sig rettigheder til og knowhow vedrørende EC-Systran Unix-versionen.

198 Endvidere har tildelingen af kontrakten til Gosselies i betragtning af artikel 4, litra a), i den oprindelige kontrakt, punkt 6 i den indledende redegørelse i samarbejdskontrakten, denne kontrakts artikel 4 samt artikel 1 i tillæg 1 til bilag II til den anden migrationskontrakt ikke kunnet give anledning til nogen forseelse fra Kommissionens side.

199 Kommissionen har ligeledes peget på, at udbuddet omfatter en fortrolighedsklausul, hvorefter tilslagsmodtageren ikke kan anvende de oplysninger, Kommissionen fremlægger, eller videregive dem til tredjemand (jf. artikel II.9 i bilag 1 til udbudsbekendtgørelsen af 4.10.2003). Ifølge denne fortrolighedsklausul, og under alle omstændigheder, kan Gosselies ikke videregive de fortrolige oplysninger, Kommissionen eventuelt meddeler selskabet. Videregivelse af sådanne oplysninger til Gosselies kan derfor ikke skade sagsøgerne. Endelig har Kommissionen anført, at programmerne og ordbøgerne i EC-Systran Unix-versionen udelukkende er installeret på dens computere.

b) Rettens bemærkninger

200 I den foreliggende sag består den påståede retsstridige adfærd i, at Kommissionen har givet sig selv ret til uden sagsøgernes samtykke at lade de arbejder udføre, der var angivet i udbudsbekendtgørelsen, og som kunne ændre eller medføre videregivelse til tredjemand af oplysninger om elementer af Systran Unix-versionen, som indgår i EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, og som er beskyttet af Systrankoncernens ophavsret eller omfattet af dens knowhow.

201 For at fastslå, om en sådan adfærd er retsstridig, skal det indledningsvis afgøres, om sagsøgerne i henhold til de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning, kan påberåbe sig ret til at modsætte sig, at Kommissionen

uden deres samtykke overdrager arbejder vedrørende bestemte aspekter af EC-Systran Unix-versionen til tredjemand. At sagsøgerne har denne ret, hvilket de har baseret på deres ophavsret til og knowhow vedrørende den foregående, originale version Systran Unix, er blevet bestridt af Kommissionen, som har gjort gældende, at sagsøgerne ikke har ført bevis for de rettigheder, de har påberåbt sig til denne version af softwaren (jf. præmis 178 og 179 ovenfor).

202 Viser det sig, at sagsøgerne kan påberåbe sig sådanne rettigheder, er det nødvendigt derpå at behandle Kommissionens påstand om, at Systran-koncernen havde tilladt den at overdrage de arbejder, som er angivet i det omtvistede udbud, til tredjemand. Kommissionen finder i det væsentlige, at de forskellige kontrakter, der er indgået med Systran-koncernen siden 1975, og den finansiering, der er ydet i den forbindelse, giver den anvendelses- og ejendomsrettigheder til de forskellige elementer i EC-Systran Unix-versionen, som er tilstrækkelige til, at den ikke behøver at tage hensyn til den indsigelsesret, sagsøgerne har påberåbt sig i medfør af deres rettigheder til Systran Unix-versionen (jf. præmis 181-187 ovenfor).

203 Viser det sig, at Kommissionen ikke kunne se bort fra den indsigelsesret, sagsøgerne har påberåbt sig, skal det endelig undersøges, hvori de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder, der skulle udføres vedrørende EC-Systran Unix-versionen, bestod med henblik på at afklare, om de kunne medføre, at elementer eller oplysninger, der er beskyttet af den ophavsret og som den knowhow, sagsøgerne har hævdet at besidde, blev ændret eller videregivet, hvilket Kommissionen i sidste instans har bestridt (jf. præmis 189 ovenfor).

De af sagsøgerne påberåbte rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren

204 For nærmere at angive de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning om ophavsret, har sagsøgerne påberåbt sig Bernerkonventionen, direktiv 91/250 og direktiv 2004/48. De har ligeledes henvist til medlemsstaternes

lovgivning og fremlagt to udtalelser af professor P. Sirinelli vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en krænkelsessag anlagt af en juridisk person kan antages til realitetsbehandling, spørgsmålet om adgang til ophavsretsbeskyttelse af et genskrevet edb-program og det andet tekniske notat af H. Bitan.

205 Som fastslået inden for rammerne af undersøgelsen af Rettens kompetence (jf. præmis 68-73 ovenfor), kan Systran-koncernen påberåbe sig ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som den har udviklet, og som den markedsfører under sit navn, uden at behøve at fremlægge yderligere beviser.

206 Når der uenighed om, hvorvidt en rettighed eksisterer, er det ganske vist normalt, således som Kommissionen har gjort gældende, at det er den, der påberåber sig rettens eksistens eller mangel på samme, der skal føre bevis derfor (actori incumbit probatio). På det ophavsretlige område findes der imidlertid en ved retsforskrift fastsat formodning, der indebærer, at bevisbyrden er vendt om. I fællesskabsretten er en sådan formodning fastsat i artikel 5 i direktiv 2004/48, »Formodning om ophavs- eller ejendomsret«, hvori det hedder: »Ved anvendelse af de i dette direktiv omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler [...] er det, for at ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse, indtil det modsatte er bevist, tilstrækkeligt, at den pågældendes navn er anført på værket på sædvanlig måde«. Sagsøgerne har ligeledes påberåbt sig to eksempler på en sådan formodning i medlemsstaternes lovgivning, uden at Kommissionen har anført nogen modeksempler i andre medlemsstaters lovgivning. I fransk ret, som er den, der gælder på det sted, hvor Systran, der i det foreliggende tilfælde har påberåbt sig ophavsrettighederne til den af selskabet markedsførte Systran Unix-version af Systran-softwaren, er etableret, bestemmes det i artikel L 113-1 den franske lov om intellektuel ejendomsret, at »[m]edmindre andet bevises, anses for ophavsmand den eller de, i hvis navn edb-programmet udbredes«. I belgisk ret, som er den, der gælder på det sted, hvor Kommissionen har sæde, er en sådan formodning fastsat i artikel 6, stk. 2, i den belgiske lov om ophavsret, hvori det hedder, at »medmindre andet bevises, anses den for ophavsmand til værket, der fremstår som sådan, fordi hans navn er anført på det, eller fordi hans identitet kan

fastslås ved hjælp af et ordtegn«. De nævnte bestemmelser er blevet påberåbt som to af flere eksempler på almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes lovgivning.

207 Som eksempel på bestemmelser, der i det væsentlige i findes i samtlige medlemsstater, har sagsøgerne gjort gældende, at et værk i fransk ret er beskyttet, alene fordi det er frembragt. I artikel L 111-1 i den franske lov om intellektuel ejendomsret bestemmes det, at »[o]phavsmanden til et åndsværk besidder, alene fordi han har frembragt værket, en eksklusiv immateriel ejendomsret til dette værk, der kan gøres gældende over for alle«. Hvad definitionen af begrebet »åndsværk« angår hedder det i artikel L 112-2 i den franske lov om intellektuel ejendomsret: »Som åndsværker betragtes i denne lov: edb-programmer, herunder det forberedende designmateriale«. Kommissionen har ikke fremlagt noget, der modsiger dette eksempel, som sagsøgerne har fremført.

208 Når et værk er frembragt, formodes det at være originalt. Det problem, der opstår med hensyn til bevis, drejer sig oftest om spørgsmålet om, hvorvidt et værk er blevet frembragt før et andet. I det foreliggende tilfælde er den blotte omstændighed, at EC-Systran Unix-versionen blev frembragt efter Systran Unix-versionen, og at Kommissionen overdrog det til Systran at udvikle EC-Systran Unix-versionen på grundlag af selskabets Systran Unix-version, bevis for, at sidstnævnte version blev udviklet først. Det skal i den forbindelse fremhæves, at Kommissionen, således som den har bekræftet i duplikken, ikke er uenig i, at Systran er indehaver af rettighederne til Systran Unix-systemet, der markedsføres af selskabet.

209 Endvidere er det ifølge de oplysninger, sagsøgerne har fremlagt om fransk og belgisk ret, blevet fastslået i medlemsstaternes retspraksis, at en virksomhed kan anses for ophavsmand. For Frankrigs vedkommende drejer det sig om en dom, som cour de cassation, første afdeling for civile sager, afsagde den 24. marts 1993, og hvorefter en juridisk person for at opnå, at en af denne anlagt krænkelsessag antages til realitetsbehandling, blot skal dokumentere, at personen udnytter værket, og ikke behøver at dokumentere, hvoraf dennes rettigheder udspringer, og for Belgiens vedkommende om en dom, som Cour de cassation afsagde den 12. juni 1998 (jf. den første udtalelse af P. Sirinelli, s. 18 og 26). For at bestride denne detaljerede juridiske udtalelse har

Kommissionen begrænset sig til upræcise og kortfattede påstande, der bygger på en kritik af den ovenfor beskrevne løsning, som er fremsat i en del af retslitteraturen, og en dom, som Cour d'appel de Gand afsagde i 1993, før den belgiske Cour de cassation afsagde førnævnte dom. Parterne har hverken rejst spørgsmålet om eller drøftet indholdet af lovgivningen i andre medlemsstater end dem, professor P. Sirinelli har henvist til som eksempler.

210 Ovennævnte løsning i retspraksis betyder bl.a., at krænkerens muligheder for at påberåbe sig, at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling, er begrænsede, og at den juridiske person ikke behøver at fremlægge hele kæden af overdragelseskontrakter fra den oprindelige rettighedshaver, ophavsmanden, som er en fysisk person. Med hensyn til bevis vejer spørgsmålet om, hvem der rent faktisk ejer værket den dag, hvor sagen anlægges, således tungere end historikken med hensyn til, hvem der har erhvervet rettighederne.

211 Med hensyn til Kommissionens argument om, at der hvad EC-Systran Unix-versionen angår gælder den modsatte formodning vedrørende ophavsretten, eftersom denne version ikke markedsføres i en emballage, hvorpå ophavsmanden navn er anført, og den undertiden benævnes »Commission's MT system« eller »ECMT«, har sagsøgerne som grundlag for deres søgsmål om ansvar uden for kontraktforhold påberåbt sig Systran Unix-versionen og derpå sammenlignet denne version med EC-Systran Unix-versionen for at vise, at en del af denne afledte version hidrører fra den tidligere og originale version. Det fremgår af det foregående, at der rent faktisk findes en »Systran«-del i EC-Systran Unix-versionen (nemlig især det væsentligste af kernen), på samme måde som det ikke er blevet bestridt, at der findes en »EC«-del i denne version (nemlig især ordbøgerne, som Kommissionen har udarbejdet). Uenigheden drejer sig således ikke om EC-Systran Unix-versionen, men om de rettigheder, sagsøgerne eventuelt kan påberåbe sig som følge af deres rettigheder til den foregående, originale version Systran Unix, hvis der skal udføres arbejder, der vedrører EC-Systran Unix-versionen. Endvidere kan det nævnes, at det fremgår af definitionerne i den modelkontrakt, der var bilagt udbudsbekendtgørelsen, at benævnelsen »Kommissionens maskinoversættelsestjeneste (eller -system)«, hvortil Kommissionen henviser, defineres på følgende måde: »Kommissionens maskinoversættelsessystem er opbygget på grundlag af EC Systran, en særlig version af maskinoversættelsessystemet Systran,

som oprindeligt blev udviklet af World Translation Center, La Jolla, USA, og som er blevet videreudviklet af Europa-Kommissionen siden 1976« (The Commission's machine translation service is built around EC Systran, a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission). Kommissionens maskinoversættelsestjeneste eller -system udspringer således ifølge selve den ordlyd, hvormed Kommissionen har beskrevet tjenesten eller systemet over for tredjemand, af det maskinoversættelsessystem, WTC/Systran-koncernen har skabt og udviklet.

212 Sammenfattende kan sagsøgerne som Systran-koncernen påberåbe sig ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som Systran har markedsført i flere år, og som selskabet markedsførte, endnu før Systran Luxembourg udviklede EC-Systran Unix-versionen for at opfylde Kommissionens særlige behov.

213 Under alle omstændigheder kan de kontraktbestemmelser, Kommissionen har påberåbt sig, ikke anvendes som grundlag for, at den havde ret til indseende med Systran-koncernens erhvervelse af WTC-koncernen (jf. præmis 179 ovenfor). Kommissionen har i den forbindelse henvist til artikel 5, litra c), i den oprindelige kontrakt, der blev indgået med WTC den 22. december 1975, og gjort gældende, at der ikke kan ske nogen overdragelse eller overførsel af rettigheder eller forpligtelser, som følger af kontrakten, uden at den forinden har givet sit samtykke. Der anføres imidlertid kun følgende i den nævnte bestemmelse: »Kontrahenten kan uden Kommissionens forudgående og udtrykkelige samtykke hverken overføre eller overdrage samtlige eller en del af de rettigheder, der følger af kontrakten, overdrage de opgaver, kontrahenten er blevet betroet, til en underleverandør eller reelt lade tredjeparter træde i sit sted i dette øjemed«. Bestemmelsen gjaldt kun i kontraktens løbetid, dvs. nogle måneder, og de forpligtelser, hvis overførsel eller overdragelse der blev henvist til, drejede sig kun om anvendelsen af Systran-systemet og ikke om de med systemet forbundne ejendomsrettigheder. Bestemmelsen kunne derfor ikke fratage WTC retten til at disponere over sin ejendom og mod slutningen af 1985 at lade sig overtage af Gachot, der ændrede navn til Systran, således som det fremgår af de kontrakter, sagsøgerne har fremlagt som bilag til replikken. På samme måde må Kommissionens argument om, at det retlige og kontraktlige grundlag for sagsøgernes ophavsrettigheder skulle have været angivet, forkastes. De ovenfor nævnte lovbestemmelser forpligter nemlig

ikke ophavsmænd til at registrere eller ansøge om registrering af deres værker, således som det kan være tilfældet med hensyn til patenter.

214 Desuden var Kommissionen fuldt informeret om, at Systran-koncernen og de selskaber, koncernen overtog, navnlig selskabet WTC, besad intellektuelle ejendomsrettigheder til de forskellige versioner af Systran-softwaren, som var blevet udnyttet kommercielt siden 1970'erne, særligt sammen med Kommissionen. Sagsøgerne har fremlagt et omfattende materiale, hvoraf det kan fastslås, at der foreligger et åndsværk i denne sammenhæng, og at dette åndsværk blev frembragt af P. Toma og derpå overtaget af selskaberne i WTC-koncernen og af selskaberne i Systran-koncernen (jf. præmis 174 og 175 ovenfor).

215 Med hensyn til den påberåbte beskyttelse som knowhow har sagsøgerne gjort gældende, at Kommissionens videregivelse til tredjemand af tekniske og hemmelige oplysninger om elementer af Systran Unix-versionen, der indgår i EC-Systran Unix-versionen, udgør retsstridig adfærd, der kan indebære, at Fællesskabet har pådraget sig ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 288, stk. 2, EF. Som anført inden for rammerne af undersøgelsen af Rettens kompetence (jf. præmis 78-81 ovenfor), kan det ligeledes fastslås, at Systran-koncernen har ret til at påberåbe sig denne beskyttelse i relation til de tekniske og hemmelige oplysninger vedrørende Systran Unix-versionen af Systran-softwaren.

Påstanden om, at Kommissionens rettigheder indebærer, at den kan se bort fra sagsøgernes indsigelsesret

216 Kommissionen har til støtte for sin påstand om, at den som følge af sine rettigheder til Systran Unix-versionen ikke var forpligtet til at tage hensyn til sagsøgernes ret til at modsætte sig, at visse arbejder vedrørende EC-Systran Unix-versionen blev overdraget til tredjemand, gjort gældende, at den har de nødvendige tilladelser på grund af de rettigheder, den er blevet indrømmet i medfør af de kontrakter, som er indgået med Systran-koncernen siden 1975, og den finansiering, der er ydet i den forbindelse.

217 Denne argumentation må forkastes. Således som sagsøgerne med rette har gjort gældende, kan der nemlig ikke anlægges en formodning for, at der er indrømmet rettigheder. Finansiering af en databehandlingsmæssig udvikling medfører ikke ejendomsret til denne. En sådan retlig følge skal være angivet udtrykkeligt i den pågældende kontrakt. Indrømmelse af rettigheder skal fortolkes indskrænkende og i ophavsmandens favør.

218 Sagsøgerne har, hvad dette angår, kategorisk benægtet at have indrømmet Kommissionen nogen som helst intellektuel ejendomsret, hverken til Systran Mainframe-versionen, Systran Unix-versionen, den originale idé og det originale skriftlige materiale, hvorpå disse versioner bygger, det forberedende designmateriale eller datastrukturerne og slet ikke til kernen. De eneste rettigheder, sagsøgerne har anerkendt, at Kommissionen har, vedrører de ordbøger, dens tjenestegrene har udviklet uden Systrans medvirken.

219 Desuden tages der i de kontraktbestemmelser, Kommissionen har påberåbt sig — hvad enten de vedrører EC-Systran Mainframe-versionen eller EC-Systran Unix-versionen — udtrykkeligt forbehold for allerede eksisterende intellektuelle ejendomsrettigheder, uanset om der er tale om rettigheder vedrørende Systran Mainframe-versionen eller rettigheder vedrørende Systran Unix-versionen. Endvidere giver de af Kommissionen påberåbte bestemmelser ikke grundlag for at finde, at de af kontrahenten (WTC eller selskaberne i Systran-koncernen) ejede ophavsrettigheder til de forskellige versioner af Systran-softwaren, som de pågældende kontrakter drejede sig om, er blevet overført. Den eneste kontraktbestemmelse vedrørende EC-Systran Unix-versionen, Kommissionen har henvist til for at forsvare sine handlinger, er migrationskontrakternes artikel 13, stk. 1 og 2, hvori den ejendomsret, som Kommissionen påberåber sig, gøres betinget af, at der ikke allerede foreligger intellektuelle ejendomsrettigheder (jf. præmis 95-97 ovenfor). For så vidt angår det uddrag af artikel 1 i tillæg 1 til bilag II til den anden migrationskontrakt, som Kommissionen har citeret, bestemmes det heri: »De migrationsarbejder, der beskrives i nærværende tekniske bilag, og tilrådighedsstillelsen af dele af systemet, af personale og af [Systran Softwares] og [Systrans] knowhow

kan ikke i henhold til nogen ejendomsret give anledning til yderligere betalinger eller økonomiske krav.« Ud over at Systrans knowhow udtrykkeligt anerkendes i denne bestemmelse, kan det ligeledes fastslås, at bestemmelsen kun gælder for økonomiske krav, der fremsættes i relation til de migrationsarbejder, som Systran Luxembourg skal udføre for Kommissionen. Den foreliggende sag drejer sig imidlertid om de arbejder, Kommissionen overdrog til tredjemand i forlængelse af et udbud.

220 Endvidere har Kommissionen selv anført, at den opfattelse, at de mellem selskaberne i WTC-koncernen og derpå selskaberne i Systran-koncernen og Kommissionen indgåede kontrakter udgjorde »bestillingskontrakter«, der gjorde det muligt for Kommissionen at fortolke kontrakterne således, at de nævnte selskaber havde til hensigt at overføre deres ophavsrettigheder til Kommissionen, ikke kan udledes direkte af de kontrakter, den har påberåbt sig. Ingen af de af Kommissionen påberåbte kontraktbestemmelser kan nemlig fortolkes på denne måde, eftersom der i de nævnte bestemmelser enten henvises til en udnyttelsesret og ikke en ejendomsret eller tages udtrykkeligt forbehold for allerede eksisterende intellektuelle ejendomsrettigheder.

221 Endelig må Kommissionens argument om »tankegangen« bag de nævnte kontrakter forkastes, eftersom tankegangen bag kontrakter om tilrådighedsstillelse af et programmel netop går ud på at begrænse brugerens rettigheder til kun at bestå i en udnyttelseslicens, som ikke også tillader den pågældende at tilegne sig programmellet.

222 Sammenfattende har Kommissionen ikke kunnet godtgøre, at sagsøgerne kontraktligt havde givet den tilladelse til den form for anvendelse og den videregivelse, der skete efter tildelingen af den omtvistede offentlige kontrakt, i henhold til den ejendomsret, Kommissionen kunne påberåbe sig til EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren.

223 Kommissionen har subsidiært gjort gældende, at den kan foretage ændringer i EC-Systran Unix-versionen uden derved at krænke Systran-koncernens eventuelle ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen, eftersom sådanne ændringer lovligt kan foretages af enhver, der er i besiddelse af en anvendelseslicens.

224 Kommissionen har i den forbindelse påberåbt sig artikel 6 i den belgiske lov om edb-programmer, hvori det hedder, at det ikke kræver rettighedshaverens tilladelse at reproducere og bearbejde et edb-program som omhandlet i lovens artikel 5, litra a) og b), når det er nødvendigt for, at brugeren kan benytte programmet efter dets formål, herunder rette fejl. Kommissionen har ligeledes påberåbt sig artikel 28, stk. 4, der bærer overskriften »Undtagelser fra handlinger, som er omfattet af forbud«, i den luxembourgske lov om edb-programmer, hvori det bestemmes, at »[m]edmindre andet er fastsat i specifikke kontraktbestemmelser, kræver de handlinger, som er omhandlet i artikel 28[, stk. 3, litra] a) og b), ikke rettighedshaverens tilladelse, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan anvende det efter dets formål, herunder rette fejl«. På samme måde hedder det i artikel 34 i den luxembourgske lov om ophavsrettigheder, der bærer overskriften »Undtagelser fra handlinger, som er omfattet af forbud«: »Medmindre andet er fastsat i specifikke kontraktbestemmelser, kræver de handlinger, som er omhandlet i artikel 33, ikke rettighedshaverens tilladelse, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan anvende det efter dets formål, herunder rette fejl og integrere det i en database, han skal benytte.«

225 Denne lovbestemte undtagelse fra de handlinger, som er omfattet af forbud, dvs. handlinger, der kræver ophavsmandens samtykke, skal imidlertid fortolkes indskrænkende. Den nævnte lovbestemte undtagelse, der foreskrives i artikel 5 i direktiv 91/250

for handlinger, som er omfattet af den eneret, programmets ophavsmand besidder, og som er fastlagt i direktivets artikel 4, gælder kun for arbejder, som udføres af den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, og ikke for arbejder, den pågældende erhverver overdrager til tredjemand (jf. professor P. Sirinellis udtalelse om rækkevidden af den ret, brugeren af et edb-program har til at ændre programmet, og det tredje tekniske notat af H. Bitan om karakteren af de arbejder, der blev overdraget til Gosselies; jf. ligeledes parternes svar på Rettens spørgsmål vedrørende brugerens rettigheder). Undtagelsen er ligeledes begrænset til de handlinger, som er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan anvende det efter dets formål, herunder rette fejl. I den foreliggende sag har Kommissionen ikke angivet, hvorfor det kunne overdrages til tredjemand at foretage de ønskede ændringer, og hvorfor de var nødvendige for at rette fejl eller gøre det muligt at anvende programmet efter dets formål. Det fremgår ikke af noget i sagens akter, hvorledes denne undtagelse gør det muligt at lade foretage forbedringer, bearbejdelser eller tilføjelser til det af Kommissionen anvendte edb-program (om karakteren af de arbejder, Kommissionen overdrog til tredjemand, jf. præmis 227-250 nedenfor). De nævnte arbejder hører i realiteten til de handlinger, som er omfattet af forbuddet mod bearbejdelse, arrangement og enhver anden omformet gengivelse af et edb-program som omhandlet i artikel 4 i direktiv 91/250. Under retsmødet har sagsøgerne således anført, at deres øvrige kunder, i modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, anmoder dem om tilladelse til at foretage ændringer af samme art som dem, Gosselies blev anmodet om at foretage.

226 Sammenfattende har Kommissionen i den foreliggende sag ikke kunnet påvise, hvorfor den kunne påberåbe sig den lovfæstede undtagelse fra de af forbud omfattede handlinger med henblik på at overdrage de arbejder, der skulle udføres inden for rammerne af udbuddet, til tredjemand. Desuden har Kommissionen under alle omstændigheder gjort gældende, at de handlinger, den beskyldes for, dvs. ifølge Kommissionen korrektionen og forbedringen af ordbøgerne, i det mindste delvis er omfattet af undtagelsen i artikel 5 i direktiv 91/250 (jf. Kommissionens svar på den tredje række spørgsmål, bemærkninger vedrørende prisen for en licens til anvendelse af

Systran-softwaren, punkt 23), hvilket implicit er ensbetydende med, at den anerkender, at visse arbejder, der skulle udføres inden for rammerne af det omtvistede udbud, kan falde uden for undtagelsen og udgøre en handling, som er omfattet af forbud som omhandlet i artikel 4 i direktiv 91/250.

227 Det må derfor for det første fastslås, at sagsøgerne kan påberåbe sig ophavsret og beskyttelse som knowhow for så vidt angår oplysningerne om og elementerne i den foregående, originale version Systran Unix, der indgår i den afledte EC-Systran Unix-version, for det andet, at Kommissionen ikke har kunnet påvise, at sagsøgerne ikke besad de rettigheder, de har påberåbt sig til Systran Unix-versionen, og at den var blevet indrømmet disse rettigheder udtrykkeligt eller implicit som følge af de med Systran-koncernen indgåede kontrakter eller som følge af den finansiering, der blev ydet i forbindelse med versionerne EC-Systran Mainframe og EC-Systran Unix, og for det tredje, at Kommissionen heller ikke har kunnet godtgøre, at den kunne lade de ønskede arbejder udføre af tredjemand uden forinden at have fået tilladelse dertil af Systran-koncernen.

Karakteren af de arbejder, Kommissionen overdrog til tredjemand

228 For at godtgøre, at der er sket den tilsidesættelse af indsigelsesretten, som sagsøgerne har påberåbt sig, skal de påvise, at de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder, hvortil Systran-koncernen ikke kunne give sit samtykke, kunne medføre, at oplysninger vedrørende eller elementer af Systran Unix-versionen, der indgår i EC-Systran Unix-versionen, ville blive ændret eller videregivet.

229 Med henblik på fastslåelsen af, om en sådan retsstridig ændring eller videregivelse har fundet sted i det foreliggende tilfælde, bemærkes indledningsvis, at Kommissionens udbud drejede sig om vedligeholdelse og lingvistisk forbedring af Kommissionens maskinoversættelsessystem. Udbuddet omfattede følgende ydelser:

»3.1 Kodning af ordbøger: kodning af ordbøger baseret på feedback, glossarer og tekster, som brugerne har ladet maskinoversætte, herunder ajourføring af ordbøgerne mellem sprogparrene. Et hjælpeprogram vil blive stillet til rådighed til at lette kodningen. [...] Denne opgave omfatter ligeledes:

Revision og kodning af maskinoversættelsesordbogsfiler, som er blevet klargjort til Kommissionens maskinoversættelsestjeneste af andre kilder.

Indsamling af brugernes individuelle ordbogsfiler — efter anmodning skal kontrahenten undersøge brugernes opslag og indføje termerne i hovedordbøgerne, når de er generelt anvendelige, idet det påses, at der ikke er nogen konflikt med eksisterende termer.

3.2 Forbedringer og tilpasninger af samt tilføjelser til sprogrutinerne: konkrete forbedringer af programmerne til analyse, overførsel og syntese baseret på feedback, glossarer og tekster, som brugerne har ladet maskinoversætte. F.eks.: behandling af ord med bindestreg i kilde- og mål-uddata, anvendelse af stort begyndelsesbogstav, engelsk genitiv-s, homografer og overholdelse af Kommissionens konventioner (bl.a. skrivning af tal).

3.3 Systemopdateringer: Opdatering af ordbøger og programmer skal finde sted efter Kommissionens anmodning. Kontrahenten skal arbejde tæt sammen med Kommissionen for at sikre gnidningsløs integration af opdateringerne.

3.4 Ajourføring af dokumentation: Kontrahenten skal foretage den ajourføring af dokumentation (f.eks. kodemanualer), der ønskes, for de dele af systemet, han er ansvarlig for, og lade reviderede dokumenter opbevare i datacentret. De ajourførte versioner skal indeholde en beskrivelse af, og en forklaring på, forbedringer og ændringer, der er foretaget inden for rammerne af kontrakten [...]«

(3.1 Dictionary coding: Dictionary coding based on feedback, glossaries and texts submitted to MT by users, including the »levelling-up« of dictionaries between language pairs. A utility will be provided to help with coding. […] This task also includes:

The revision and encoding of MT dictionary files which have been prepared for the Commission's MT service by other sources.

The harvesting of users' custom dictionary files — if requested, the contractor will review user entries, and where terms are of general use, include them in the main dictionaries, ensuring that there is no conflict with existing terms.

3.2 Enhancements, Adaptations and Additions to Linguistic Routines: Specific improvements to Analysis, Transfer and Synthesis programs based on feedback, glossaries and texts submitted to MT by users. For example: the treatment of hyphenated words in source and target output, capitalisation, the English genitive s, homographs, and respect of Commission conventions (amongst others, for the writing of numbers).

3.3 System updates: Updates to dictionaries and programs will take place as required by the Commission. The contractor will work closely with the Commission to ensure the smooth integration of updates.

3.4 Documentation updates: The contractor shall update as required any documentation (e.g. coding manuals) on parts of the system for which he is responsible and shall store revised documents at the Data Centre. The updated versions shall include a description of, and explanation for, improvements and changes made under contract […])

230 Ifølge sagsøgerne kræver udførelsen af ovennævnte opgaver ændring og tilpasning af kernen, sprogprogrammerne og datastrukturen i Systran-softwaren (EC-Systran

Unix-versionen), hvilket indebærer, at softwarens kildekode og det forberedende designmateriale skal ændres. At det er nødvendigt at råde over kildekoderne og ændre disse for at løse de i udbudsbekendtgørelsen angivne opgaver, bekræftes af udbudsbekendtgørelsens punkt 3.7.5, hvorefter en af de forpligtelser, der påhviler kontrahenten, er at sikre sig, at de seneste versioner af kildekoderne, ordbøgerne og programmerne er korrekt installeret og kompileret på Kommissionens servere.

231 Desuden angives det i det første tekniske notat af H. Bitan, uden at Kommissionen har modsagt det, hvorfor udførelsen af de arbejder, der blev betroet Gosselies i henhold til den tildelte kontrakt, gjorde det nødvendigt at foretage ændringer i dele af EC-Systran Unix-versionen, der hidrørte fra Systran Unix-versionen.

232 I funktionsbeskrivelsen af Systran-softwarens dele angives følgende i det første tekniske notat af H. Bitan:

— Den i udbudsbekendtgørelsen angivne funktionalitet »analyse af ord med bindestreg« (bekendtgørelsens punkt 3.2, jf. præmis 229 ovenfor) udføres i kernen ved hjælp af modulerne til forbehandling af dokumenterne.

— Funktionaliteten »stort begyndelsesbogstav«, dvs. behandling af stort begyndelsesbogstav fra det ene sprog til det andet, som er angivet i udbudsbekendtgørelsen (bekendtgørelsens punkt 3.2, jf. præmis 229 ovenfor), udføres i kernen ved hjælp af modulerne til efterbehandling af teksten.

— Reglerne for typografisk formatering (f.eks. håndtering af tal eller mellemrum), som er angivet i udbudsbekendtgørelsen (bekendtgørelsens punkt 3.2, jf. præmis 229 ovenfor), udføres i kernen ved hjælp af modulerne til efterbehandling af teksten.

— Reglerne for ordbogsopslag (f.eks. for genindsættelse af engelsk genitiv), som er angivet i udbudsbekendtgørelsen (bekendtgørelsens punkt 3.2, jf. præmis 229 ovenfor), udføres i kernen, der indeholder de enkelte sprogs særlige karakteristika.

233 Som anført ovenfor har parterne ikke bestridt, at kernen spiller en central rolle i den »lingvistiske udvikling«. Den består ikke af statiske biblioteker, som er uafhængige af den »lingvistiske udviklingsproces«, men er tværtimod en integrerende og uomgængelig del af den. Hvad dette angår anføres det i det første tekniske notat af H. Bitan, at kernen må ændres i adskillige tilfælde i forbindelse med en »normal lingvistisk udvikling«, navnlig som led i de følgende i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder: »Forbedringer og tilpasninger af samt tilføjelser til sprogrutinerne« (udbudsbekendtgørelsens punkt 3.2, jf. præmis 229 ovenfor og det første tekniske notat af H. Bitan).

234 Det fremgår af det foregående, at tilslagsmodtageren for at kunne løse de opgaver, der betros ham, må råde over kildekoderne til EC-Systran Unix-versionen for at kunne tilpasse og ændre dem med henblik på at gennemføre de specifikke forbedringer af programmerne til analyse, overførsel og syntese, der beskrives i udbudsbekendtgørelsens punkt 3.2, og foretage de ajourføringer, der ønskes ifølge bekendtgørelsens punkt 3.3, 3.4 og 3.7.5.

235 De argumenter, Kommissionen har fremsat, kan ikke anfægte denne konklusion. Det skal i denne forbindelse gentages, at Kommissionen kategorisk har benægtet, at den videregav kildekoderne til EC-Systran Unix-versionen i forbindelse med de arbejder, der skulle udføres for at opfylde den kontrakt, som blev tildelt Gosselies. Den har anført, at de arbejder, der blev overdraget til dette selskab, ikke krævede ændringer i systemets kerne.

236 Benægtelsen bygger på et teknisk notat fra GDO af 16. januar 2008, som har til formål at besvare det første tekniske notat af H. Bitan (herefter »det andet notat« eller »det andet GDO-notat«). I indledningen til sit andet notat anfører GDO, at det første tekniske notat af H. Bitan navnlig har til formål at vise, at alle ændringer af sproglig art sker i »analyseområdet«, og at ændringerne nødvendigvis fører til en behandling i

kernen og dermed til en ændring af selve kernen. Det fremhæves imidlertid i det andet GDO-notat, at de arbejder, som er omhandlet i udbudsbekendtgørelsen, og som vedrører sprogrutinerne, ikke kræver ændring af kernen.

237 Til støtte for dette argument har GDO bemærket, at containeren (den i kernen fastlagte struktur) ikke skal forveksles med indholdet (de fra sprogprogrammerne tilførte koder med sproglig betydning) af »analyseområdet«. At oversættelsessystemets bestanddele har karakter af moduler, indebærer en klar adskillelse, ikke kun mellem de forskellige sproglige moduler indbyrdes, men også mellem de sproglige moduler og kernen. Efter GDO's opfattelse er kernens sproglige betydning marginal. GDO har i den forbindelse anført, at skønt kernen kontrollerer gennemførelsen af oversættelsesprocessen, interagerer med samtlige komponenter og indeholder en række funktionaliteter, der vagt kan defineres som sproglige (inddeling i sætninger, behandling af ord med bindestreg eller ikke-fundne ord), har modulerne i kernen også generel betydning, mens sprogrutinerne er specifikke for et kildesprog, et sprogpar eller et målsprog.

238 GDO gennemgår de eksempler i udbudsbekendtgørelsen af 4. oktober 2003, der er blevet fremhævet som opgaver, der nødvendigvis kræver et indgreb i kernen, og fremsætter følgende to betragtninger:

— »I modsætning til hvad Systran har påstået, udtrykker henvisningen til [sprogrutinerne] i udbudsbekendtgørelsen nøjagtigt, af hvilken art de ydelser er, der skal præsteres, nemlig specifikke forbedringer af programmerne til analyse, overførsel og syntese baseret på feedback fra brugerne. De eksempler på opgaver, der gives i udbudsbekendtgørelsen, er rent vejledende og klart af sproglig art.«

— »Det er indlysende, at sproglige opgaver først og fremmest løses af sprogrutinerne, der er bestemt til dette, således som navnet angiver. Og selv om nogle af de anførte opgaver eventuelt løses i kernen, kan de lige så godt løses af [sprogrutinerne] og i ordbøgerne, hvilket også sker. Som i ethvert komplekst system kan sproglige fænomener behandles på mange og komplekse måder.«

239 Det fremgår af det foregående, at GDO ikke reelt bestrider H. Bitans bemærkninger om, at nogle af de opgaver, der blev overdraget inden for rammerne af udbuddet, kræver ændringer i kernen. GDO anerkender således udtrykkeligt, at kernen i Systran-softwaren, hvis struktur er den samme i versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix, indeholder en række funktionaliteter såsom den i udbudsbekendtgørelsen anførte behandling af ord med bindestreg. På samme måde anerkender GDO implicit H. Bitans bemærkninger ved at indskrænke sig til at anføre, at »selv om nogle af de [i udbudsbekendtgørelsen] anførte opgaver eventuelt løses i kernen, kan de lige så godt løses af [sprogrutinerne] og i ordbøgerne, hvilket også sker«. Man kan nemlig enten indkode alle de ord, som indeholder en bindestreg, direkte i ordbøgerne eller anmode om, at der udvikles eller forbedres et program, der gør det muligt at behandle ord med bindestreg systematisk, uden at det er nødvendigt at indkode dem et efter et i ordbøgerne. Hvad dette angår har H. Bitan anført, uden at blive modsagt af GDO, at funktionaliteten »analyse af ord med bindestreg«, dvs. det edb-program, der systematisk løser denne opgave, udføres i kernen ved hjælp af modulerne til forbehandling af dokumenterne. Endvidere er GDO's påstand om, at de i udbudsbekendtgørelsen givne eksempler, hvorom H. Bitan har fremhævet, at de kræver ændringer i kernen, er rent vejledende, ikke overbevisende. Ifølge selve ordlyden af udbudsbekendtgørelsen er der tale om eksempler, som EC-Systran Unix-versionens brugere har givet på specifikke forbedringer, der skal foretages inden for rammerne af kontrakten.

240 Hvad nærmere angår behandlingen af ord med bindestreg (f.eks. termen »hospital-based«) bemærker GDO, at kernens rolle vanskeligt kan karakteriseres som sproglig, eftersom den kun søger i ordbogen efter ordet, som det er skrevet, og derpå, hvis resultatet er negativt, gentager søgningen med udeladelse af bindestregen (»hospitalbased«). Er søgningen endnu en gang forgæves, søges der derpå efter de to ord (»hospital« og »based«) hver for sig. Denne form for ord kan let behandles, hvis de indkodes direkte i ordbogen, således som det er sket med ordet »medium-sized«, der forekommer hyppigt i fællesskabsdokumenter. Når det er blevet indkodet, kræver ordet ikke mere nogen behandling og giver ikke anledning til noget problem. Hovedparten af behandlingen sker herefter i sprogprogrammerne, først og fremmest inden for rammerne af analysen i programmet Ehmrt000.c. Derpå fortsætter behandlingen inden for rammerne af overførslen. Der er oprettet leksikale rutiner til behandling af ord med bindestreg for de fleste sprogpar med udgangspunkt i engelsk.

241 Disse oplysninger modsiger imidlertid ikke, at det kræver ændringer i kernen at gennemføre den tildelte kontrakt. Det er uden betydning, at en anden fremgangsmåde er mulig, på samme måde som det er uden betydning, om indholdet af den ønskede funktionalitet er af sproglig art. Hvad der betyder noget, er den fremgangsmåde, der anvendes i EC-Systran Unix-versionen, som i denne forbindelse er den samme som i Systran Unix-versionen. Bemærkningerne fra sagsøgernes it-sagkyndige om, at behandlingen af ord med bindestreg ved hjælp af det edb-program, der varetager denne funktionalitet, udføres i kernen, modsiges derfor ikke. De bekræftes tværtimod af det andet GDO-notat (jf. præmis 239 ovenfor). Desuden kræves det på dette punkt ikke i udbudsbekendtgørelsen, at tilslagsmodtageren indkoder samtlige eksisterende ord med bindestreg, men forbedrer det edb-program, der varetager denne funktionalitet.

242 Om behandlingen af store bogstaver har GDO anført, at kernens rolle slet ikke er sproglig, men snarere mekanisk. F.eks. består den rolle, der spilles af programmet Rtrprint.c, som er et program i kernen, og som omtales i det første tekniske notat af H. Bitan, kun i at gennemføre de afgørelser i målsproget, der træffes af sprogprogrammerne, herunder bl.a. den leksikale rutine Lefweekd.c, som er et program under sprogrutinerne, der behandler ugedagene. På samme måde træffes afgørelsen om at anvende funktionaliteten »stort begyndelsesbogstav« på grundlag af de grammatiske regler og den sproglige sammenhæng i sprogprogrammerne og beror i første række på den analyse, der foretages af programmet Epropnou.c, som behandler egennavne, initialord, akronymer osv. Behandlingen kan fortsætte i de leksikale rutiner inden for rammerne af overførslen som i sprogparret engelsk-italiensk. GDO har ligeledes anført, at afgørelsen om stort begyndelsesbogstav endog kan træffes på ordbogsniveau. F.eks. indkodes alle egennavne (Panama, Palæstina, Parkinson) og alle tyske substantiver med stort begyndelsesbogstav.

243 Ovenstående oplysninger modsiger imidlertid ikke, at det kræver ændringer i kernen at gennemføre den tildelte kontrakt. Det er uden betydning i denne forbindelse, af hvilken art de foretagne ændringer er, idet det eneste, det drejer sig om, er, at der foretages ikke-godkendte ændringer i elementer, som er beskyttet af ophavsret og som knowhow. På samme måde er det uden betydning, at en anden fremgangsmåde er mulig, eftersom det, der har betydning, er, hvilken fremgangsmåde der anvendes i EC-Systran Unix-versionen, som på dette punkt er den samme som i Systran Unix-versionen. I det foreliggende tilfælde skulle tilslagsmodtageren ifølge udbudsbekendtgørelsen forbedre det edb-program, der varetager denne funktionalitet, og

bemærkningerne af sagsøgernes it-sagkyndige om, at databehandlingen af stort begyndelsesbogstav fra et sprog til et andet udføres i kernen inden for rammerne af modulerne til efterbehandling af teksten, modsiges derfor ikke. Tværtimod anerkender GDO udtrykkeligt, at kernen i det mindste bidrager til processen, eftersom de afgørelser, der træffes af visse rutiner, gennemføres dér. Desuden har H. Bitan påvist, ikke kun at mellem 80 % og 95 % af kildekoderne til versionerne Systran Unix og EC-Systran Unix er ens i kernerne i de to versioner, men også at der er andre ligheder, som vedrører sprogrutinerne, eftersom en stor del af rutinerne i Systran Unix-versionen indgår i EC-Systran Unix-versionen. Ligesom EC-Systran Unix-versionen indeholder Systran Unix-versionen et program til behandling af store bogstaver. Heller ikke i denne forbindelse skal tilslagsmodtageren ifølge udbudsbekendtgørelsen indkode samtlige ord med stort begyndelsesbogstav, men forbedre det edb-program, der varetager denne funktionalitet.

244 GDO omtaler ikke på spørgsmålet om overholdelse af Kommissionens konventioner, som ifølge H. Bitan kræver ændringer i kernen.

245 Med hensyn til behandlingen af engelsk genitiv-s (f.eks. termen »operator's«) anfører GDO, at kernen kun spiller en meget begrænset rolle i behandlingen af denne form for ord og består i at fjerne »'s«, således at der søges efter ordet alene (dvs. ordet »operator«) i ordbogen. Desuden er der ikke nogen grund til at ændre denne behandling, da den fungerer perfekt.

246 Disse oplysninger modsiger ikke, at det kræver adgang til kernen og ændringer i denne at gennemføre den tildelte kontrakt. Tværtimod bekræfter GDO udtrykkeligt, at kernen spiller en rolle ved behandlingen af engelsk genitiv, og indskrænker sig til at anføre, at den funktion, det edb-program udfører, som er udviklet til at varetage denne funktionalitet, fungerer perfekt, skønt det fremgår af selve ordlyden af

udbudsbekendtgørelsen, at en af de specifikke forbedringer, tilslagsmodtageren skulle foretage, vedrørte dette punkt.

247 Flere af de spørgsmål, der blev stillet inden for rammerne af den anden række spørgsmål fra Retten og under retsmødet, drejede sig om arten af de indgreb, Gosselies skulle foretage. Navnlig anmodede Retten Kommissionen om at oplyse, om den rent faktisk havde givet adgang til kildekoderne til kernen i Systran-softwaren for at gøre det muligt at udføre de arbejder, der var blevet overdraget til Gosselies, uanset om de pågældende arbejder, i mindre grad eller overvejende, vedrørte andre dele af Systran-softwaren. For det tilfælde at Kommissionen fastholdt påstandene om, dels at de pågældende arbejder ikke krævede ændringer i den grundlæggende kerne, dels at den ikke havde videregivet kildekoderne til EC-Systran Unix-systemet til Gosselies, blev parterne anmodet om at oplyse, om og hvordan påstandene kunne efterprøves på teknisk plan.

248 Som svar på spørgsmålene har Kommissionen fastholdt sine påstande om, at »de arbejder, der blev overdraget til Gosselies, ikke krævede ændringer i kernen«, og anført, at den »ikke gav adgang til kildekoderne til kernen i Systran-softwaren eller videregav kildekoderne til EC-Systran Unix-systemet til Gosselies«. Den har ligeledes henvist til den fortrolighedsaftale, der blev indgået i forbindelse med udbuddet af 4. oktober 2003, men den er uden betydning for spørgsmålet om Kommissionens ansvar i den foreliggende sag. Med hensyn til den tekniske efterprøvelse af påstandene, der modsiges af udbudsbekendtgørelsens tekst og det første tekniske notat af H. Bitan, har Kommissionen i sit svar på den anden række spørgsmål gjort følgende gældende:

»I betragtning af de kvalifikationer, det kræver at løse ovennævnte opgaver, og det forhold, at de af Gosselies' ansatte, der skulle gennemføre kontrakten med Kommissionen, havde kvalifikationer som lingvister (og ikke som dataloger), kan det fastslås, at de på ingen måde var i stand til at foretage ændringer i den grundlæggende kerne. Det kan i den forbindelse oplyses, at de arbejder, Gosselies dengang udførte, i dag udføres af Kommissionens lingvister.«

249 Dette svar skal sammenlignes med det svar, der er afgivet af sagsøgerne, hvis sagkyndige, H. Bitan, i sit tredje tekniske notat om, hvordan Kommissionens tekniske påstande kan efterprøves, har angivet, hvilken fremgangsmåde der skal følges ved en sammenligning af de to versioner af EC-Systran Unix-softwaren, dvs. versionen før udbuddet og den version efter udbuddet, der opfylder Kommissionens ønsker. Dette spørgsmål blev drøftet under retsmødet, i løbet af hvilket Kommissionen anførte, at en sådan fremgangsmåde ikke var så vanskelig at iværksætte, som den troede.

250 Følgelig må det på baggrund af de argumenter, parterne har fremsat, og de svar, der er afgivet på Rettens spørgsmål, fastslås, at det ikke er lykkedes Kommissionen at gendrive de oplysninger, sagsøgerne har fremført til støtte for deres påstand om, at de arbejder, Gosselies blev anmodet om at udføre, krævede adgang til og ændringer i kildekoden til EC-Systran Unix-versionen. Kommissionens standpunkt modsiges både af de tekniske oplysninger, som sagsøgerne har fremlagt vedrørende dette spørgsmål, og af dens egen udbudsbekendtgørelse. Desuden har sagsøgerne gjort gældende, at »det lykkedes Gosselies, som var nyetableret, da udbuddet blev iværksat, og som på det nærmeste ikke havde nogen ansatte, at erhverve de personalemæssige kvalifikationer, det krævede at afgive bud inden for rammerne af udbuddet og at blive tildelt kontrakten, ved at ansætte de tidligere ansatte i Systran Luxembourg«. Det fremgår af de aktivitetsrapporter for Systran Luxembourg, der er vedføjet Kommissionens svar på den sidste række spørgsmål som bilag 4 og 5, at selskabet løste opgaver, der snarere var af databehandlingsmæssig end af sproglig art. Under retsmødet fremlagde Kommissionen curriculum vitæer for Gosselies' ansatte, der viste, at de ikke kun var lingvister, men også dataloger, som var fuldt i stand til at skaffe sig adgang til kildekoderne i Systran-softwaren og at bearbejde dem, herunder også kildekoderne til kernen og de dertil knyttede sprogrutiner.

251 Endelig har Kommissionen som bilag til sit svar på den tredje række spørgsmål om, hvilke elementer der bør lægges til grund ved opgørelsen af tabet, fremlagt en sagkyndig rapport af 3. maj 2010, som civilingeniør og it-sagkyndig ved de belgiske domstole L. Golvers har udarbejdet om de forseelser, Kommissionen påstås at have begået med hensyn til at ændre kernen i EC-Systran Unix-versionen og videregive Systrans

knowhow, herefter »Golvers-rapporten« (jf. ligeledes H. Bitans notat med bemærkninger til Golvers-rapporten med forbehold af Rettens afgørelse om antageligheden af denne rapport, som er bilagt sagsøgernes svar på den fjerde række spørgsmål), og en erklæring af 23. april 2010 fra direktør i Gosselies, A. Seck, hvori der redegøres for indholdet af de arbejder, selskabet har udført for Kommissionen (herefter »erklæringen fra Gosselies«).

252 Det må imidlertid fastslås, at både Golvers-rapporten og erklæringen fra Gosselies er blevet fremlagt på et yderst sent stadium, uden at der ved fremlæggelsen af dokumenterne blev givet nogen som helst begrundelse for, at den skete så sent. Denne mangel på begrundelse er så meget mere uforståelig, som de forskellige aspekter af det retsstridige i Kommissionens adfærd, herunder navnlig dem, der behandles i den udtalelse af en it-sagkyndig, Kommissionen forventedes at fremlægge med henblik på at gendrive de argumenter, sagsøgernes it-sagkyndige havde fremsat, og spørgsmålet om, hvilke oplysninger der kunne fremlægges for at give en bedre forståelse af de af tilslagsmodtageren udførte arbejder, var emnet for de to første rækker spørgsmål og blev drøftet udførligt under retsmødet.

253 I overensstemmelse med procesreglementets artikel 48, stk. 1, må det derfor fastslås, at hverken Golvers-rapporten eller erklæringen fra Gosselies kan admitteres, og at der følgelig ikke skal tages hensyn til disse dokumenter ved vurderingen af parternes argumenter.

254 Under alle omstændigheder modsiger Golvers-rapporten, skønt den er udarbejdet af en civilingeniør og it-sagkyndig ved de belgiske domstole, ikke resultaterne af den undersøgelse, sagsøgernes it-sagkyndige har fremlagt vedrørende dette punkt. L. Golvers har ikke baseret sin rapport på de forskellige versioner af Systran-softwaren — det være sig Systran Unix eller de forskellige versioner af EC-Systran Unix før og efter gennemførelsen af de arbejder, der skulle udføres inden for rammerne af det omtvistede udbud — og han har ikke undersøgt resultatet af de arbejder, Gosselies udførte

for Kommissionens regning. Det skal i den forbindelse fremhæves, at sagsøgernes it-sagkyndige i et svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten og under retsmødet klart har angivet, hvorledes Kommissionen kunne sammenligne de forskellige versioner af EC-Systran Unix-softwaren med henblik på at bekræfte eller gendrive udtalelserne om, at de forskellige arbejder, som skulle udføres ifølge udbudsbekendtgørelsen, krævede adgang til kernen og de dertil knyttede sprogrutiner og ville føre til ændringer heri. Kommissionen har således flere gange haft mulighed for at vise, at den ikke har pådraget sig noget ansvar, ved at føre sagligt bevis for, at der ved udførelsen af de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder ikke blev foretaget nogen ændringer i de data, der var beskyttet af Systrans ophavsret og som selskabets knowhow. Golversrapporten udgør ikke et sådant bevis.

255 Golvers-rapporten bygger udelukkende på de skriftlige indlæg, bilagene og processkrifterne i den foreliggende sag, herunder de forskellige tekniske notater fra sagsøgernes it-sagkyndige, samt på møder med GDO-tjenestemænd og direktør i Gosselies og tidligere programmør i Systran Luxembourg, D. Buisoni. På det tekniske plan henviser L. Golvers i det væsentlige til den betydning, Kommissionen tillægger de ordbøger, den har udarbejdet, som ikke er omstridt, og som ikke er til hinder for, at Systran-koncernen gør sine intellektuelle ejendomsrettigheder til Systran-softwarens kerne gældende, hvad enten der er tale om den oprindelige version Systran Mainframe eller, og især, versionen Systran Unix, som er den eneste, der er relevant for den foreliggende sag.

256 L. Golvers anfører ligeledes, at Gosselies' personale ikke havde de nødvendige tekniske kvalifikationer til eventuelt at foretage ændringer i komplekse programmer skrevet i programmeringssproget C, skønt han også anfører, at Gosselies bestod af personale fra Systran Luxembourg, som var fuldt i stand til at bearbejde de forskellige versioner af Systran-softwaren.

257 Endvidere fremhæver L. Golvers i sin beskrivelse af de arbejder, Gosselies udførte for at opfylde udbudsbekendtgørelsen, navnlig de arbejder, der skulle opfylde punkt 3.1, dvs. kodningen af ordbøger, men kommer stort set ikke ind på de arbejder, der var forbundet med opfyldelsen af punkt 3.2, dvs. forbedringer og tilpasninger af samt tilføjelser til sprogrutinerne.

258 Med hensyn til kodningen blev den udført ved hjælp af et eksternt program ved navn »DMP«, hvortil der ikke henvises i udbudsbekendtgørelsen, og hvis eksistens først blev omtalt på dette stadium af retsforhandlingerne, dvs. den 5. maj 2010. Ifølge Golvers-rapporten bestod kodningen af ordbøgerne i tilføjelse og korrektion af 10 577 opslag. I erklæringen fra Gosselies anføres det herom, at selskabet »havde til opgave at revidere de elektroniske ordbøger, som i årenes løb var kommet til at indeholde tusindvis af opslag, der skulle rettes«, og at Gosselies i dette øjemed »anvendte programmet DMP, der gjorde det lettere at konstatere uoverensstemmelserne, rette disse og [...] gemme ordbøgerne i et format, som kunne anvendes af databaser«. Hvad dette angår forekommer det på baggrund af de bemærkninger, sagsøgernes sagkyndige har fremsat vedrørende dette punkt, lidet sandsynligt, at Kommissionen betalte en ekstern tjenesteyder omkring 2 mio. EUR for at rette 10 577 opslag i et program, hvilket ifølge H. Bitans beregninger på grundlag af varigheden af kontrakten svarer til 2,5 opslag pr. dag pr. ansat i Gosselies, mens en leksikograf i Systran i gennemsnit behandler 400 opslag om dagen.

259 Med hensyn til de øvrige arbejder anføres det kortfattet i Golvers-rapporten, at Gosselies' »arbejde overvejende bestod i at ajourføre ordbøgerne og at foretage nogle få tilpasninger af sprogrutinerne, ikke i »the kernel«, men i filer, der blev uddraget maskinelt fra Mainframe Amdhal«. Denne del af det udførte arbejde omtales slet ikke i erklæringen fra Gosselies, måske bortset fra den uklare oplysning om, at »det eneste formål med tilpasningerne i ordbøgerne [...] i sidste instans [var] at forbedre oversættelsen«. Efter Golvers' opfattelse har Systran-koncernen, selv om det skulle vise sig, at de »få« tilpasninger af sprogrutinerne, som Gosselies foretog, gjorde det nødvendigt at bearbejde kildekoden til EC-Systran Unix-versionen, ikke ophavsret eller

rettigheder i forbindelse med knowhow til denne version, eftersom der kun er tale om Unix-versionen af en kildekode, der før kun fandtes i EC-Systran Mainframe-versionen, hvortil Systran-koncernen ikke kan påberåbe sig nogen form for rettigheder, og som på ingen måde kan knyttes til Systran Unix-versionen. Hvad dette angår fremgår det af de oplysninger, som er fremkommet under sagen, at Systran Unix-versionen er en version, der kan karakteriseres som et primært, originalt og beskyttelsesberettiget værk, at EC-Systran Unix-versionen er en version, som er afledt af Systran Unix, og som udviser flere væsentlige ligheder for kernens og sprogrutinernes vedkommende, og at Kommissionen ikke har kunnet påvise, til hvilke dele af kernen og sprogrutinerne i Systran Unix den kan påberåbe sig ejendomsret som følge af sine rettigheder til ordbøgerne og de dertil knyttede sprogrutiner i EC-Systran Mainframe, uden at sagsøgerne i den forbindelse kan påberåbe sig rettighederne til den originale version Systran Mainframe.

260 Derimod har sagsøgerne påstået og ført tilstrækkeligt bevis for, at de ændringer, der skal foretages ifølge udbudsbekendtgørelsens punkt 3.2, kræver adgang til og ændring af de dele af EC-Systran Unix-versionen, der også findes i Systran Unix-versionen. Kommissionen har ikke ført bevis for det modsatte ved gennem en sammenligning af de forskellige versioner af Systran-softwaren at påvise, at ingen af de data, som er indeholdt i kernen i Systran Unix-versionen, er blevet ændret ved de arbejder, der blev udført inden for rammerne af udbuddet.

261 Det fremgår af det foregående, at Kommissionen ved at give sig selv ret til at udføre arbejder, der måtte medføre ændring af dele af Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, som også findes i EC-Systran Unix-versionen, uden forinden at have opnået Systran-koncernens samtykke, har begået en forseelse i henhold til de almindelige retsgrundsætninger, som er fælles for medlemsstaternes lovgivning på området. Denne forseelse, som udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af Systran-koncernens ophavsrettigheder og med knowhow forbundne rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren, medfører, at Fællesskabet har pådraget sig ansvar uden for kontraktforhold.

B — *Det tab, der er lidt, og årsagsforbindelsen*

1. Systran Luxembourgs tab og årsagsforbindelsen

a) Parternes argumenter

262 Sagsøgerne har gjort gældende, at det tab, Systran Luxembourg har lidt, andrager mindst 1 170 328 EUR. Tabet omfatter indledningsvis de 571 000 EUR, selskabet tabte i 2003. Kommissionens forretningsmæssige forbindelser med Systran Luxembourg ophørte nemlig forud for det udbud, Kommissionen iværksatte i 2003, og medførte, at de ansatte i selskabet blev afskediget. Dette tab skal medtages i beregningen, eftersom beslutningen om at afskedige personalet først blev truffet, efter at de forretningsmæssige forbindelser med Kommissionen blev indstillet. Endvidere består Systran Luxembourgs tab i tabet af den fortjeneste, som er forbundet med den kontrakt, der blev tildelt Gosselies i strid med Systran-koncernens rettigheder. Dette tab af fortjeneste har sagsøgerne anslået til 30 % af nettofortjenesten. Da der i den kontrakt, der blev tildelt Gosselies, var forudsat en omsætning på 800 000 EUR pr. år i fire år, svarer tabet til 30 % af 3 200 000 EUR, dvs. 960 000 EUR. I replikken har sagsøgerne anført, at tabet andrager 599 328 EUR, hvis den af Kommissionen fremlagte beregning lægges til grund, hvorefter de 30 % skal beregnes af beløbet 1 997 760 EUR. Systran Luxembourgs tab er en direkte følge af Kommissionens handlinger, som var den eneste årsag til de afskedigelser, selskabet foretog. På samme måde er der en direkte forbindelse mellem det tab af fortjeneste, Systran Luxembourg har lidt, og Kommissionens beslutning om at tildele Gosselies kontrakten i strid med Systran-koncernens rettigheder.

263 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgerne ikke har påvist, at det tab eksisterer, som de har påberåbt sig for så vidt angår Systran Luxembourg. Endvidere er de handlinger, den er blevet tilskrevet, ikke årsag til de tab, selskabet led i 2003, og det påberåbte tab af fortjeneste i årene 2003-2007. Systran Luxembourg og Systran undlod nemlig at afgive bud inden for rammerne af udbuddet af 4. oktober 2003. Desuden skal der, hvis det forudsættes, at tabet foreligger, i det benyttede beregningsgrundlag anvendes den samlede omsætning ved de kontrakter, der blev indgået med Gosselies efter udbuddet af 4. oktober 2003, nemlig 1 997 760 EUR over fire år, og ikke 3 200 000 EUR, således som sagsøgerne har angivet. Endvidere havde Systran Luxembourg et varieret selskabsformål, der omfattede »udvikling på databehandlingsområdet, navnlig inden for naturlige sprog; salg og tjenesteydelser inden for databehandling og edb-programmer; behandling, indskrivning og oversættelse af tekst i enhver form«. Kommissionen kan derfor ikke gøres ansvarlig for, at Systran Luxembourg indstillede sin virksomhed.

b) Rettens bemærkninger

264 Sagsøgerne har nedlagt påstand om erstatning på 1 170 328 EUR for det tab, Systran Luxembourg angiveligt har lidt, nærmere bestemt 571 000 EUR på grund af de tab, selskabet led som følge af indstillingen af selskabets virksomhed i 2003, og 599 328 EUR på grund af tabet af fortjeneste som følge af, at den udbudte kontrakt blev tildelt Gosselies.

265 Ifølge sagsøgernes bemærkninger under retsmødet var det, der førte til tabet som følge af indstillingen af virksomheden, imidlertid en manøvre fra Kommissionens side, som havde til formål at bringe Systran Luxembourg til at afskedige sit personale. En sådan manøvre, der førte til ophøret af de forretningsmæssige forbindelser, vedrører, selv hvis den blev påvist, ikke Systrans ophavsrettigheder til og knowhow vedrørende Systran Unix, hvis tilsidesættelse udgør den retsstridige handling, sagsøgerne har påberåbt sig, og som er blevet fastslået i det foreliggende tilfælde. Desuden kan det tab, tabet af fortjeneste udgør, ikke direkte tilskrives Kommissionen, eftersom Systran Luxembourg undlod at afgive bud inden for rammerne af det omtvistede udbud, som førte til, at kontrakten blev tildelt Gosselies.

266 På grund af manglen på en årsagsforbindelse mellem den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, og det af Systran Luxembourg påståede tab kan der ikke tilkendes selskabet erstatning for det tab, det har påberåbt sig.

267 Systrans Luxembourgs påstand om erstatning for de tab, selskabet led som følge af indstillingen af selskabets virksomhed i 2003, og for tabet af fortjeneste som følge af, at den udbudte kontrakt blev tildelt Gosselies, må derfor forkastes.

2. Systrans tab og årsagsforbindelsen

268 På dette stadium bemærkes, at Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 288, stk. 2, EF forudsætter, at det tab, som påstås erstattet, er faktisk og reelt (jf. dommen i sagen Agraz m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 126 ovenfor, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis), og at der er en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem institutionens adfærd og tabet (jf. i denne retning Domstolens dom af 4.10.1979, forenede sager 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, Dumortier m.fl. mod Rådet, Sml. s. 3091, præmis 21).

a) Parternes argumenter

De forskellige former for tab, eksistensen af tabet og årsagsforbindelsen

269 For det første har sagsøgerne gjort gældende, at det økonomiske tab, Systran har lidt, i alt beløber sig til 46 804 000 EUR. Tabet er et direkte resultat af Kommissionens handlinger. Det skyldes, indledningsvis, tabet i værdien af de aktier i Systran Luxembourg,

som Systran ejer. Værdien af de nævnte aktier, for hvilke der er foretaget hensættelse med det fulde beløb i Systrans regnskab, er 1 950 000 EUR, hvortil der skal føjes endnu en hensættelse på 64 000 EUR, dvs. i alt 2 014 000 EUR. Systrans økonomiske tab består ligeledes i tabet i den økonomiske værdi af selskabets immaterielle aktiver. Ved at tildele Gosselies kontrakten og derved videregive Systrans knowhow uden at have opnået selskabets samtykke fratog Kommissionen aktiverne deres økonomiske værdi, som beror på, at de er hemmelige. Det tab, Kommissionen bør erstatte fuldt ud, svarer således til værdien af den videregivne knowhow. Sagsøgerne har ligeledes lagt vægt på, at den påståede rettighedskrænkelse og videregivelse af knowhow har påført dem et faktisk tab. De har fremlagt en række erklæringer fra forhandlere, økonomisk sagkyndige og revisorer, der viser, i hvilken grad Kommissionens holdning til deres ophavsret har påført dem et alvorligt tab.

270 Kommissionen har kritiseret denne opgørelse af det økonomiske tab med den begrundelse, at der ikke er ført bevis for eksistensen af det tab, der påberåbes, og at dens forseelser — hvis det forudsættes, at den har forårsaget de tab, den er blevet beskyldt for — ikke har givet anledning til hele tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg og til, at Systrans immaterielle aktiver har tabt hele deres økonomiske værdi. Sagsøgerne har heller ikke ført bevis for, at der er nogen som helst årsagsforbindelse mellem de påståede retsstridige handlinger og det økonomiske tab, som angiveligt er lidt. Desuden fremgår det af Systrans årsberetning for 2005, hvori regnskaberne for 2001-2005 gengives, at 2003 var et særligt gunstigt år i forhold til de foregående (2001 og 2002) og de følgende år (2004 og 2005). I den nævnte årsberetning forklares faldet i omsætningen ikke med tabet af Kommissionen som kunde eller med, at Kommissionen har krænket Systrans rettigheder. Der anføres i denne forbindelse følgende i årsberetningen:

»Normalt udgør edb-programmer ikke patenterbare opfindelser. Koncernen har fortsat samtlige ophavsrettigheder til sin teknologi og sine produkter. Koncernen har indtil nu ikke været involveret i nogen tvist om intellektuelle ejendomsrettigheder [...]

Koncernens økonomiske situation påvirkes ikke mærkbart af nogen tvist eller voldgift, og er ikke blevet det i den seneste tid.«

271 Med hensyn til de forskellige erklæringer, der er blevet fremlagt med henblik på at påvise tabets eksistens, har Kommissionen indledningsvis bestridt revisorernes erklæring, fordi det angives heri, at den hensættelse, Systran foretog, delvis var begrundet i den videregivelse af knowhow, Kommissionen er blevet beskyldt for. Kommissionen har i det væsentlige hævdet, at der er tale om en »opportun postering«, der blev foretaget for et år, 2008, hvor alle virksomheder var forsigtige. Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at det er klart ukorrekt, at dens adfærd har forstyrret Systran-koncernens forretningsmæssige forbindelser, da det er Systran, der har gjort medierne bekendt med tvisten, og da hverken Kommissionen eller Gosselies er konkurrenter til Systran-koncernen. Dokumenterne fra Systrans forhandlere er åbenlyst udarbejdet på et senere tidspunkt, og det er meningsløst at hævde, at den påståede krænkelse har kunnet have virkning for de nævnte forhandlere. De afsætningsmæssige problemer skyldes snarere fremkomsten af konkurrerende løsninger, forældelsen af forskellige versioner af softwaren eller den økonomiske krise i 2008-2009. Desuden er den påstand efter Kommissionens opfattelse forkert, hvorefter dens adfærd har kunnet repræsentere en væsentlig hindring for investorer, der var interesserede i Systran-koncernen. Deres adfærd kan nemlig forklares ved, at Systran har mistet Kommissionen som kunde. Der er ikke blevet påvist nogen årsagsforbindelse i denne henseende.

272 For det andet har sagsøgerne opgjort det ikke-økonomiske tab, som Systran har lidt, til mindst 2 mio. EUR. Det ikke-økonomiske tab kan kun anslås, selv om det er reelt, idet Systran-koncernen har lidt betydelige tab som følge af Kommissionens videregivelse af dens knowhow. Koncernens omdømme har ligeledes lidt skade ved, at sagsøgerne har været nødsaget til at rejse sag mod en institutionel kunde, hvilket i betydelig grad skader deres image og forretningsmæssige forbindelser. Desuden kan Kommissionens adfærd kun tilskynde Systran-koncernens øvrige kunder og dens potentielle kunder til at prøve at tilegne sig dens system på anden måde end ved handel.

273 Hvad dette angår har Kommissionen bemærket, at Systran er eneansvarlig for at have udbredt kendskabet til tvisten i medierne, og at der derfor ikke er nogen grund til at yde selskabet erstatning for et ikke-økonomisk tab. Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at hvis offeret for en krænkelse ikke kan føre bevis for sit tab eller størrelsen af det, kan der gives afslag på erstatning, eller erstatningen kan begrænses til et symbolsk beløb. Der er ikke fremlagt noget bevis for eksistensen af et ikke-økonomisk tab på 2 mio. EUR eller for en årsagsforbindelse mellem den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, og det påståede tab.

Den første opgørelse af tabet i værdien af de immaterielle aktiver

274 Sagsøgerne har som svar på Kommissionens bemærkninger om tabet i værdien af de immaterielle aktiver fremlagt et notat udarbejdet af deres økonomisk sagkyndige (notat af A. Martin, autoriseret revisor og revisor i Frankrig autoriseret af forskellige franske domstole, bl.a. cour de cassation, om vurderingen af Systrans immaterielle aktiver, herefter »sagsøgernes første økonomiske notat«). For Systran, som er et »monoprodukt-selskab«, er de eneste »kapitaliserbare« immaterielle aktiver softwaren og knowhowen, hvoraf selskabet opfører en del som immaterielle anlægsaktiver i sit regnskab. Denne regnskabsmæssige værdi udgør dog ikke de nævnte aktivers reelle værdi, som kan anslås på grundlag af selskabets børsværdi. I det foreliggende tilfælde kan der således ud fra udviklingen i kursen på Systran-aktien påvises en tydelig sammenhæng mellem Kommissionens forseelser og tabet i selskabets børsværdi og dermed tabet i værdien af dets immaterielle aktiver. A. Martin drager følgende konklusion i sagsøgernes første økonomiske notat: »Værdien af Systrans immaterielle aktiver [kunne] ud fra børskursværdien i begyndelsen af 2004 ansættes til mellem 43 og 45 mio. EUR. De pågældende aktiver består i det væsentlige i maskinoversættelsessoftwaren, som er Systrans eneste produkt, og den dermed forbundne knowhow. Ved slutningen af 2004 repræsenterede disse immaterielle aktiver kun en værdi af mellem 23 og 24 mio. EUR, og værdiforringelsen på mellem 20 og 21 mio. EUR kan kun

forklares med Kommissionens handlinger [...], der førte til videregivelsen af de nævnte elementer og den omtvistede anvendelse af dem.« På dette stadium har sagsøgerne følgelig nedlagt påstand om, at Kommissionen som erstatning for tabet i værdi af de immaterielle aktiver tilpligtes at betale et beløb på 44 790 000 EUR, eftersom videregivelsen har ført til, at aktiverne har tabt hele deres økonomiske værdi. I det mindste bør Kommissionen tilpligtes at erstatte det reelle og allerede fastslåede tab, som består i tabet af markedsværdi som følge af videregivelsen, dvs. et beløb på 21 mio. EUR.

275 Kommissionen har som reaktion på sagsøgernes første økonomiske notat fremlagt et notat udarbejdet af dens økonomisk sagkyndige (notat af P. Tytgat, revisor i Belgien). Over for bemærkningen »efter et fald i 2004, der for en stor del skyldtes tabet af Kommissionen [som kunde], forblev [Systrans] omsætning stabil i 2005, før den igen faldt i 2006«, har Kommissionens sagkyndige således anført, at det var Systran Luxembourg og ikke Systran, der havde Kommissionen som kunde, og at bemærkningen synes at vise, at den angivelige krænkelse af sagsøgernes rettigheder ikke var årsagen til faldet i Systrans omsætning. For at tilbagevise bemærkningen om, at »faldet i børskursværdien i løbet af 2004 kun kan forklares med Kommissionens handlinger«, og om, at »[Systran-aktiens] kurs faldt konstant i 2004 i takt med, at nyheden om Kommissionens videregivelse af softwaren og af den dermed forbundne knowhow spredtes, samtidig med at børsværdierne voksede, idet den månedlige gennemsnitsværdi af CAC 40 steg fra 3 636 [point] i januar til 3 796 [point] i december 2004«, har Kommissionens sagkyndige anført, at Systran-aktiens udvikling ikke skal sammenlignes med CAC 40-indekset, men med sektorindekset »Software og tjenesteydelser på it-området« for Bourse de Paris (fondsbørsen i Paris). Udviklingen viser, at Systran-aktien fulgte sektorindekset, hvilket beviser, at den angivelige krænkelse ikke er årsagen til det påberåbte tab. Desuden afhænger værdien af et immaterielt aktiv af en økonomisk vurdering på et givet tidspunkt og ikke af aktiekursen, som er betinget af en hel række andre faktorer. Det er derfor fejlagtigt, når sagsøgerne har hævdet, at værdien af et selskabs immaterielle anlægsaktiver automatisk og uden forskel afhænger af børskursværdien. Kommissionens sagkyndige har endvidere fremhævet, at Systrans aktiver ikke kun består i Systran-softwaren. Selskabet markedsfører også anden software og ejer et varemærke, der i betragtning af selskabets position på markedet for oversættelsessoftware udgør en anden væsentlig bestanddel af dets immaterielle aktiver.

Systran er således ikke et »monoprodukt-selskab«, og det kan på ingen måde hævdes, at værdien af hele Systrans goodwill er blevet påvirket.

De øvrige opgørelser af tabet

276 I forlængelse af retsmødet og som svar på den tredje og den fjerde række spørgsmål om opgørelsen af tabet har sagsøgerne henvist til de to opgørelsesmetoder, der foreskrives i artikel 13 i direktiv 2004/48, nemlig den metode, hvorved der tages udgangspunkt i »de negative økonomiske konsekvenser« og tages hensyn til »alle relevante aspekter«, bl.a. tabt fortjeneste og tab i værdien af de immaterielle aktiver, og metoden med et fast erstatningsbeløb, der fastsættes skønsmæssigt på grundlag af elementer såsom størrelsen af de gebyrer, den krænkende part skulle have betalt, hvis denne havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed. Sagsøgernes svar ledsages af to notater udarbejdet af deres økonomisk sagkyndige (A. Martins notat af 23.4.2010 og A. Martins notat af 2.6.2010, herefter henholdsvis »sagsøgernes andet økonomiske notat« og »sagsøgernes tredje økonomiske notat«).

277 Indledningsvis vender sagsøgerne tilbage til spørgsmålet om eksistensen af det tab, de har lidt som følge af tabet i værdien af de immaterielle aktiver. De har gjort gældende, at værdien af de immaterielle aktiver i løbet af 2004, knap et år efter tildelingen af kontrakten, faldt med 46 %, dvs. med et beløb på mellem 20 og 21 mio. EUR, skønt børskursværdierne inden for sektoren i den samme periode steg med 1,5 % ifølge oplysningerne i sektorindekset »Software og tjenesteydelser på it-området« for Bourse

de Paris. Et sådant fald i Systran-aktien kan kun forklares med Kommissionens videregivelse af selskabets knowhow. Værditabet forværredes efterfølgende og nåede i marts 2010 mellem 43 og 45 mio. EUR.

278 Endvidere har sagsøgerne gjort gældende, at tabet i værdien af de immaterielle aktiver skal tages i betragtning i forbindelse med såvel den metode, hvorved der tages udgangspunkt i de negative økonomiske konsekvenser, som metoden med et fast erstatningsbeløb. Værditabet kan vurderes efter to fremgangsmåder: en vurdering, som Kommissionens økonomisk sagkyndige, P. Tytgat, foreslog under retsmødet, og hvorved man fastslår tabet af fremtidige cash-flows, og en vurdering ud fra en sammenligning med børskursværdien, som A. Martin først foreslog. Sagsøgerne har gjort gældende, at den førstnævnte fremgangsmåde er mindre passende end den sidstnævnte, da den bygger på anslåede og hypotetiske faktorer. Det er imidlertid den førstnævnte fremgangsmåde, A. Martin følger i sagsøgernes andet økonomiske notat, hvori det konkluderes, at Systrans tab i så fald beløber sig til 33,5 mio. EUR (18,5 mio. EUR for perioden 2004-2010 og 15 mio. EUR for fremtiden ifølge data, der er ajourført for at tage hensyn til første halvår 2010). Hvad den sidstnævnte fremgangsmåde angår har sagsøgerne anført, at bemærkningen om, at andre faktorer end Kommissionens retsstridige adfærd kan forklare tabet i børskursværdien, er relevant i teorien, men irrelevant i det foreliggende tilfælde, eftersom faldet i børskursværdien på 46 % i 2004 i sammenligning med stigningen i referenceindekset på 1,5 % ikke kan forklares med nogen anden faktor. Under alle omstændigheder andrager tabet som følge af tabet i værdi af de immaterielle aktiver mindst 20 mio. EUR, uanset hvilken fremgangsmåde der vælges.

279 Som svar på Rettens spørgsmål om, hvorvidt tabet i værdien af de immaterielle aktiver kan opgøres ved at beregne det som 5 % af omsætningen fra og med 2004, har sagsøgerne gjort gældende, at en sådan fremgangsmåde kun kan følges i forbindelse med metoden med et fast erstatningsbeløb, og ikke i forbindelse med den metode, hvorved der tages udgangspunkt i de negative økonomiske konsekvenser. Ifølge metoden med et fast erstatningsbeløb skal følgende faktorer i så fald tages med i beregningen: det beløb, som de royalties repræsenterer, som Kommissionen skulle have betalt for at

kunne ændre Systrans kildekode (10,9 mio. EUR for perioden fra og med 2004 til og med første kvartal 2010), forhøjet med for det første et »tillægsbeløb«, hvorved der tages hensyn til andre faktorer, såsom svækkelsen af Systrans konkurrencemæssige position, tabet af kunder og hindringen for selskabets udviklingskapacitet, som betalingen af de nævnte royalties ikke alene ville kunne erstatte — hvad dette angår har A. Martin anført, at tillægsbeløbet kan fastsættes som en procentdel af omsætningen, forudsat at det er omsætningen på verdensplan og ikke på europæisk plan samt i 2003, der lægges til grund for beregningen, og at der anvendes en sats på ikke 5 %, men 10 % — og for det andet med det fremtidige tab, som A. Martin har opgjort til 15 mio. EUR.

280 Kommissionen har for sin del indledningsvis bestridt eksistensen af det økonomiske tab, Systran skal have lidt, med den begrundelse, at det ikke er et tilstrækkeligt direkte resultat af den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for. Den har under påberåbelse af sine rettigheder til ordbøgerne gjort gældende, at den kunne lade de arbejder udføre, som Gosselies blev anmodet om at foretage, uden Systran-koncernens samtykke. Kommissionen har ligeledes bemærket, at Gosselies'ansatte havde været ansat i Systran Luxembourg og derfor havde kendskab til den knowhow, der påstås at være blevet videregivet. Kommissionens svar ledsages af et notat udarbejdet af dens økonomisk sagkyndige (P. Tytgats notat af 3.5.2010 og P. Tytgats notat af 10.6.2010, herefter henholdsvis»Kommissionens andet økonomiske notat«og»Kommissionens tredje økonomiske notat«).

281 Som svar på Rettens spørgsmål om, hvorvidt en del af det lidte tab kan opgøres ved at beregne det som 5 % af omsætningen fra og med 2004, har Kommissionen gentaget P. Tytgats vurdering, hvorefter »det ikke er passende at anvende 5 % af Systrans omsætning fra og med 2004«. P. Tytgat fremhæver, at det ikke kan udledes af nogen faktisk oplysning, at værdien af Systrans goodwill skulle have ændret sig fra 2004. Ved ikke at afgive bud inden for rammerne af Kommissionens udbud i 2004 »stillede Systran sig på et bestemt tidspunkt dårligt inden for et af sine virksomhedsområder«. Det er ikke

muligt inden for den komplekse sammenhæng, Systrans aktiviteter, omkostninger, fortjenstmargener og omsætning udgør, at fastslå de økonomiske virkninger af en bestemt handling nøjagtigt, sikkert og underbygget, ligesom det heller ikke er muligt at opgøre et tab ud fra et fald i børskursværdien. Desuden har flere forskellige faktorer kunnet påvirke værdien af Systran-koncernen siden 2005. Den eneste måde, hvorpå et eventuelt tab kan opgøres, består i at anvende »tabet af det fremtidige cash-flow, det mistede aktiv alene ville have genereret«, ved hjælp af en fremgangsmåde, der begynder nedefra, »dvs. med kontrakter, omkostningscentre og en likviditetsgenererende enhed«, og ikke ovenfra, »med den samlede omsætning fra samtlige produkter, samtlige kontrakter og samtlige lande og med ikke-underbyggede faste koefficienter«. Desuden omfatter Systrans virksomhed »mange produkter, mange segmenter, mange geografiske områder, mange portaler og dermed mange kunder«. Ifølge Systrans årsberetning for 2008 udviser virksomheden i forbindelse med udgivelse af software, som er cyklisk, nedgang, idet version 6 af Systran-softwaren på det nærmeste er forældet, og alle afventer version 7. Den flerdimensionelle sammenhæng, hvortil P. Tytgat henviser, og den korte levetid, som en række af de af Systran markedsførte produkter har, betyder, at nogle af omsætningens bestanddele er svingende, og at denne derfor er risikabel at basere sig på. Endelig hidrører størstedelen af Systrans omsætning fra store internetoperatører, hvilket beviser, at der ikke foreligger noget tab, eftersom disse kunder stadig eksisterer.

b) Rettens bemærkninger

282 Sagsøgerne har i det foreliggende tilfælde nedlagt påstand om erstatning på 46 804 000 EUR for det økonomiske tab, som Kommissionen har forvoldt Systran, og hvoraf 2 014 000 EUR udgøres af tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg og 44 790 000 EUR af tabet i værdien af de immaterielle aktiver, hvilket indbefatter allerede konstaterede tab på 21 mio. EUR.

Tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg

283 Med hensyn til det tab, der består i tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg som følge af indstillingen af selskabets virksomhed, kan Systran ikke kræve erstatning herfor, eftersom det, der førte til indstillingen af Systran Luxembourgs virksomhed, ifølge sagsøgerne var en manøvre fra Kommissionens side, der havde til formål at bringe selskabet til at afskedige sit personale (jf. præmis 265 ovenfor). Selv hvis den blev påvist, vedrører en sådan manøvre ikke Systrans ophavsrettigheder til og know-how vedrørende Systran Unix, hvis tilsidesættelse udgør den retsstridige handling, som er blevet fastslået i det foreliggende tilfælde. Hvis, endvidere, den pågældende manøvre skulle bestå i tildelingen af den omtvistede kontrakt til et andet selskab, ville det tab, der er påberåbt i denne forbindelse, ikke kunne tilskrives Kommissionen direkte, eftersom Systran Luxembourg undlod at afgive bud inden for rammerne af det omtvistede udbud, der førte til, at Gosselies blev tildelt kontrakten.

284 I mangel af en årsagsforbindelse mellem den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, og det påståede tab må Systrans påstand om erstatning for tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg forkastes.

Tabet i værdien af de immaterielle aktiver

285 Med hensyn til den del af tabet, der skyldes tabet i værdien af Systrans immaterielle aktiver, bør sagsøgerne tilkendes erstatning, hvis det fremgår, at det tab, der påstås erstattet, er faktisk og reelt, og der er en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem Kommissionens adfærd og tabet.

— Sagsøgernes første forslag til opgørelse

286 Indledningsvis kan den opgørelse af tabet i værdien af Systrans immaterielle aktiver, som sagsøgerne først foreslog, ikke tiltrædes. Den bygger nemlig på en sammenligning mellem Systrans børsværdi og et indeks, som omfatter de 40 største virksomheder, der er noteret på Bourse de Paris (CAC 40-indekset) (jf. præmis 274 ovenfor og sagsøgernes første økonomiske notat). I det foreliggende tilfælde kan en sådan sammenligning ikke tjene som bevis, da den er for generel til at danne grundlag for en fyldestgørende fastslåelse af det tab, som den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, har ført til.

287 Således som Kommissionens økonomisk sagkyndige med rette har anført, kan tabet i børskursværdi forklares med en lang række forskellige faktorer og ikke med Kommissionens adfærd alene.

288 Sagsøgernes økonomisk sagkyndige har ganske vist bemærket herom, at den retsstridige videregivelse af Systrans knowhow efter hans opfattelse er den eneste faktor, der kan forklare det fald i Systran-aktien, som fandt sted i løbet af 2004, og som ligeledes er betydeligt, hvis det sammenlignes med det relevante sektorindeks »Software og tjenesteydelser på it-området« for Bourse de Paris i stedet for med CAC 40.

289 Imidlertid er der, i modsætning til hvad sagsøgerne har hævdet, ikke ført tilstrækkeligt bevis for, at det konstante fald i Systran-aktiens kurs i 2004 skete i takt med, at nyheden om Kommissionens videregivelse af softwaren og af den dermed forbundne knowhow spredtes. Det fremgår nemlig af de forskellige akter i sagen, at nyheden snarere spredtes i 2005, og at den under alle omstændigheder blev offentligt tilgængelig i 2006. Klagen over Kommissionen blev således indgivet til Den Europæiske Ombudsmand den 28. juli 2005, og ombudsmanden fremlagde resultaterne af sin undersøgelse

den 28. september 2006. På samme måde anfører P. Tytgat i Kommissionens andet økonomiske notat efter at have bemærket, at »der er intet faktuelt grundlag for at fastslå, at værdien af Systrans goodwill [...] begyndte at falde i 2004 (jf. hjemmesiden og andre meddelelser)«, at »det vides, f.eks. at selve den omstændighed, at Systran fra og med selskabets pressemeddelelse af 18. oktober 2006, kl. 6.48, og dets årsberetning for 2006 udbredte kendskabet til, at der forelå en tvist, havde negative konsekvenser for koncernens værdi«. Der var ingen henvisning til tvisten i Systrans årsberetning for 2005 (jf. præmis 270 ovenfor). Endvidere hidrører de forskellige presseartikler, der er bilagt stævningen som eksempler på mediedækningen af den foreliggende sag, alle fra slutningen af 2005 eller fra 2006.

290 På baggrund af de af parterne fremlagte oplysninger kan den mulighed følgelig ikke udelukkes, at kursen på Systran-aktien i den periode, det drejer sig om, afhang af en lang række forskellige faktorer, som kunne påvirke den, og sagsøgerne kan derfor ikke påberåbe sig hele tabet i værdien af Systrans immaterielle aktiver, som de har opgjort til mellem 43 og 45 mio. EUR fra og med 2004.

— Eksistensen af Systrans økonomiske tab og årsagsforbindelsen mellem tabet og Kommissionens adfærd

291 At sagsøgernes første opgørelse ikke er tilstrækkeligt præcis, kan imidlertid ikke føre til, at Retten ser bort fra, at Systran-koncernen i det foreliggende tilfælde har lidt et faktisk og reelt tab, som på en tilstrækkeligt direkte måde kan tilskrives den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for.

292 Sagsøgerne har som svar på den anden række spørgsmål, der drejede sig om vurdering af virkningerne af Kommissionens adfærd for Systran-koncernens virksomhed på anden måde end ved en sammenligning med Systrans børskursværdi, fremlagt et større materiale for at påvise det tab i værdien af Systrans knowhow, som Kommissionens videregivelse af denne knowhow skal have givet anledning til.

293 For det første har sagsøgerne fremlagt to erklæringer fra deres forhandlere, hvori det beskrives, i hvilken grad Kommissionens holdning konkret skadede Systran-koncernens forretningsmæssige virksomhed, da den omtvistede kontrakt blev tildelt og i tiden derefter. Skaden er kommet til udtryk i tab af potentielle kunder og i vanskeliggørelse af forhandlingerne med aktuelle kunder, der ikke kan forstå, hvorfor de skal betale for noget, som ikke er af værdi for Kommissionen (jf. erklæringerne fra to forhandlere, der er bilagt sagsøgernes svar på den anden række spørgsmål).

294 I modsætning til hvad Kommissionen har hævdet (jf. præmis 271 ovenfor), afspejler de nævnte erklæringer den fuldt sandsynlige omstændighed, at en tvist mellem en virksomhed, der markedsfører et edb-program, som virksomheden er ophavsmand til, og en af dens institutionelle kunder, som mener at kunne overdrage det til tredjemand databehandlingsmæssigt at bearbejde et program, der er afledt af det foregående program, uden at skulle indhente tilladelse fra ophavsmanden til det originale værk, vanskeliggør virksomhedens forretningsmæssige forhold til dens aktuelle og potentielle kunder. Kommissionen kan i den henseende ikke bebrejde Systran, som er et børsnoteret selskab, at det i overensstemmelse med sine forpligtelser gav offentligheden oplysning om, at der var opstået en tvist mellem selskabet og kunden om den intellektuelle ejendomsret til det edb-program, den markedsfører. Desuden er den omstændighed, at Kommissionen ikke markedsfører edb-programmer, uden betydning for, at Systran-koncernens kunder på grund af Kommissionens adfærd kan være usikre på den nøjagtige rækkevidde af de rettigheder, Systran besidder til det edb-program, som selskabet markedsfører. Intet taler derfor for, at de af sagsøgerne fremlagte erklæringer bør lades ude af betragtning, fordi de angiveligt er opportune.

De vidner derimod om, at Kommissionens adfærd har haft konkret indvirkning på Systrans forretningsmæssige virksomhed.

295 For det andet har sagsøgerne fremlagt flere erklæringer eller vidnesbyrd udarbejdet af finansielle selskaber, som viser, at Kommissionens adfærd har gjort Systran mindre attraktiv for selskabets aktionærer, aktuelle eller potentielle investorer og overtagere (jf. de dokumenter fra en række investeringsselskaber og en bank, der er bilagt sagsøgernes svar på den anden række spørgsmål).

296 I modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende (jf. præmis 271 ovenfor), redegøres der i disse forskellige vidnesbyrd og erklæringer tilstrækkeligt overbevisende for, hvorledes flere investorer har reageret med hensyn til, om de skulle beholde deres aktier i, investere i eller overtage et selskab, der markedsfører et edb-program, som Kommissionen anfægter rettighederne til. Nogle investorer har således afvist at investere i Systran. En har besluttet at sælge en væsentlig andel med tab, idet den pågældende udtrykkeligt har anført, at »tvisten mellem Systran og Kommissionen og især dennes anfægtelse [...] af Systrans rettigheder og knowhow forhindrer selskabet i at udvikle sig forretningsmæssigt og gør det dermed umuligt for investorerne at gennemskue aktien«. Det skal i den forbindelse fremhæves, at Kommissionen ikke er en hvilken som helst kunde, men en institutionel kunde, der råder over en meget stor juridisk tjeneste og væsentlige kompetencer inden for intellektuel ejendomsret. Endvidere bør der tages hensyn til tvistens karakter, idet den ikke er rent forretningsmæssig, men drejer sig om Systrans ophavsret til og knowhow vedrørende det edb-program, som bærer dets navn, og som udgør det vigtigste aktiv for selskabet, hvis hele virksomhed er centreret om udviklingen og markedsføringen af dets maskinoversættelsessoftware Systran.

297 I den forbindelse kan Kommissionens argumentation om, at årsagen til Systrans vanskeligheder er, at de forskellige versioner af Systran-softwaren er blevet forældede, ikke tiltrædes. Således som sagsøgerne har anført i deres svar på den fjerde række

spørgsmål, påvirker markedsføringen af en ny version af et edb-program ikke ophavsmandens intellektuelle ejendomsrettigheder til den foregående version, som bevarer en økonomisk værdi. Systran-koncernen har stadig fortjeneste af de foregående versioner hos sine kunder gennem vedligeholdelse, salg af yderligere licenser til dækning af nye sprogpar eller andre servere, salg af tjenesteydelser, der er knyttet til softwaren, og integrationsaftaler med andre udgivere af software. Desuden har sagsøgerne på overbevisende måde påpeget, at versionen EC-Systran Unix, der svarer til versionen Systran Unix 4, har samme arkitektur som de følgende versioner (dvs. version 5-7). Alle de nævnte versioner adskiller sig ikke fra hinanden ved deres arkitektur, men ved, at der er tilføjet nye funktionaliteter, at oversættelsesalgoritmerne er forbedret, og at de sproglige ressourcer er blevet forøget.

298 For det tredje har sagsøgerne påpeget, at tabet i værdien af Systrans intellektuelle ejendomsrettigheder som følge af Kommissionens adfærd bliver større med tiden. De har bemærket, at Systran pr. 31. december 2008 måtte hensætte et stort beløb til forringelsen af værdien af selskabets immaterielle aktiver »som følge af det betydelige tab, Kommissionens krænkelse af selskabets intellektuelle ejendomsrettigheder og videregivelse af dets knowhow har givet anledning til, de vanskeligheder, selskabet har været ude for i 2008, og det i øjeblikket usædvanligt ustabile økonomiske miljø« (jf. erklæringen fra Systrans revisorer af 13.10.2009). Den regnskabsmæssige hensættelse er således i det mindste delvis begrundet i Kommissionens adfærd.

299 Det fremgår af ovennævnte erklæring, at den i 2008 bogførte hensættelse på 11,6 mio. EUR til forringelse af værdien af immaterielle aktiver havde de tre grunde, som angives i erklæringen, og hvoraf den første var tvisten med Kommissionen. På trods af Kommissionens bemærkninger (jf. præmis 271 ovenfor), hvori den forsøger at lægge hovedvægten på en anden af de i erklæringen anførte grunde, nemlig den usædvanlige

økonomiske krise, der begyndte i 2008, kan det ikke udelukkes, at en tvist om krænkelse af Systrans intellektuelle ejendomsrettigheder og videregivelse af selskabets knowhow kan have indvirkning på vurderingen af selskabets immaterielle aktiver.

300 Kommissionens adfærd i den foreliggende sag udviser følgelig en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse med det af Systran lidte tab, for det første på det forretningsmæssige plan på grund af tabet af potentielle kunder og vanskeliggørelsen af forhandlingerne med aktuelle kunder, for det andet på det økonomiske plan på grund af, at Systran er blevet mindre attraktiv for aktionærer, investorer og eventuelle overtagere, og for det tredje på grund af, at Systran ved slutningen af 2008, delvis som følge af den adfærd, Kommissionen er blevet beskyldt for, måtte bogføre en hensættelse på 11,6 mio. EUR til forringelse af værdien af selskabets immaterielle aktiver. Det tab, Kommissionens adfærd har givet anledning til, er faktisk og reelt, således som det fremgår af de dokumenter, sagsøgerne har fremlagt hvad dette angår, selv om det ikke kan opgøres med nøjagtighed. Spørgsmålet om det ikke-økonomiske tab behandles i præmis 324 og 325 nedenfor.

— Skønsmæssig opgørelse af tabet

301 Parterne er i denne sammenhæng blevet anmodet om at udtale sig om, hvilken metode der kan anvendes til at opgøre det faktiske og reelle tab, som på en tilstrækkeligt direkte måde kan tilskrives Kommissionens adfærd i den foreliggende sag.

302 Sagsøgerne har som svar på den tredje række spørgsmål henvist til artikel 13 i direktiv 2004/48, hvori det hedder:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af den forurettede pålægger den krænkende part, der vidste eller med rimelighed burde vide, at hans aktiviteter medførte en sådan krænkelse, at betale rettighedshaveren en erstatning, der står i rimeligt forhold til det tab, denne har lidt som følge af krænkelsen.

Når de retslige myndigheder fastsætter erstatningen

a) skal de tage hensyn til alle relevante aspekter, såsom negative økonomiske konsekvenser, herunder tabt fortjeneste, som den forurettede har lidt, den krænkende parts uberettigede fortjeneste, og, når det er hensigtsmæssigt, andre elementer end de økonomiske, f.eks. den ikke-økonomiske skade, rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen

b) eller de kan, som et alternativ til litra a), når det er hensigtsmæssigt, fastsætte erstatningen til et fast beløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som den krænkende part skulle have betalt, hvis han havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed.

[...]«

303 I den foreliggende sag rejser det betydelige vanskeligheder at anvende den metode, hvorved der tages udgangspunkt i de negative økonomiske konsekvenser, da Kommissionens økonomisk sagkyndige systematisk har modsat sig alle de forsøg på en opgørelse, sagsøgernes økonomisk sagkyndige har foretaget. P. Tytgat har i det væsentlige indskrænket sig at kritisere de vurderinger og kriterier, A. Martin har anvendt til at opgøre de forskellige negative økonomiske konsekvenser, Systran har lidt, herunder navnlig tabet af fortjeneste, men har ikke foretaget en alternativ opgørelse.

304 Som eksempler kan nævnes, at A. Martin har forsøgt at opgøre det tab, der følger af tabet i værdien af de immaterielle aktiver, ved at anvende den metode, P. Tytgat foreslog under retsmødet, dvs. ved at lægge tabet af det fremtidige cash-flow alene fra de pågældende aktiver til grund, men er blevet kritiseret for at anvende data fra en økonomisk undersøgelse foretaget af et analysebureau, hvis »rigtighed i sammenhængen« ikke er godtgjort (Kommissionens tredje økonomiske notat, s. 4). Kommissionen har imidlertid ikke foreslået noget alternativ kriterium, skønt A. Martin havde oplyst, at den nævnte økonomiske undersøgelse, der var foretaget af et uafhængigt analysebureau, var blevet udført i anledning af et forslag om udstedelse af for 7 mio. EUR konvertible obligationer, som Systran uden held havde forsøgt at gennemføre i begyndelsen af 2004, hvilket svarer udmærket til den periode, der skal lægges til grund (sagsøgernes andet økonomiske notat, fodnote 2 og bilaget til dette notat).

305 På samme måde har sagsøgerne, uden for alvor at blive modsagt af Kommissionen, gjort gældende, at Systrans ophavsrettigheder til Systran Unix-versionen af Systransoftwaren står i centrum for selskabets virksomhed, og at Kommissionens vægring ved at iagttage disse rettigheder kan påvirke selskabets omsætning og udvikling, over for hvilket P. Tytgat atter har forlangt en udførlig og dokumenteret opgørelse, der begynder nedefra, »dvs. med en kontrakt, et omkostningscenter og en likviditetsgenererende enhed«, således at alle de angiveligt mange produkter eller aktiviteter, Systran sælger eller udøver, tages i betragtning, skønt de alle knytter sig til udviklingen og markedsføringen af Systran-softwaren (Kommissionens andet økonomiske notat,

s. 8). Endvidere har A. Martin forsøgt at opgøre tabet ved at lægge den økonomiske værdi af den specifikke kontrakt, som Kommissionen tildelte Gosselies, til grund, og som er blevet anslået til at svare til en nettofortjeneste på 30 % af den faktisk opnåede omsætning, hvilket er mindre end den faktiske nettofortjeneste, Systran-koncernen ifølge de af sagsøgerne fremlagte oplysninger opnår ved denne form for kontrakt (sagsøgernes svar på den fjerde række spørgsmål, punkt 12), men P. Tytgat har kritiseret denne vurdering med den begrundelse, at »det er usikkert at beregne nettofortjenesten på grundlag af en fast andel af omsætningen ved en enkelt transaktion [...], eftersom gyldigheden af en fast sats kun kan kontrolleres på grundlag af et udsnit af dokumenterede data og et længere tidsrum« (Kommissionens andet økonomiske notat, s. 3, og Kommissionens tredje økonomiske notat, s. 5). Hvis man følger bemærkningerne fra Kommissionens økonomisk sagkyndige, er det næsten umuligt at foretage en konkret opgørelse af det tab, Systran har lidt på grund af Kommissionens adfærd, da der ikke foreligger udtømmende eller tilstrækkeligt nøjagtige oplysninger derom, uanset hvilket kriterium der lægges til grund for opgørelsen.

306 På baggrund af vanskeligheden ved at afgøre, hvilke kriterier der skal anvendes ved vurderingen af de negative økonomiske konsekvenser, Systran har lidt, må der derfor i det foreliggende tilfælde fastsættes en anslået erstatning efter metoden med et fast erstatningsbeløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som den krænkende part skulle have betalt, hvis han havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed. Ifølge denne metode bør følgende elementer tages i betragtning.

307 Det første element, der skal tages i betragtning, er størrelsen af de royalties, den krænkende part skulle have betalt, hvis denne havde anmodet Systran om tilladelse til at anvende de pågældende intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at foretage de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder vedrørende forbedringer og tilpasninger af samt tilføjelser til sprogrutinerne, der kræver adgang til og ændring af de elementer i Systran Unix-versionen, som indgår i EC-Systran Unix-versionen.

308 På grund af karakteren af de nævnte arbejder og af de grunde, sagsøgerne på overbevisende måde har redegjort for i deres svar på den tredje og fjerde række spørgsmål, bør bestemmelsen af et sådant fast beløb foretages på grundlag af prisen for en licens, der tillader licenstageren at ændre kildekoden til edb-programmet, og ikke på grundlag af en licens, der kun tillader ham at anvende det pågældende program. En sådan licens til ændring af kildekoden er usædvanlig, idet den ikke indgår i softwareudgivernes normale økonomiske model. En licens af denne art fratager nemlig udgiveren enhver mulighed for ikke blot at sælge indehaveren af licensen til at foretage ændringer licenser, der vedrører nye versioner af programmet, men også tjenesteydelser, som udgiveren normalt er den eneste, der har ret til at udføre vedrørende det pågældende program. Ydermere kan en sådan licens bringe udgiverens knowhow i fare, da den kan føre til, at kildekoden videregives til tredjemand. At sælge en licens til ændring af kildekoden, der tillader licenstageren selv at videreudvikle programmet, er således ensbetydende med at give afkald på fremtidige indtægter ved de anvendelseslicenser, der kunne have været udstedt til programmet.

309 I den aktuelle sammenhæng bør det teoretiske beløb, som en sådan licens til ændring af kildekoden repræsenterer, beregnes efter den økonomiske fremgangsmåde, som sagsøgernes økonomisk sagkyndige har foreslået i sit svar på den tredje række spørgsmål. Med denne fremgangsmåde tages der ved bestemmelsen af den teoretiske pris for en licens til ændring af kildekoden udgangspunkt i den pris, Kommissionen skal betale for en etårig licens til at anvende Systran-softwaren.

310 Sagsøgernes økonomiske ekspert, A. Martin, har beregnet den pris, Kommissionen skal betale for en etårig licens til at anvende Systran-softwaren, til 760 000 EUR. Prisen er blevet beregnet på grundlag af den pris, et selskab af global betydning, som leverer tjenesteydelser på internetet, hvert år har betalt for retten til at anvende Systran-softwaren, den årlige pris, der tidligere er blevet betalt af to andre amerikanske virksomheder af global betydning, hvoraf den ene driver en søgemaskine på internettet, og den anden udgiver software, og den pris på ca. 1,3 mio. EUR, som en national forvaltning, hvis betydning mindst er sammenlignelig med Kommissionens, har skullet betale for en ren opdatering, der giver ret til at anvende version 7 af softwaren, idet

den pågældende forvaltning allerede, i lighed med Kommissionen, havde en uopsigelig anvendelseslicens uden ret til at foretage ændringer.

311 A. Martins henvisninger til private selskaber er blevet kritiseret af Kommissionens økonomisk sagkyndige, P. Tytgat, med den begrundelse, at der er tale om uegnede eksempler, som ikke står i forhold til tariffer, der er relevante for Kommissionen. De påberåbte licenser er nemlig licenser af kommerciel betydning og ikke private licenser. Kommissionen anvender ikke Systran-softwaren til at forbedre sine kommercielle tilbud til offentligheden, men stiller softwaren rådighed for flere hundrede tjenestemænd. Derfor er det fejlagtigt at anvendende værdien som udgangspunkt for bestemmelsen af prisen for en licens til ændring af kildekoden, og den resterende del af ræsonnementet må forkastes.

312 Ifølge Kommissionen burde sagsøgernes økonomisk sagkyndige som udgangspunkt have anvendt en pris på ca. 15 000 EUR, der svarer til den pris for en ikke-kommerciel anvendelseslicens bestemt til offentlige myndigheder, som den pris er et eksempel på, en softwareforhandler har tilbudt Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) for en etårig licens til softwaren Systran Enterprise Server 7, Standard Edition (dvs. ca. 15 000 EUR for 2 500 brugeres anvendelse af softwaren og ca. 15 000 EUR for »English World Pack«, som omfatter flere sprog, nemlig engelsk, arabisk, kinesisk, nederlandsk, fransk, tysk, græsk, italiensk, japansk, koreansk, polsk, portugisisk, russisk, spansk og svensk). I sine svar på den tredje og fjerde række spørgsmål har Kommissionen ligeledes henvist til det prisinterval fra 15 000 EUR (indtil 100 brugere) til 150 000 EUR eller derover (for et ubegrænset antal brugere og for at dække de komplekse behov hos store virksomheder, hvor en integration er nødvendig), som Systran i en pressemeddelelse har angivet for forskellige typer anvendelseslicenser til softwaren Systran Enterprise Server 6 (Workgroup Edition, Standard Edition og Global Edition).

313 Indledningsvis er parternes økonomisk sagkyndige ikke imod at anvende den pris, Kommissionen skal betale for en etårig anvendelseslicens til Systran-softwaren, som

udgangspunkt for bestemmelsen af den teoretiske pris for en licens til ændring af kildekoden til softwaren, men de er uenige om, hvilken værdi der skal tillægges en sådan licens. Til sammenligning har Kommissionen angivet i sine svar på den tredje og fjerde række spørgsmål, at Gosselies modtog 1 925 280 EUR for at udføre de arbejder, selskabet var blevet tildelt, og som strakte sig over tre år, nemlig fra 2004 til 2006. Gosselies modtog således i gennemsnit 641 760 EUR hvert af disse år for at udføre de arbejder, Kommissionen havde anmodet om.

314 Med hensyn til Kommissionens kritik af den pris for de forskellige anvendelseslicenser, de tre virksomheder af global betydning, hvortil sagsøgernes sagkyndige har henvist (jf. præmis 310 ovenfor), har betalt årligt, fremgår det af de økonomiske dokumenter om Systran-koncernen, at størstedelen af virksomhedens indtægter hidrører fra meget store kunder. I det dokument med selskabsoplysninger for 2008, der blev indgivet til det franske finanstilsyn (Autorité des marchés financiers) den 29. april 2009, angives det således, at Systran-koncernens fem største kunder i 2004 i repræsenterede 60,9 % af koncernens omsætning, idet de to største kunder indbragte nøjagtig det samme beløb (nemlig en andel på hver 14,8 %), og at de nævnte fem største kunder i 2008 repræsenterede 42,3 % af koncernens omsætning, idet den største kunde repræsenterede 10,9 % af omsætningen på 7,6 mio. EUR, dvs. lidt over 760 000 EUR. Denne oplysning kan lægges til grund som et element, der skal tages i betragtning ved vurderingen af prisen for en etårig anvendelseslicens. Der er, på en vis måde, tale om en øvre grænse.

315 Det skal ligeledes bemærkes, at Systran, i modsætning til hvad Kommissionen — som i den forbindelse har baseret sig på dokumenter fra Systran-koncernen, hvori der henvises til anvendelseslicenser for softwaren Systran Enterprise Server, version 6 eller 7 — har anført, ikke synes at markedsføre eller distribuere software, for hvilken der gælder en særlig pris for offentlige myndigheder. Således som Kommissionen i øvrigt har medgivet, afhænger Systran-koncernens prispolitik for så vidt angår

anvendelseslicenser til dens software i det væsentlige af den solgte udgave. Som et eksempel kan det på baggrund af en sammenligning af de oplysninger, Kommissionen har fremlagt vedrørende version 6 og 7 af softwaren Systran Enterprise Server i den billigste udgave, »Workgroup Edition«, der kan anvendes på en enkelt produktionsserver sammen med operativsystemet Windows af indtil 100 personer, anføres, at denne udgave kan fås fra 15 000 EUR, at mellemudgaven »Standard Edition«, der kan anvendes på to produktionsservere sammen med operativsystemerne Windows og Linux af indtil 2 500 personer, kan fås fra 30 000 EUR, og at den mest udbyggede udgave, »Global Edition«, der kan anvendes på et ubegrænset antal produktionsservere sammen med operativsystemerne Windows, Linux og Solaris af et ubegrænset antal personer, kan fås fra 150 000 EUR. Sagsøgerne har i deres bemærkninger til Kommissionens påstand om, at prisen for en anvendelseslicens højst kan være 150 000 EUR, fremhævet, at det med hensyn til den pris, der er blevet påberåbt på grundlag af en pressemeddelelse fra Systran-koncernen vedrørende version 6 af softwaren Systran Enterprise Server, klart angives i pressemeddelelsen, at der er tale om en mindstepris, således som det fremgår af udtrykket »fra«. Efter hvad sagsøgerne har oplyst, er der i øvrigt tale om udgangsprisen for ét sprogpar og én server.

316 På baggrund af ovennævnte argumenter og de dokumenter, hvortil der er henvist til støtte derfor, bør den hypotetiske pris, som Kommissionen skal betale for en etårig licens til at anvende Systran-softwaren, og som skal bruges som udgangspunkt for beregningen af prisen for en etårig licens til ændring af kildekoden, fastsættes til 450 000 EUR. Det beløb, sagsøgernes sagkyndige har foreslået, er nemlig for højt, for selv om den af Kommissionen anvendte version tilbydes over 2 500 brugere, er dette antal klart mindre end antallet af brugere hos de tre virksomheder af global betydning, hvortil den sagkyndige har henvist, og hvormed Systran-koncernen har indgået sine formentlig største kontrakter. Endvidere er det af Kommissionen foreslåede beløb for lavt, da et beløb på 150 000 EUR svarer til udgangsprisen for den løsning, Kommissionen ønsker, og da — således som sagsøgerne uimodsagt af Kommissionen har påberåbt sig — en national forvaltning, hvis betydning mindst er sammenlignelig med Kommissionens, har betalt et beløb svarende til 1,3 mio. EUR for en opdatering af den version af Systran-softwaren, som den anvender.

317 Hvor stort et beløb, de royalties repræsenterer, som den krænkende part skulle have betalt, hvis den havde anmodet Systran om tilladelse til at anvende de dermed forbundne intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at foretage de i udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder, bør fastsættes på grundlag af dette udgangsbeløb på 450 000 EUR. Ved at anvende den beregningsmetode, sagsøgernes økonomisk sagkyndige har foreslået, og som Kommissionen ikke for alvor har anfægtet (jf. præmis 319 nedenfor), kan de årlige royalties for ændring af kildekoden med rimelighed fastsættes til to gange prisen for en etårig anvendelseslicens, dvs. til 900 000 EUR, hvorved der, således som sagsøgernes økonomisk sagkyndige har gjort, tages hensyn til, at Kommissionen allerede rådede over en licens til anvendelse af softwaren, og at softwaren ikke anvendes i offentligheden.

318 For perioden 2004-2010 kan de nævnte årlige royalties for ændring af kildekoden således fastsættes til 7 mio. EUR (de årlige royalties for ændring af kildekoden på 0,9 mio. EUR multipliceret med 7,76, som er den ajourføringskoefficient, sagsøgernes økonomisk sagkyndige har beregnet under hensyn til en risikofri forrentning på 4 % for perioden 2004-2010, i alt 6 984 000 EUR, afrundet til 7 mio. EUR).

319 Det bemærkes i den forbindelse, at Kommissionen ikke for alvor har anfægtet den metode, sagsøgernes økonomisk sagkyndige har foreslået, og som Retten har fulgt. Kommissionen har på dette punkt indskrænket sig til at gentage en påstand, som er fremsat af dens økonomisk sagkyndige, der som svar på den fjerde række spørgsmål blot har anført, at sagsøgernes sagkyndige har foretaget »beregninger med henblik på en kapitalisering snarere end beregninger med henblik på en ajourføring på grundlag af afsluttede tidsrum«, og at »det i den bedste økonomiske lære anbefales at opdele de perioder, der skal undersøges, i flere horisonter med hver deres parametre i stedet for at kapitalisere uden forskel«. Den metode, sagsøgernes økonomiske ekspert har anvendt, bygger imidlertid ikke på den »kapitalisering«, hvortil Kommissionens økonomisk sagkyndige har henvist, men på en ajourføring af dataene under hensyn til en risikofri forrentning på 4 % for perioden 2004-2010, hvilket forekommer at være en rimelig sats at anvende på denne periode. Kommissionen har ikke anført nogen saglige grunde til, at Retten ikke kan anvende denne metode til at fastsætte det beløb,

de royalties repræsenterer, som Kommissionen skulle have betalt, hvis den havde anmodet Systran om den tilladelse, der krævedes til at foretage de omtvistede arbejder.

320 Det andet element, der skal tages i betragtning, er et såkaldt »tillægsbeløb«, som er nødvendigt for at tage hensyn til andre materielle faktorer, som tilkendelsen af de førnævnte royalties ikke alene ville kunne erstatte. En efterbetaling af de royalties, Kommissionen skulle have betalt, hvis den havde anmodet Systran om tilladelse til at anvende de pågældende intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at udføre de omtvistede arbejder, kan nemlig ikke alene erstatte det tab, virksomheden har lidt fra og med 2004.

321 Hvad dette angår bør det på baggrund af sagens akter, herunder navnlig de forskellige erklæringer, sagsøgerne har fremlagt med henblik på at dokumentere virkningen af Kommissionens retsstridige adfærd på Systrans virksomhed og udvikling, fastsættes, at selskabets virksomhed og udvikling hvert år fra og med 2004 er blevet påvirket til et fast beløb på 650 000 EUR (dvs. ca. 6 % af den omsætning, der blev opnået i 2003).

322 Tillægsbeløbet kan, når det ajourføres for perioden 2004-2010, således fastsættes til 5 mio. EUR (det førnævnte årlige faste beløb på 0,65 mio. EUR multipliceret med 7,76, som er den ajourføringskoefficient, sagsøgernes økonomisk sagkyndige har beregnet under hensyn til en risikofri forrentning på 4 % for perioden 2004-2010, i alt 5 044 000 EUR, afrundet til 5 mio. EUR).

323 Derimod er der på baggrund af sagens akter ikke anledning til at tiltræde, at der i den foreliggende sag ved fastsættelsen af erstatningen til et fast beløb skal tages det

såkaldte »fremtidige« tab i betragtning, som sagsøgernes økonomiske sagkyndige har vurderet til 15 mio. EUR. Det skøn, der er foretaget i den forbindelse, bygger ikke på konkrete oplysninger, som er tilstrækkeligt underbyggede til, at beløbet kan tilkendes.

324 Det sidste element, der skal tages i betragtning ved fastsættelsen af erstatningen til et fast beløb, er det ikke-økonomiske tab, som er lidt. Det bemærkes hvad dette angår, at Kommissionen ved sin adfærd har frataget Systran de rettigheder, selskabet kunne have nydt godt af som følge af sit værk. At Kommissionen som institution har taget initiativ til en række bestemmelser om harmonisering af lovgivningerne om ophavsret inden for Fællesskabet, som ikke er blevet overholdt i den foreliggende sag, gør adfærden så meget mere alvorlig. Systran bør derfor tilkendes erstatning for det ikke-økonomiske tab, selskabet har lidt som følge af Kommissionens adfærd.

325 Da sagsøgerne imidlertid ikke har forklaret, hvorfor denne erstatning bør fastsættes til mindst 2 mio. EUR, forekommer det ved fastsættelsen af erstatningen til et fast beløb passende at tilpligte Kommissionen at betale en erstatning for det ikke-økonomiske tab, dens adfærd har forårsaget, der ansættes til et symbolsk beløb på 1 000 EUR.

326 Det følger af det ovenstående, at der bør tilkendes Systran et fast erstatningsbeløb på 12 001 000 EUR for at godtgøre selskabet det tab, det har lidt som følge af Kommissionens adfærd, nærmere bestemt:

— 7 mio. EUR, svarende til størrelsen af de royalties, Kommissionen skulle have betalt i perioden 2004-2010, hvis den havde anmodet om tilladelse til at anvende Systrans intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at foretage de i

udbudsbekendtgørelsen angivne arbejder vedrørende forbedringer og tilpasninger af samt tilføjelser til sprogrutinerne, der kræver adgang til og ændring af de elementer i Systran Unix-versionen, som indgår i EC-Systran Unix-versionen af Systran-softwaren

— 5 mio. EUR svarende til tillægsbeløbet, dvs. den virkning, Kommissionens adfærd kan have haft på Systrans omsætning i perioden 2004-2010 og i bredere forstand på selskabets udvikling

— 1 000 EUR som erstatning for det ikke-økonomiske tab.

C — *Foranstaltninger ud over tilkendelsen af erstatning*

1. Parternes argumenter

327 Sagsøgerne har gjort gældende, at de almindelige retsgrundsætninger, hvortil der henvises i artikel 288, stk. 2, EF, må indebære, at der ikke blot ydes erstatning for et allerede forvoldt tab, men — i modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende — også, at krænkelserne bringes til ophør. Sagsøgerne har med deres påstand om, at krænkelserne omgående ophører, ønsket at sikre, at den dom, der skal afsiges, får den tilsigtede virkning.

328 Efter Kommissionens opfattelse kan Retten ikke træffe de foranstaltninger ud over tilkendelsen af en økonomisk erstatning, som sagsøgerne har nedlagt påstand om. Retten kan nemlig ikke som led i udøvelsen af sine beføjelser meddele institutionerne et pålæg eller sætte sig i stedet for dem.

2. Rettens bemærkninger

329 Sagsøgerne har nedlagt påstand om, at Retten bestemmer, for det første, at Kommissionen omgående skal ophøre med sine krænkelser og sin videregivelse, for det andet at alle medier i Kommissionens og Gosselies' besiddelse, hvorpå den databehandlingsmæssige udvikling er registreret, som Gosselies i strid med Systrans rettigheder har foretaget på grundlag af versionerne EC-Systran Unix og Systran Unix, skal beslaglægges og overgives til Systran eller i det mindste destrueres under opsyn, og for det tredje at dommen for Kommissionens regning offentliggøres i fagpressen og faglige tidsskrifter samt på faglige hjemmesider efter Systrans valg.

330 Hvad dette angår bemærkes, at en institution, hvis adfærd er blevet erklæret for retsstridig, har pligt til at gennemføre de foranstaltninger, som er nødvendige for at opfylde Rettens dom (jf. analogt artikel 266 TEUF). Det påhviler derfor Kommissionen at drage alle de konklusioner, der kræves for at sikre, at der tages hensyn til Systrans rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren i forbindelse med de arbejder vedrørende EC-Systran Unix-versionen af softwaren, der krænker Systrans ophavsret og knowhow. I mangel af en sådan hensyntagen og i betragtning af, at det tab, der erstattes inden for rammerne af den foreliggende sag, kun vedrører perioden fra og med 2004 indtil datoen for afsigelsen af dommen, vil Systran have ret til at indbringe søgsmål for Retten med en ny påstand om erstatning for det yderligere tab, selskabet måtte have lidt.

331 Hvad endelig angår påstanden om offentliggørelse i forskellige tidsskrifter og magasiner samt på hjemmesider udsender Retten i dag en pressemeddelelse om nærværende dom. Pressemeddelelsen kan derefter kopieres og offentliggøres i fagpressen. Sagsøgerne vil således råde over en retslig afgørelse, hvori der tages stilling til Kommissionens adfærd over for dem, samt en pressemeddelelse, der kan gives en vid udbredelse, hvilket kan imødekomme dem på dette punkt. Pressemeddelelsen giver ligeledes Retten mulighed for at erstatte den ikke-økonomiske skade in natura, der består i krænkelsen af Systrans omdømme som følge af Kommissionens retsstridige adfærd.

332 Retten finder følgelig, at Systrans interesser beskyttes tilstrækkeligt af den økonomiske erstatning, og at der ikke er anledning til at tage sagsøgernes påstande om erstatning in natura til følge.

Sagens omkostninger

333 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen i det væsentlige har tabt sagen, bør den pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med sagsøgernes påstand herom.

334 Endvidere repræsenterer udarbejdelsen af de forskellige dokumenter, sagsøgerne har fremlagt til støtte for deres skriftlige indlæg eller for at besvare Rettens spørgsmål vedrørende de tekniske aspekter af Systran-softwaren (Bitan-rapporten, de tekniske notater af H. Bitan og notatet med bemærkninger af denne), softwarens juridiske aspekter (udtalelserne af professor P. Sirinelli) og opgørelsen af det tab, som er lidt (de økonomiske notater af A. Martin), nødvendige udgifter med henblik på sagens

behandling og bør derfor anses for udgifter, der kan kræves erstattet, som omhandlet i procesreglementets artikel 91, litra b).

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Tredje Afdeling):

1) Europa-Kommissionen betaler Systran SA et fast erstatningsbeløb på 12 001 000 EUR.

2) I øvrigt frifindes Kommissionen.

3) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. december 2010.

Underskrifter

Indhold

Sagens faktiske omstændigheder ..... II - 6090

I — De forskellige versioner af Systran-softwaren ..... II - 6090

II — Forløbet af forbindelserne mellem parterne ..... II - 6091

A — Første periode: fra Systran Mainframe til EC-Systran Mainframe ..... II - 6092

1. De oprindelige kontrakter mellem WTC (og andre selskaber) og Kommissionen ..... II - 6092

2. Samarbejdskontrakten mellem Systran-koncernen og Kommissionen ..... II - 6095

B — Anden periode: fra Systran Unix til EC-Systran Unix ..... II - 6104

C — Tredje periode: fra udbuddet af 4. oktober 2003 ..... II - 6109

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... II - 6111

Retlige bemærkninger ..... II - 6114

I — Formaliteten ..... II - 6114

A — Påstanden om, at Kommissionen tilpligtes at betale erstatning for det påståede tab ..... II - 6114

1. Grundlaget for søgsmålet ..... II - 6115

a) Parternes argumenter ..... II - 6115

b) Rettens bemærkninger ..... II - 6116

Bemærkninger om kompetencen i sager, der henholdsvis vedrører og ikke vedrører kontraktforhold . . . . . II - 6116

Undersøgelse af sagsøgernes erstatningspåstand . . . . . II - 6120

Undersøgelse af de argumenter, Kommissionen har fremsat til støtte for, at det var kontraktligt tilladt for den at videregive oplysninger, der kunne være beskyttet af ophavsret og som know-how. . . . . II - 6126

2. Stævningens uklarhed . . . . . II - 6135

a) Parternes argumenter . . . . . II - 6135

b) Rettens bemærkninger . . . . . II - 6135

3. Rettens mangel på kompetence til at fastslå immaterialretskrænkelser i sager om ansvar uden for kontraktforhold . . . . . II - 6137

a) Parternes argumenter . . . . . II - 6137

b) Rettens bemærkninger . . . . . II - 6138

B — De øvrige påstande . . . . . II - 6140

II — Realiteten . . . . . II - 6142

A — De af sagsøgerne påberåbte rettigheder og retsstridigheden af Kommissionens adfærd . . . . . II - 6142

1. Sammenligningen af de forskellige versioner af Systran-softwaren . . II - 6143

a) Parternes argumenter . . . . . II - 6143

b) Rettens bemærkninger . . . . . II - 6146

2. Det retsstridige i Kommissionens adfærd ..... II - 6154

a) Parternes argumenter ..... II - 6154

Ophavsretskrænkelsen ..... II - 6154

Påberåbte rettigheder, der er knyttet til knowhow ..... II - 6172

b) Rettens bemærkninger ..... II - 6176

De af sagsøgerne påberåbte rettigheder til Systran Unix-versionen af Systran-softwaren ..... II - 6177

Påstanden om, at Kommissionens rettigheder indebærer, at den kan se bort fra sagsøgernes indsigelsesret ..... II - 6182

Karakteren af de arbejder, Kommissionen overdrog til tredjemand ..... II - 6187

B — Det tab, der er lidt, og årsagsforbindelsen ..... II - 6202

1. Systran Luxembourgs tab og årsagsforbindelsen ..... II - 6202

a) Parternes argumenter ..... II - 6202

b) Rettens bemærkninger ..... II - 6203

2. Systrans tab og årsagsforbindelsen ..... II - 6204

a) Parternes argumenter ..... II - 6204

De forskellige former for tab, eksistensen af tabet og årsagsforbindelsen ..... II - 6204

Den første opgørelse af tabet i værdien af de immaterielle aktiver ..... II - 6207

De øvrige opgørelser af tabet ..... II - 6209

b) Rettens bemærkninger ..... II - 6212

Tabet i værdien af aktierne i Systran Luxembourg ..... II - 6213

Tabet i værdien af de immaterielle aktiver ..... II - 6213

— Sagsøgernes første forslag til opgørelse..... II - 6214

— Eksistensen af Systrans økonomiske tab og årsagsforbindelsen mellem tabet og Kommissionens adfærd ..... II - 6215

— Skønsmæssig opgørelse af tabet ..... II - 6219

C — Foranstaltninger ud over tilkendelsen af erstatning ..... II - 6230

1. Parternes argumenter ..... II - 6230

2. Rettens bemærkninger ..... II - 6231

Sagens omkostninger..... II - 6232